

Bağımsız Kıbrıs Bir Sosyalist Girişimdir

Baraka son yıllarda hem sol muhalefetin hem de devrimci solun içerisinde güçlü bir konuma geldiğini göstermiştir. Ülkemizin içinde bulunduğu siyasal, sosyal, kültürel ve ekonomik sorunlar ile gücünün yettiğince mücadele eden Baraka hem teorik düzlemde hem de pratik hayatta devrimci sola, geleneğinden ve pratiğinden akan birikimlerini aktarmanın araçlarını geliştirmektedir. 1974 yılı Kıbrıs sorununun dönüm noktasıydı. O tarihlerde ABD ve NATO; SSCB'ye karşı Doğu Akdeniz'de kendi uydu devletleri arasında bir krizi kabul edemezdi. Bunun için Makarios'un kişiliğinde Kıbrıs'ın; doğu bloku ile ilişkilerinin gelişmesi ve Bağlantısızlar Hareketi'ndeki konumu çok tehlikeli bir hal almıştı. Makarios'un tüm ABD planlarına karşı temkinli davranması ve redçi bir tavır alması, sistemi çıkılmaz noktalara sürükledi. Önce Yunanistan üzerinden yapılan 15 Temmuz Darbesi ve ardından Türkiye üzerinden gerçekleştirilen NATO işgali ile Kıbrıs, ABD için 1974'ten bugüne tehlikeli bölge olmaktan uzaktır. Kıbrıs'ın kuzeyinde ise o tarihten itibaren hem TC ordusu ile hem de TC sivil bürokratları ile kontrolü elinde tutmaktadır. Emperyalizmin en çok ilgisini çeken bölgede yani Ortadoğu'da bulunan Kıbrıs'ta devrimci olmanın bilinciyle hareket eden Baraka, halkımızın bağımsızlık talebini mücadelesinin ana eksenine haline getirmiştir. Che Guevara ve Fidel Castro'nun Küba Devrimi ile yeni bir evreye giren yeni sömürgecilğe karşı çıkış, Vietnam'dan süzülerek Türkiye halklarına Mahir Çayan, Deniz Gezmiş ve İbrahim Kaypakkaya'nın önderliklerinde ilham vermiş, 1970'lerden itibaren de Kıbrıslı Türk devrimcilerin yetişmesine kaynaklık etmiştir.

Baraka, bu karşı çıkışın Kıbrıs'ın kuzeyinde büyüyen somut alternatifini yaratmaktadır. SSCB'nin ve 1900'lerin ilk yarısındaki devrimlerle oluşan reel sosyalist deneyimlerin dağılması tüm dünyadaki devrimciler ve komünistler için büyük bir yenilgi olmuştur.

SSCB'nin var olduğu dönemde kapitalizme karşı süratle kaybettiği ve yarattığı sistemin sosyalist hayallerden zamanla uzaklaştığı tespitini yapan bir geleneği sahiplenen Baraka için bugün mücadeleye sıkı sıkıya sarılmak çok daha farklı bir anlam taşımaktadır. Reel sosyalist deneyimlerin yarattığı bürokrasiyi ve hiyerarşiyi eleştirerek; hayatı değiştirmeyi devrim olunca değil bugünden devrimi başlatma iddiasıyla oluşturulan hareket yeni bir harekettir. "Devrim yapamazsınız, devrim olabilirsiniz ancak..." sözüyle girişilen bir hareket...

Baraka'da başkan yoktur, yönetim ve yürütme kurulları, disiplin ve onur kurulları yoktur, her isteyen cuma günleri akşam saat 19.00'da yapılan ve Baraka ile ilgili tüm kararların alındığı toplantılara katılabilir. Kararlar herkesin hemfikir olunması ile alınır, oylama ve oy çokluğu gibi birilerinin kulis faaliyetleri yürüteceği tartışma ve ikna yollarını kapatacak süreçlere fırsat verilmemektedir. Ayrıca alanların bağımsızlığını tanımayan, bir merkezden (hayatın tüm renklerini görmezden gelerek) kararlar üreten komünist parti geleneğini tarihin tozlu raflarına kaldıracak çıkışlarla yeni bir hareketi tanımlamaktadır. Baraka'nın sosyalist bakış açısı; emek, ekoloji, göçmen, azınlık, kadın, LGBT, gençlik, basın, kültür, sanat gibi hayatın tüm renklerini ayrı ayrı talepleri ile var eden bir devrimci

hareketin tohumlarını filizlendirmektedir. Hayatın tüm renklerinin devrimci birlikteliği devrimci mücadelenin tüm alanların sahipleneceği siyasetleri üretmesi ve alanlardaki tüm devrimcilerin örgütsel birlikteliği ile mümkün olacaktır. Bugün Baraka, kültürel alanı tam anlamıyla doldurmakta; tiyatroları, belgesel filmleri, müzikleri, kitapları ile Kıbrıslı Türk halkının mücadelesine yoğun bir katkı koymaktadır. Aynı zamanda üretimden koparacak politikalarla Kıbrıslı Türkleri iradesizleştiren, memurlaştıran, asimile eden, gerici ve neo-liberal politikalarla yoksullaştıran işbirlikçilere ve TC egemenlerine karşı soldaki her türlü birlikteliği desteklemekte zaman zaman yalnız da kalsa birçok eyleme imza atmaktadır. Sosyalizmi gerçek hayattaki mücadelelerden yola çıkarak algılamayan, kuramdan yola çıkarak algılamaya çalışan birçok yapının ve kişinin düştüğü hataları kendimize ders kabul ederek, gerçek devrimci mücadelenin; bizi birleşik, bağımsız ve sosyalist bir Kıbrıs'a götüreceği çizginin, samimiyetle bağımsızlık talebini yükseltmekten geçtiğini tüm dünyadaki deneyimlerden görmekteyiz. Kendine sosyalist diyerek yola çıkanlar her zaman sosyalizme varamazlar ama bağımsızlık talebini samimiyetle yükseltenler mutlaka sosyalizme ulaşacaklardır.

SAHİBİ
BARAKA
"BAŞKA BİR KÜLTÜR MÜMKÜN"

Ayvalı Sokak No:3
Kızılbaş Lefkoşa
argasdi@baraka.cc
www.baraka.cc

Baskı: TipografArt Matbaa

Hammaliye Kurulu:

Besim Baysal, Şifa Alçicioğlu,
Başak Önel, Zekiye Şentürkler
Grafik Tasarım: Ömer Tatlısu
Argasdi değerlendirme tarihi:
24 Mayıs 2013 Cuma Saat: 19.00

*Argasdi, ehilleştirilemeyen bir ottur.
Susuz, güneşsiz de kalsa, bıkmadan usanmadan,
başkalarını bıktırmak pahasına inatla bitiveren bir ot!*

Argasdi, Baraka Kültür Merkezi'nin kolektif olarak oluşturduğu değerleri çerçevesinde, toplumu, dünyayı, politikayı, sanatı ve kültürü kavrayışını okurlarıyla paylaşmak ve tartışmak için bir ifade aracıdır.

Açık söylemek gerekirse -ki gerekir- yazarları, çizerleri ve muhabirleri taraflıdır. Eşitlikçi, özgürlükçü, cinsiyetçilikten ve milliyetçilikten uzak, ekolojist, anti-kapitalist taraftan yazarlar, çizerler.

Argasdi, yazarları ve okurları tarafından yaşatılmayı ilke edinir, reklam almaz.

Okurlarının eleştiri ve katkılarını tartışmaya, kendini ve okurlarını daha iyiye, daha güzele doğru evriltmeye açıktır. Hatta buna bayılır... Argasdi'de yer alan röportajlar dışındaki görüşler sadece yazarına değil Baraka Kültür Merkezi'ne de mal edilebilir. Dergideki röportajlar Baraka Kültür Merkezi'nin görüşlerini değil ilgili kişilerin görüşlerini yansıtmaktadır.

www.baraka.cc

baraka facebook

baraka youtube

Birlik, Mücadele, Dayanışma

Münür Rahvancıoğlu
munur.rahvancioglu@gmail.com

Bir yılı aşkın bir süredir, mücadeleler, grevler, eylemler ve yolsuzluklarla anılan LTB, şimdi de erken seçimler nedeniyle gündemde... Cemal Bulutoğulları ve on beş belediye meclis üyesinin istifalarına neden olan uzun süreli kriz, aslında "sol" için tarihsel bir fırsatın da kapılarını aralamıştı. Ancak Kıbrıslı Türk solu, her zamanki dar görüşlülüğü ile bu fırsatı elinin tersi ile itmiş bulunuyor.

Maaşları ödenmeyen, sigorta ve ihtiyat sandığı primleri yatırılmayan, kısacası angarya çalıştırılan belediye emekçilerinin direngen muhalefeti ve bu muhalefetin etrafında oluşan gevşek ittifak; seçim çanlarının çalması ile birlikte buharlaşıp uçuverdi. BES'in yürüttüğü mücadele, birçokları tarafından eleştirilse de; emekçilerin kararlılığı ve açık haklılığı yüzünden soldaki hiçbir odak tarafından açıkça reddedilemiyordu. Diğer sendikalar tarafından kısık sesle dile getirilen eleştiriler; en fazla yöntemlere, zamanlamaya, iletişime ve kullanılan dile yönelik kalabiliyordu. Siyasal partilerin ise, BES'in mücadelesi üzerinden UBP'yi dövmek, olası bir seçimi zorlayarak hükümete talip olmak hesapları yaptığını bilmeyen yok...

Nedenleri ne olursa olsun, UBP dışındaki tüm siyasal özneler belediye emekçilerinin etrafında kenetlenmiş, toplumsal muhalefetin nabızı da Lefkoşa'da atarken; UBP, tarihi bir hata yaparak yangının üzerine benzini döküverdi... 2012'nin son günlerinde BES binasına baskın yapan polis, sendika yöneticilerinin neredeyse tamamını tutuklayarak gözaltına aldı. Bu olaya kendinden beklenmeyen bir hızla yanıt veren sendikaların hemen ertesi gün genel grev ilan etmesi, Lefkoşa halkının ve emekçilerin de coşkulu bir şekilde greve katılması sonucu BES yöneticileri mahkeme tarafından anında serbest bırakıldı. Ancak muhalefet daha bu durumun değerlendirmesini yapmadan Cemal Bulutoğulları'nın istifası ile tüm tablo bir kez daha değişti, kartlar bir kez daha dağıldı...

Lefkoşa'da seçim rüzgarları esmeye başladığı andan itibaren tüm halkın beklentisi tek bir başlıkta toplanıverdi: Ortak Aday... Halkın gözünden bakıldığında ortak bir aday mümkün gibi de görülmüyordu üstelik. Toplumsal Varoluş Hareketi daha yeni kurulmuştu ve Baraka dışındaki herkes bu hareketin içindeydi. Belediye ile ilgili sendikasıdan partisine tüm sol ortak bir mücadele yürütmemiş miydi son bir

yıldır? Ve herkesin coşkuyla attığı "Birlik, Mücadele, Dayanışma" da bu demek değil miydi? İşte birlik olmuş, mücadele etmiş, dayanışma örmüş ve Cemal'ı istifa ettirmiştik... Şimdi bu birlikteliği devam ettirmenin ve seçimlerde UBP'ye ders vermenin önünde ne engel olabilirdi ki?

Ama seçim partileri açısından mesele hiç de böyle görünmüyordu. Onlar zaten ta baştan belediyenin, Lefkoşa halkının veya çalışanların dertleri ile ilgilenmiyorlardı ki... Onların tek bir derdi vardı, yaşananlardan rant elde etmek, prim yapmak ve oylarını artırmak...

CTP, erken seçimin belli olması ile neredeyse aynı zamanda seçime kendi adayı ile katılacağını ilan etti. Bu, halk açısından gerçek bir hayal kırıklığı oldu ancak gene de atlatması kolay bir hayal kırıklığı... Çünkü CTP'nin son hükümet dönemi icraatları daha unutulmamış ve geriye kalan solun, sendikalarla birlikte oluşturacağı bir seçim ittifakının hala mümkün olduğu düşünülmekteydi. Oysa TDP'nin de bu seçimlerde kendine göre planları vardı... Haftalarca süren ve Baraka ile KTÖS'ün ortak bir noktada buluşulması için samimi çaba harcadığı toplantılardan hiçbir sonuç çıkmadı...

Ortak Aday toplantılarına "biz kesin varız" diye katılan TDP, toplantıların çökmesine neden olan parti oldu. TDP "kendi adayımızla katılacağız" açıklamasını dahi yapmadan, adayını ilan ediverdi... "Bizim daha seçime katılıp katılmayacağımız belli değil, bu yüzden toplantılara gözlem amacıyla geliyoruz" diyen YKP de seçimlere yalnız katılmaya karar verince, KSP'nin adayı da sayılınca solda aday enflasyonu başgösteriverdi.

Lefkoşa'da geçtiğimiz bir yılda "birlik"ten bahseden herkes, kendi çıkarının peşine düşmüştü. CTP için bu seçimler Lefkoşa'yı alarak 2014'de hükümet olma planları demektir. TDP için oylarını yükselterek, 2014'te muhtemel bir koalisyona yatırım yapmak anlamına geliyordu. YKP için ise unutulmaya başlayan adını hatırlatarak, devrimciler tarafından doldurulmaya başlayan boşluğunu sahiplenmek...

Süreç içinde samimiyetle "ortak aday" için ağırlığını koyan Baraka; gelinen noktada halkın tepkisini ifade edebileceği bir kanal yaratmanın tarihsel bir sorumluluk haline geldiğini görerek seçimlerde taraf olmak zorunda kaldı. "Bugün mühürleri yarın zincirleri kıracağız" çağrısı ile belediye meclisine bir aday gösteren Baraka'nın amacı; Kıbrıslı Türklerin arzuları hilafına hareket eden Ankara'ya ve sol partilerin mevcut tutumuna "artık yeter" diyerek, halkın, belediye emekçilerinin ve belediyenin sıkıntılarını gündeme taşımaktır...

Baraka adayına yapılacak tercihler üzerine seçimler sonrasında çok konuşulacak... Egemenler, diğer sol odaklar, Barakacılar ve elbette halk için bu tercihler birçok anlam ifade edecek. Ancak tüm bunlar yapılırken unutulmaması gereken esas mesele; Lefkoşa'da başta belediye emekçileri olmak üzere, halk ve bir kurum olarak belediyenin merkeze alınmadığı hiçbir yaklaşımın sola dair olmayacağıdır. Birlik olacaksa bu temelde olacaktır, dayanışma ancak bu öznelerle kurulduğu zaman anlamlıdır ve böyle bir mücadele elbette uğruna çabalamaya değer bir mücadeledir.

Ha z Irl a ya n:
Mehmet A da ma n

AB Elini Emekçilerin Yakasından Çek

Dergimizin en eski sayfalarından biridir "Memleketin Ahvalı". Memleketin gündemindeki konuları kendi penceremizden bakarak değerlendirmeye, unutulmuş veya unutulmaya yüz tutmuş kendimizce önemli mevzuları, bu sayfa aracılığıyla bir nebze olsun canlı tutmaya çalışıyoruz. Bizler, bölünmüş bir adada yaşamak istemeyen ve adamızın yeniden birleşmesi için mücadele eden devrimciler olarak "memleket" derken, adamızın hem kuzey hem de güney coğrafyasından bahsediyoruz aslında. Ya da en azından öyle olması gerektiğinin farkındayız. Bu yüzdendir ki sadece Kıbrıslı Türk halkının sorunlarını değil, Kıbrıslı Elenlerin sorunlarını da en az kendi sorunumuzmuş gibi hissetmek zorundayız. Belki onlarla birlikte mücadele etme şansımız şu an fiili olarak çok fazla yok ancak birlikte mücadele edebilmenin mücadelesini onlarsız veremeyiz.

Bundan yıllar önce Kıbrıs Cumhuriyeti AB'ye katıldığı zaman her şeyin daha güzel olacağını düşünen ve AB'den medet uman, sayıca oldukça fazla bir kesim vardı. Hem kuzeyde hem güneyde, sosyal ve ekonomik refah seviyemizin artacağı söyleniyordu. Ancak zaman geçtikçe aslında bunun tamamen gerçek dışı olduğu ortaya çıktı. AB üyesi pek çok ülkede yaşanan ekonomik krizler, sürpriz değil. Kapitalizmin kalelerinden birisinde, bu sonuç beklenmedik değildi kısacası. AB tarafından amansızca uygulanan neo-liberal yıkım politikaları Avrupa'da en çok emekçi kesimi etkiledi. Her zamanki gibi krizin faturası, krizin

gerçek sahipleri egemenler tarafından emekçi halka çıkarılmak istendi. Avrupanın çeşitli şehirlerinde emekçilerin yaktıkları mücadele ateşi alevlendikçe alevlendi. Mücadele alevi büyüdükçe AB, halklara daha da dış biletti. Bunun en bariz örneğini geçenlerde kendi memleketimizde yaşadık. AB Euro grubu, ekonomik krizdeki Kıbrıs'ın güneyi için 10 milyar Euro kredi verebileceğini ancak bunun karşılığında güneydeki bankalarda bulunan mevduatlardan %10'a kadar varan kesintiler yapılmasını istedi. Bu emsali görülmemiş, korkunç bir istekti. Tam bir hırsızlık da diyebiliriz. AB, neo-liberal politikalar sebebiyle günden güne yoksullaşan ve dibe vuran bir halkın, cebinde kalan 3-5 kuruşuna da el atmaya hazırlanıyordu. Sıra mecliste bu teklifin görüşülmesine geldiğinde ise, halk AB'ye karşı tepkisini sokaklara çıkarak gösterdi. Meydanlarda toplanan binlerce Kıbrıslı Elen, AB aleyhinde sloganlar atarak, önerinin reddedilmesini istedi. Sonuç olarak, yardım paketi reddedilerek, AB'ye

ciddi bir de mesaj verilmiş oldu: Halkın gücünün karşısında kimse duramaz. Sokağa çıkarak bu paketin reddedilmesini sağlayan Kıbrıslı Elenler, hem bize hem de Avrupa'da AB'ye karşı mücadelelerini sürdüren emekçilere cesaret verdiler. AB'nin halkları yoksullaştıran neo-liberal politikalarına karşı yürütülen mücadeleyi selamlıyoruz. Ancak kendi gücüne değil dışarıdan gelecek yardıma güvenen çıkışlar Kıbrıslıların genel bir sorunu olarak karşımızda duruyor. Bunun göstergesi olarak da güneydeki eylemlerde AB bayrağının indirilip yerine Rusya bayrağının çekilmesi söylenebilir.

Dikkat Hasipoğlu Çıkabilir

İşbirlikçi UBP hükümetinin Sağlık Bakanı Ertuğrul Hasipoğlu, akıl ve ruh sağlığını kaybetmiş kişilerin bile söylemeyeceği bir şey diyerek ülke gündemine bomba gibi düştü. Tıp Bayramı dolısıyla katıldığı bir etkinlikte doktorlara hitaben bir konuşma yapan Hasipoğlu, konuşması esnasında konuyu gece kulüplerine getirdi ve ismini vermediği kendinden önceki

bir Sağlık Bakanı'nın kendisine "Gece kulüplerini kapatayım da bu ülkedeki kırk bin asker, kırk bin de öğrenci beni mi halletsin?" dediğini iddia etti. Yalancılığıyla ünlü Hasipoğlu'nun gerçekten bu sözleri başkasının ağzından mı söylediğini, bu lafları söyleyen eski bakanın kim olduğunu, yoksa bu sözlerin tamamen kendi düşüncelerini mi yansıttığını bilmiyoruz ancak zaten bilmemiz bir şeyi değiştirmez. Değiştirmez çünkü burada dikkat etmemiz gereken şey sözü kimin söylediği değil, söylerken nasıl bir zihniyete sahip olduğudur. Bu sözlerin ardından konuya duyarlı pek çok örgüt, bir açıklama yaparak bakanı kınadı ve istifaya davet etti. Hasipoğlu'nun gaf olarak nitelendirilen bu sözleri, bizce bir gaf değil, ülkedeki siyasetin içinde bulunduğu duruma ortaya koyan sözlerdir. Bu ülkedeki gelmiş geçmiş -sağ ya da sol- hiçbir iktidar gece kulüplerinin kapatılması için adım atmamış, hatta Hasipoğlu'nun deyimiyle, gece kulüplerini, devlete para kazandıran "fabrikalar" olarak görmüştür. Kısacası Hasipoğlu'nun bu sözleri söylerken, sanki bir fıkra anlatırmışçasına rahat davranıyor olmasının sebebi, ülkedeki pek çok kişide bulunan cinsiyetçi ve kadınları küçümseyici hastalıklı zihniyettir. Kadınların satılmasına göz yuman, onları birer seks objesi olarak gören zihniyetle mücadele etmediğimiz sürece, karşımıza daha birçok Hasipoğlu çıkacaktır.

Meclis'te Nisap Yoksa Ne Var?

Siyasi rant çatışmaları, koltuk kavgaları, hesaplaşmalar vs. derken meclisin yolunu unutan milletvekilleri, UBP'li Meclis Başkan'ı Hasan Bozer'i de sonunda çileden çıkardı. Bu duruma tepki gösteren Bozer, "Meclis tıkanıp, nisap sorunu büyük ayıp" diyor. Yıllardan beridir kktc

meclisinin göstermelik bir meclis olduğunu, kararların elçilikte alındığını, milletvekillerinin de oyun oynar gibi ara sıra meclise gidip, el kaldırıp indirdiğini söyler dururuz. Meclisi çok önemseydiğimizden değil ancak halk tarafından seçimle seçilen milletvekillerinin asli görevi değil midir meclise gitmek? Bu yüzden değil midir ki halkın vergileriyle; avuç dolusu para alıyorlar? Bir milletvekili mecliste olması gereken günlerde orada değilse, nerededir? Acaba ne işle meşguldürler? Sayın vekilimiz halkının refahı ve kalkınması için daha başka ne gibi kararlar alabiliriz diye hindi gibi düşünüyor mudur acaba bir deniz kıyısında? Peki halktan toplanan vergilerle maaş alıp, görevinin gereğini yerine getirmemek bu halka saygısızlık değil midir? Sıra seçim zamanlarında ev ev gezip oy istemeye gelince herkes ortaya çıkıyor değil mi? Meclisteki görevleri de çok zor değil hani. Katlı kravatlı giyineceksin, elini kaldırıp, indireceksin. Keyfini bozan olursa, bir bardak savuracaksın, kalkıp iki yumruk çakacaksın, iki de küfür ettin mi oldu bitti işte. Bu kadar mı zor yani? Biraz olsun onurlu davranmak, biraz olsun şerefli görünmek, biraz olsun halkına saygılı olmak bu kadar mı zor yani?

Pezevenk Devlet İstemiyoruz!

Gece kulüpleri, Kıbrıs'ın kuzeyinde Ankara eliyle yaratılan düzensizliğe dayalı düzenin en önemli simgelerindedir. Geçen aylarda polis tarafından çeşitli gece kulüplerine yapılan göstermelik baskınlar gündemimizi işgal etmişti. Bu göstermelik baskınlarda, fuhuş gerekçesiyle tutuklamalar yapılmış ve ayrıca da kılıç, işkence aleti, mermi, tabanca vb. suç aletleri de bulunarak el konulmuştu. Neden mi "göstermelik" dedik? Bu ülkede yıllardan beridir, gece kulüplerinde fuhuş olduğunu, kimliklerine ve pasaportlarına el konulan yabancı uyruklu kadınların para karşılığında cinsel ilişkiye girmeye zorlandığını, çok zor koşullar altında yaşamak durumunda bırakıldıklarını ve bunları yapan kişilerin, mafyatik ilişkiler içerisinde olduğunu nasıl ki hepimiz adımız gibi biliyoruz, bunu polis de yani devlet de çok iyi biliyor. Hatta bildikleri halde buna göz yumarak, gece kulüplerinden vergi alarak, gece kulüplerinde kadınları pazarlayan pezevenklerden bir farkları kalmadığını gösteriyorlar. Bu konuda pek çok kez eylem

yapıldı. Pezevenk devlet istemediğimizi defalarca çeşitli yöntemlerle haykırdık. Peki polisimiz o zaman ne mi yaptı? Gece kulüplerindeki kadın ölümlerine dikkat çekmek için yaptığımız eylemimizde ilgili pankartımıza el koydu. Hani şu gece kulüplerine baskınlar yapıp, fuhuş yapıldığı gerekçesiyle tutuklamalar yapan polis! İşin bir diğer ilginç yanı ise ülkede onlarca gece kulübü varken, polisin sadece bir kaç tanesine baskın yapmasıdır. Yoksa diğer kulüplerde fuhuş yok mudur? İşte bu yüzden, polisin gece kulüplerine yaptığı baskınlara "göstermelik" diyoruz. Bakmayın siz bu baskınlara, devletimizin pezevenklikten vazgeçtiği falan yok. Göstermelik baskınlarda ele geçirilen akıllara durgunluk verici suç aletleri, gece kulüplerinde yuvalanan mafyayı ve onların birbirleriyle olan karanlık bağlarını da

açıkça gözler önüne sermiştir. Devlet, görmezden gelerek açıkça koruduğu gece kulüplerindeki mafyalaşmayı, buraları kapatarak bir an önce durdurmalıdır. İşte ancak o zaman devlet, pezevenk devlet olmaktan vazgeçmiş olacaktır.

Kalecik'teki Facianın Ardından Karpaz'a Sahip Çıkalım

Lefkoşa belediye seçimlerinin gündemi bolca işgal ettiği bugünlerde Kalecik'ten gelen bir haber, malesef gerektiği kadar gündemde yer bulamadı. Oysa orada yaşanan facia, en az Lefkoşa Türk Belediyesi

başkanlığına kimin seçileceği kadar, hatta belki de ondan daha fazla önemli bir konuydu. Kalecik'te bulunan ve özel bir şirket tarafından işletilen tesise, tankerler tarafından benzin aktarımının gerçekleştirildiği sırada, aktarım borularında oluşan bir delik nedeniyle 2 ton benzin denize boşaldı. Üstelik de bu sızıntı deniz kirlendikten saatler sonra farkedildi. Ancak olan olmuştu bile. Deniz kirlenmişti bir kere. Yapılan temizleme çalışmaları (ki temizleme yöntemiyle ilgili de çeşitli tartışmalar var) sonrasında denizde oluşan kirliliğin bir kısmının temizlendiği söylendi. Acaba bu gerçekten doğru mudur? Tekrardan eskisi gibi olması mümkün müdür? Bu faciadan denizde yaşayan canlıların ne derece etkilendiği açıklanmadı. Ekolojinin tahribatından zerre kadar rahatsız olmayacak, tek derdi kazanacakları para olan bir zihniyetin, olayın etkilerini dürüstçe açıklayacağını beklemek de zaten anlamsız olur. Bu olayla birlikte, Petrol Dolum Tesisi'nin gerekli olduğunu ve ekolojiye zarar vermediğini savunanlara en iyi cevap maalesef bu şekilde verilmiş oldu. İşte bizler bu yüzden aylarca, petrol tesisinin yapılmasının ne denli zararlar getireceğini söyleyip, yeni tesis yapılmasına karşı çıktık. Olacakları önceden bilmek için kahin olmaya da gerek yok zaten. Ayrıca şunu da unutmamak lazımdır ki; oluşan ufacık bir delikten bile denize dökülen tonlarca benzin, olabilecek daha büyük faciaların da bizzat habercisidir. Bu olayı küçük bir ihmalkarlığa bağlamak da olayın ciddiyetini anlamamak için ısrar etmek demektir. Petrol Dolum Tesislerinin ekolojiye ne denli zararlar verebileceği gerçeği, bu olayın ardından acı bir şekilde tekrardan yüzümüze çarpmıştır.

Ülke gündemini uzunca bir süre işgal eden bir başka konu da Karpaz Koruma Bölgesi içerisindeki yol çalışması sonrasında yaşanan olaylardı. Yol yapım çalışmasıyla yerle bir edilen Altınkum'a sahip çıkmak ve ekolojik

talana izin vermemek amacıyla Baraka'nın da içinde bulunduğu pek çok örgütten tepki yağdı. Altınkum'da organize edilen eylemde üzerinde dikkatle düşünülmesi gereken bazı olaylar çıktı. Oraya yapılması planlanan otellerden rant sağlamayı hedefleyen hükümet ve elçilik, belediyeyi de arkasına alarak, ekolojik talana dur demek isteyen duyarlı kişilerin üzerine, bir grup faşist ve kalkanma yalanyıla kandırılan bölgeden insanlar saldı. Yol keserek, eylemcilerin üzerine yürüyen bu faşistlere, polisin hiç bir müdahalede bulunmaması da ayrıca dikkat çekiciydi. Aradan geçen saatlerin ardından, kararlılıkları ve dik duruşları sayesinde eylem yerine ulaşan eylemciler, basın açıklamasının okunduğu esnada polis şiddetine uğradılar. "Valilik elini burnumuzdan çek" pankartından rahatsız olan polis teşkilatı, yine her zaman yaptığı gibi yasa dışı bir şekilde, keyfi olarak, ilgili pankarta el koydu. O gün orada yaşanan olaylar bazı kesimler tarafından Türkiyeli-Kıbrıslı ya da köylü-şehirli kavgası gibi lanse edilmeye çalışıldı. Bu bizim için kabul edilemezdir. Bizim kavgamız, para için gözünü karartmış, ekolojik dengeyi hiçe sayan egemenlerle ve onun yandaşlarıyla. Etnik kökeni, dini, dili ne olursa olsun ekolojik talana yol açacak her türlü faaliyeti savunanlar, karşılarında yine bizi bulacaklardır.

Kıbrıslı Türk Kadın Mücadele Tarihi

Mine Balman
mi_ne_mi_ne@yahoo.com

Kıbrıslı Türk kadınlar, pek çok hakkı dünyadaki diğer kadınlardan daha geç elde etmişlerdir. Bu hakların kazanılması pek de güçlü ve örgütlü bir mücadele ile olamamıştır.

1895 yılında İngiliz döneminde çıkarılan Maarif Kanunu ile bazı kız okulları açılmasına rağmen, kızların okullara gönderilmeleri tamamen ailelerinin inisiyatifine bırakılmaktaydı. O dönemlerde kızları okula göndermek gerekli görülmemektedir ve eğitim alan kadınların sayısı oldukça düşüktü. 1901 yılında şu anda Lefkoşa'da Selen Otopark olarak kullanılan yerde açılan Viktorya Kız Okulu, ortaokul düzeyinde açılan ilk kız okuludur. Bu okula sadece Lefkoşa'dan değil başka bölgelerden de kızlar gelmekteydi.

O yıllarda eğitim görmesine ve meslek edinmesine teşvik edilen kadın sayısı azdı. Kadınlar, eğitim görseler bile kendilerine biçilen toplumsal cinsiyet rollerinin dışına çıkmayan; öğretmenlik, terzi, hemşirelik ve ebelik gibi işlerde çalışmaktaydılar. Kadınlara eşit eğitim hakkını veren yasal düzenleme 1952 yılında yapılmıştır.

Çalışma hayatındaki kadınlar, PEO sendikasında örgütlüydüler. O dönemde kadınlar, sınıfsal mücadeleyi ve hak arayışlarını PEO sendikasında vermekteydiler. CMC'de çalışan kadınlar ve madende çalışan madencilerin eşleri 1948 CMC Maden Grevi'nde aktif rol almışlardır. Kıbrıs tarihinin en büyük grevi kabul edilen bu grevde kadınlar mücadelenin ön saflarında yer almışlardır.

1953 yılında Kıbrıs Türk Kadınlar Birliği kurulmuştur. Kadınlar, o dönemde yoksulluk, işsizlik, eğitimsizlik gibi sorunlarla karşı karşıyayken, bu dernek, hayır işlerinin yanı sıra dönemin milliyetçi söylemlerini, taksim politikalarını öne çıkaran aktiviteler yürütmekteydi. Sadece bu dernek değil, 1930-1960 yılları arasında kurulan 10 civarı kadın derneği, kadınlara biçilen toplumsal cinsiyet rollerinin dışına çıkmayarak hayır işleri yapan dernekler halinde çalışmışlardır.

1955 yılında PEO'nun organize ettiği Kıbrıs Kadın İşçiler Toplantısı diğer derneklerin aksine genel örgütlenme tarzından ayrılır. Hem Kıbrıslı Elenleri hem de Kıbrıslı Türkleri örgütleyen PEO, iki toplumdan konuşmacıların olduğu toplantıda dört talebi ortaya çıkarır: yevmiye (maaş) sorunları, çalışma saatleri, sosyal sigorta sistemi, özgürce örgütlenme...

Kadınların, seçme ve seçilme hakkı 1960 yılında Kıbrıs Cumhuriyeti'nin kurulması ile kazanılmıştır. Eşit eğitim ve seçme ve seçilme hakkının elde edilmesi ile hem eğitim gören kadın sayısı hem de Türkiye'de yüksek öğrenim görmeye giden kadın sayısı artmaya başlamıştır. Bu da kadınların kamusal alanda görünürlüğü olan meslekler edinmelerini sağlamıştır. Ancak bu kadınların; eşit işe eşit ücret almalarını sağlayan herhangi bir yasa bulunmamaktaydı. Örneğin, öğretmen olan kadınlar, erkek öğretmenlerin yarısı kadar ücret almaktaydılar. Evlilik ve hamilelik gibi durumlarda ise devletteki işlerine son verilmekteydi. Bekar kadınların çalışması

teşvik edilirken, evli kadınları ev işleri ile sınırlayacak şekilde bir düzenleme vardı. Sırf bu sebepten, mesleğini bırakmayıp evlenemeyi tercih eden kadın öğretmenler vardı.

Kıbrıs Türk Öğretmenler Sendikası'nın 1968'de kurulması sonrasında, kadın öğretmenlere yapılan ayrımcılıklarla ilgili çeşitli mücadeleler verildi. 1 Mart 1970'te kadın ve erkek öğretmenlerin maaşları eşitlendi. Ayrıca, 1973'te doğum yaptıkları gerekçesi ile kadrodan çıkarılan öğretmenlerin yeniden alınması sağlandı.

Kıbrıs'taki tüm dengeler 1974 sonrasında değişmiştir. Kadınlar, göçmen olmuş, evlerini terketmek zorunda bırakılmış, yakınlarını kaybetmişlerdir. Yoksulluğun arttığı ve kurulan yeni sistemde kadının emeğine ihtiyaç duyulduğu için, kadınlar Kıbrıslı Elenlerin bıraktığı fabrikalarda işçi, oluşturulan yeni devlet kurumlarında memur olmuşlardır.

1974 sonrasında Kıbrıs Türk Kadınlar Konseyi ve Kıbrıs Türk Anneler Derneği kuruldu. Her iki dernek de dönemin milliyetçi havasını taşıyan derneklere ve kadınların yaşadıkları sorunlara dair herhangi bir politika ortaya koymamaktaydılar.

1977 yılında Türkiye'de yüksek öğrenim görüp Kıbrıs'a dönen KÖGEF kökenli kadınlar tarafından "Yurtsever Kadınlar Birliği" kuruldu. Yurtsever Kadınlar Birliği'nin o dönemdeki faaliyetlerine bakılarak; kreş ve eşit işe eşit ücret talepleri ile kadınların ekonomik ve sosyal haklarını görünür kılmaya çalışan bir örgütlenme olduğu söylenebilir.

1986 yılında ise Barış ve Federal Çözüm İçin Kadın Hareketi kuruldu. Kadınlar, taksime ve iki ayrı devlete karşı çıkmak, kadınlarda barış bilincini artırmak için sokak eylemleri düzenleyerek bildiri dağıtımları yapmışlardır.

Kıbrıs Türk Üniversiteli Kadınlar Derneği ve Kadın Araştırmaları Merkezi 1991 yılında kuruldu. Kıbrıs Türk Üniversiteli Kadınlar Derneği kurulduğu yıllarda kadınlara yasal düzenlemeler için mücadeleler vermiş olsa da, sonraları genç üniversite mezunlarının derneğe üye olmasını sağlayamayan ve sadece belli aralıklarla etkinlikler düzenleyen bir yapıya bürünmüştür. Kadın Araştırmaları Merkezi'nin ise uluslararası bir yapısı vardır ve başta aile içi şiddet konusuna ilişkin çeşitli etkinlikler düzenlemiştir. Kadına Karşı Her Türü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi'ni (CEDAW)'ı Türkçeleştirerek onaylanması için meclise sundular ve aile yasasını iyileştirmek için çalışmalar yaptılar. "Alo şiddet hattı"nın kurulması için girişimlerde bulunsalar da bu girişim günümüzde dahi hayata geçirilememiştir.

1995 yılına gelindiğinde; Kadın Araştırmaları Merkezi, Yurtsever Kadınlar Birliği, Kıbrıs Türk Üniversiteli Kadınlar Derneği, Kıbrıs Türk Kadınlar Birliği ile Barış ve Federal Çözüm İçin Kadın Hareketi'nin bir araya gelmesi sonucu Kadın Platformu oluşturulmuştur. Bu platform, ülke tarihinde sol ve sağ örgütlerin bir araya gelerek mücadele verdiği ender örneklerdendir. Aynı zamanda, Kıbrıslı Türk kadınları temsil eden örgütlerin birlikte mücadele ederek bazı kazanımlar elde ettikleri tek örnektir. Kadın Platformu, 1996 yılında CEDAW'ı meclisten geçirmiştir. Aile Yasası'ndaki ayrımcılıkları iyileştirmek amacıyla yasada tadilat yaptırmayı başarmıştır. Bununla birlikte, beş

yıl boyunca toplumsal cinsiyet eşitliği, kadın ve barış konulu eğitim çalışmaları düzenlemiştir. O dönemde kazanılan ivme ile elde edilen kazanımlar bir ilk olsalar da mücadele daha ileriye taşınamamıştır.

2000-2001 yılları arasında, Kadın Araştırmaları Merkezi, Yurtsever Kadınlar Birliği, Barış ve Federal Çözüm İçin Kadın Hareketi tarafından oluşturulan Kadınların Barış İçin Sivil Girişimi Kıbrıslı Türk ve Kıbrıslı Elen kadınlar arasında işbirliği oluşturmak ve barış kültürünü geliştirmek amacıyla kuruldu. Etkinliklerine çok önceleri başlamış olsa da resmi olarak 2001 yılında kurulan Hands Across Divide (Sınırın Ötesine Uzanan Eller), Kıbrıslı Türk ve Kıbrıslı Elen kadınların üye olduğu bir örgüttü. 2000 yılında sınırlar kapalı da olsa Kıbrıslı Türk ve Kıbrıslı Elen örgütler ara bölgedeki Ledra Palace'da çalışmalar düzenlemekteydiler. Kıbrıslı Türk otoriteler, Kıbrıslı Türk kadınlara Ledra Palace'a geçmeleri konusunda engel koyunca, örgüt; buluşmalarını iki toplumlu Pile köyünde yapmaya başladı.

Son yıllara gelindiğinde ise; Feminist Atölye (FEMA) anti-ırkçı, anti-militarist, anti-kapitalist, ekolojist bir feminist iddiayla 2009 yılında kuruldu. Kadının insan hakları konulu eğitim çalışması, film gösterimleri, söyleşiler, paneller ve kadın sığınma evi ile dayanışma konseri gibi pek çok etkinliğe organize etmiştir.

Yeni Kıbrıs Partisi'nin çatısı altında oluşturulan YKP-Fem ise bugüne kadar alışlagelmiş parti kadın kollarının/örgütlerinin aksine, partinin bir organı olarak değil de partiyi zemin olarak, 2010 yılından itibaren feminizm alanında çalışmalarını sürdürmektedir. YKP-Fem, partinin anti-militarist politikalar, vicdani red hakkı, mülteci hakları, LGBTQ hakları gibi yürütmekte olduğu politikaları destekleyerek, partinin çalışmalarına paralel eylemlilikler içine girmiştir.

2001 yılında kurulan Baraka, sosyalist feminist bir mücadele hattında çeşitli etkinlikler yapmaktadır. İzlediği filmler, ortaya çıkardığı tiyatrolar, ürettiği şarkılar, okuyup tartıştığı kitaplar ve ortaya koyduğu eylemler, Argasdi'de yayınlanan Feminist-iz sayfası ile Baraka bu mücadelede kendi payına düşeni yerine getirmeye çalışmaktadır. Uzun yıllardır 8 Mart'ın yıl dönümünde kadınlar sokakta yürüyüş yapmamaktaydılar. Baraka, 2010 yılında bir yürüyüş çağrısında bulunarak, bu yıl da dördüncü kez gerçekleşen 8 Mart yürüyüşlerinin başlamasını sağlamıştır.

Vurgulamak gerekir ki, yazıda yer almayan ancak tarihe geçmiş, katkı sunmuş köy kadın örgütlenmeleri gibi daha pek çok örgütlenme vardır. Kıbrıslı Türk kadın mücadelesinde tarihsel açıdan bir kaynak yaratmak kadın mücadelesinin nereden nereye geldiğini ve tarihsel zemininin anlaşılabilmesi açısından bir gereklilik olarak önümüzde durmaktadır.

Kaynaklar:

Sevgül Uludağ (araştırmacı, gazeteci, yazar)
Urkiye Mine Balman (Emekli öğretmen)
Ek bölüm; 1955 Kıbrıs Kadın İşçiler Toplantısı, İşçi Sınıfımızın İlk Öncüleri, Ahmet An, Khora Yayınları
Kıbrıs Türkü'nün Değişim ve Gelişiminde Kıbrıs Türk Kadın Dernekleri, DAÜ Kıbrıs Araştırmaları Merkezi, Bahire Uzman İnan, Mürüvvet Atalay

Feminizm

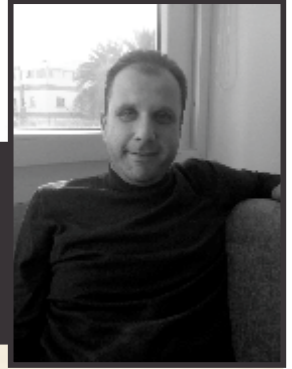
Feminizm, yüzyılların günümüze bıraktığı en değerli mücadele fikirlerinden biridir. Avrupa feodalizmden kapitalizmin çarklarına dahil olurken kadınlar; oy hakkı olmayan, işçi sınıfı içinde erkek işçilere göre iki kat fazla sömürüye maruz kalan, ücretleri erkeklere göre yarı yarıya az ayrıca geleneksel cinsiyet rollerini de devam ettirmek zorunlulukları içindeydi. Kadınlar kabuklarını kırarak hem sendikalar içinde hem de

toplumsal hayatta sistemin kendilerini köleleştiren tutumuna karşı direnişler organize ettiler. Grevler ve gösterilerle oy hakkından eşit ücret hakkına kadar çeşitli kazanımlar elde ettiler. Feminizmin temellerini atan bu kadın hareketleri çeşitli evreler geçirerek günümüze kadar mücadelesini sürdürdü. Artık günümüzde feminizm sadece erkekler ile eşitlik temelinde mücadele vermekten çok daha öte bir anlam ifade etmektedir.

Bugün bizim anladığımız anlamdaki feminizm bireyi aile içinde değil toplum içinde varetme mücadelesi veren, LGBT bireylerin de özgürleşmesini savunan, toplumun sadece kadınlara dayattığı rollere değil erkeklere dayattığı rollere de karşı çıkan, ekolojist; doğayı insan merkezli görmeyen, sosyalist; emeğin genel anlamdaki kurtuluşunu savunan ataerkil sistem karşıtı bir mücadele perspektifi sunmaktadır.

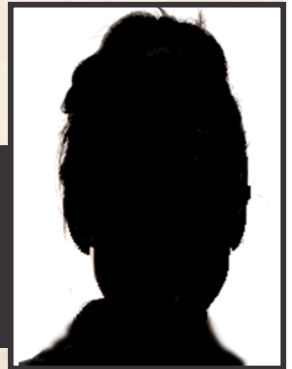
Kezban Artemel: Kadınların erkekler ile eşit olmasını savunmaktır. Bunu savunan fikirdir bence...

Akgün Kaçmaz: Kadınların erkeklerle eşit olduğunu hatta kadınların daha üstün olduğunu söyleyen görüş...

Münür Teralı: Kadın haklarını savunan hareket feminizmdir.

Gül Hayırsever: Benim görüşüm değil ama kadınlar erkeklerden üstündür... Hatta erkek düşmanı derler.

Tarihe Bakış ve Sosyalist Feminizm

Başak Önel
onel_basak@yahoo.com

Ataerki dediğimiz erkek egemenliğinin tarih sahnesine çıkışı çok eski dönemlerde olmuştur. Avcılık/toplayıcılık ve çapa tarımını da içine alan zaman aralığında; özgür, eşit, doğayla barışık ve soyun kadın tarafından takip edildiği anasoylu bir yaşam sürülüyordu. Bu dönemin detaylı bir anlatımına, Engels'in "Ailenin, Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni" isimli kitabında rastlıyoruz. Ancak zaman ilerledikçe; akreple yelkovan, birlikte yaşam süren insandan uzaklaşıp, onu çitle çevirip mülk edinen insana işaret etmeye başlar.

Hayvancılığın ve tarımın gelişmesiyle artan üretim alanında uzmanlaşma, erkekleri bu alanda daha egemen kılar, özel mülkiyet gelişir. Artık üretim araçlarını elinde tutan erkek, bunları miras yoluyla kendi soyuna aktarmak ister. Bunun için cinselliğin sınırlandırılıp denetim altına alınması ve dolayısıyla kadının tahakküm altında girmesi gerekir. Kadın yavaş yavaş erkeğin mirasını devredebileceği çocukları doğuran ve evdeki işleri gören bir konuma yerleştirilmeye başlanır. Kent devletlerinin gelişmesi, bunların kendi aralarında verdiği iktidar mücadeleleri ve askeri rekabetin ön plana çıkması, erkek egemenliğini güçlendirir. Bu durumda söyleyebiliriz ki ataerkinin temelinde yatan sebep, cinsiyetçi iktidar ve mülkiyet ilişkileridir.

Kadınlar, ataerkinin doğuşundan bu yana, toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinden mağdur oldukça, yaşadıkları sorunların tesbitini yapmaya çalışmış ve mücadele etmişlerdir. Feminist mücadele tarihi, çoğu zaman, üç "dalga" halinde anlatılır. Ancak bu; malesef bugün, tarihi anlamının kolaylaştırılmasına yarayacak üç başlıktan öte, yaşamımızın her alanına nüfuz etmiş postmodern algının kategorileri haline dönüşmüştür. Her şeyi parçalara bölen bu ayrıştırıcı zihniyet, tarihselciliği ve olgular arasındaki bağı yok etmekte, bu üç kronolojik ve birbiri üzerine inşa edilmiş süreci, keskin hatlarla ayrıştırılmış savunular olarak karşımıza getirmektedir. Oysa, "tarihte hiçbir olgu birdenbire ortaya çıkmaz. Her olgu, geçmişte yatan kökleri ve geleceğe uzanan yentileri ile 'bugün'de bir anlam kazanır"(1).

Bilinen ilk feminist mücadele, 1700'lerde Fransız İhtilali'nden etkilenen Mary Wolstonecraft adında bir kadının öncülüğünde, kadınlarla erkeklerin eşit eğitim olanağına sahip olması için verilir. 1800'lü yıllarla 1900'lü yılların başında mücadele, üç ana talep üzerine şekillenmiştir: Kadınlar için eğitim, oy ve mülkiyet hakkı. 1900'lü yılların ilk yarısından sonra ise feminist mücadeleye damgasını vuran iki şiar olur: Simone de Beauvoir'ın dillendirdiği "kadın doğulmaz, kadın olunur" ve "özel olan politiktir". De Beauvoir'ın tesbiti ile, biyolojik cinsiyet (genetik olarak doğuştan gelen) ve toplumsal cinsiyet (tarihsel/toplumsal olarak şekillenmiş roller/beklentilerle şekillenen) kavramları ortaya çıkar. "Özel olan politiktir" söylemi ise bugün bile geçerliliğini korur. Kadınların mahkum oldukları en önemli alan hala, ev ve aile gibi özel alanlardır. Aile, günümüzde de toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin yenilendiği, "kol kırılır yen içinde kalır" mantığının işlediği dolayısıyla yaşanan eşitsizliklerin ve şiddetin konuşulmadığı, eleştirilemediği bir yerdir. 1900'lü yılların ikinci

yarısına damgasını vuran başka bir şey de cinsellik ve doğurganlığın birbirinden ayrılması mücadelesidir. Bu yolda yükseltilecek kürtaj hakkı talebi oldukça önemlidir; zira kürtajın yasak olduğu yerlerde kadınlar ölümlere sonuylanabilecek tehlikeli yöntemlere başvuru yapıyorlardı. 1990'larla birlikte ise sorunların tarihsel/toplumsal olduğu sonucuna varılır, toplumsal cinsiyet eşitliği talebi yükseltilir ve cinsel yönelimi/kimliği ne olursa olsun -heteroseksüel kadın/erkek, gay, lezbiyen, biseksüel, travesti- ataerkinin yarattığı hiyerarşik yapılanmadan ötürü ezilen herkesin topluca mücadele vermesi gerektiği bir kurtuluş perspektifi çizilir.

Tarihi farklı yorumlayanlar, farklı bakış açılarına sahip olanlar -bazen adına feminizm derken dahi şaşırabileceğimiz- farklı feminizm anlayışlarının doğmasına sebep olurlar. Örneğin, aile/kadın/erkek tartışmalarından ilginç bir algı ile yola çıkan radikal feministler, kadınların ezilen apayrı bir sınıf olduklarını savunurlar. Ataerkinin dışsal ve bağımsız bir tahakküm sistemi olduğunu söyleyerek kadının karşısına erkeği yerleştirip ayrılıkçı bir yöne savrulurlar. Bu bakış açısına göre kurtuluş, erkeklerin altildelediği bir kadın iktidarında yatmaktadır! Oysa feminizm, iktidar talebi olan bir mücadeleden ziyade, gerçek özgürlük ve eşitliklerin olacağı bir iktidar için hep birlikte yürünecek yolun olmazsa olmazlarından biridir.

Postmodern feminizm ise, sınıf kavramının ezme-ezilme ilişkilerini açıklamada yeterli olmadığını iddia ederken, farklılıkları ön plana çıkarır. Oysa sınıf perspektifine sahip olmayan, farklılıklar üzerinden beslenen bir feminist mücadele eşitsizlikleri önlemede bir adım dahi yol alamayacaktır. "Kadınların günlük yaşamından kopuk, söylem düzeyinde kalan postmodern feministler, teorik soyutlamaların girdabında kaybolarak sokaktan da uzaklaşmaktadırlar."(2) Bu soyutlamalar ve sınıf analizinden uzak yaklaşımları; postfeministlerin ısrarla tekrar ettikleri "iktidar her yerde"/"şiddet her yerde" gibi söylemlerini de anlamsızlaştırmaktadır. Bununla birlikte büyük anlatılara karşı olan postmodern feministler, daha çok Marks ve Engels'in "ne söylemediği" üzerinde durarak anlamsız eleştirilerde bulunmaktadırlar. Marksizm gökten inmiş, noktası koyulmuş bir inanış değil; bugün hala inşa halinde olan bir düşünme sistematiğidir. Bundan dolayı marksizme açık olmayan bir feminizm, çok da gerçekçi olamayacaktır.

Malesef, geleneksel sol içerisindeki erkekler ise cinsel baskıyı salt sınıfsal baskıya/iktisadi ilişkilere indirgeyerek ataerkiyi hiçe sayarlar ve sosyalizmle birlikte toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin de ortadan kalkacağını savunurlar. Fakat; verilecek sosyalizm mücadelesinin, bugünden başlayacak bir feminist mücadelenin eksikliğinde nihayete ermesi beklenemez.

Sosyalist feminizm, toplumsal cinsiyet eşitliğine ve gerçek kadın kurtuluşuna açılan kapının anahtarı niteliğindedir. Mülkiyet rejiminin ortaya çıkışından sonra, çeşitli üretim ilişkilerinin yaşandığı tarihsel süreçte, ataerki bu üretim ilişkileri ile iç içe geçmiş, kadın her daim ezilmiştir. Bugün içinde yaşadığımız neoliberal kapitalizm ile de baskı en yoğun noktaya ulaşmıştır. Kapitalizm; ırkçılık, doğanın sömürüsü ve ataerki ile sıkı sıkıya bağlıdır. Dolayısıyla doğanın sömürülmediği, ırkçılığın olmadığı ve ataerkiden azade bir kapitalizmi tasavvur etmek mümkün değildir. Bu yüzden

sosyalist feminizm; mücadelenin kapitalizm ve ataerkiye karşı olarak iki ana eksenden verilmesi gerektiğini inanır. Yani feminist mücadele ne salt ataerkiye ne de salt iktisadi bir sömürüye yönelmelidir. Aynı zamanda bu özgürlük arayışında; kadınları tahakküm altına alan ırk, kimlik, cinsel yönelimlerin görünür olması ve çetin bir ekoloji mücadelesinin de verilmesi gerekliliği su götürmez bir gerçektir. Ataerkiyi kapitalizmin önüne sıfat olarak bağlayan en önemli bağlardan biri yeniden üretim alanıdır. Kadının evde; yemek, üt, temizlik, çocuk ve yaşlıların bakımını üstlenmesi; erkeğin dinlenmesini, yeniden çalışabilir duruma gelmesini sağlıyor. Bu ise maksimum kar dürtüsü ile ilerleyen kapitalizmin işine geliyor. Çünkü kadın tüm bu işleri bedavaya yapıyor, dolayısıyla da piyasa bu gibi işleri üstlenmeyi tercih etmiyor.

Ataerki kapitalizmden en çok yoksul kadınlar etkileniyor, kapitalizm en çok kadınları yoksullaştırıyor. Bu da bir kez daha sınıf perspektifinin olmazsa olmazlığını gözler önüne seriyor. Kapitalizmin neoliberal döneminde, özelleştirmeler artarken her türlü hak budanıyor. Eğitim paralı hale geliyor, ilk gözden çıkarılan kız çocukları oluyor. Sağlık özelleşiyor, kadınlar tedavisi olan hastalıklardan ölüyor veya ne kadar hasta olsa da, olan parasını çocukları için harcamak durumunda hissediyor. Suyun metalaşmasıyla kadınlar sağlıklı suya ulaşamıyor, salgın hastalıklarla boğuşuyorlar. Özelleştirmelerle birlikte örgütlenme hakları yok ediliyor, zaten işten arta kalan zamanda evin dört duvarına hapsedilen kadınların, bir araya gelip bir mücadele örmeleri engelleniyor. Yine özelleştirmeler, kadın ve erkek arasında ücret eşitsizliklerine sebep oluyor. Aynı işi yapsalar bile çoğu zaman erkeklere -evin reisidir, ev geçindirecektir hesabına- kadınlardan daha fazla ücret ödeniyor.

Bu sebeplerden ötürüdür ki tüm bu eşitsizliklerin karşısında sosyalist feminizm duruyor cevap olarak. Her türlü iktidara karşı çıkarak değil, iktidarın sınıfsal yapısının iktidarı şekillendireceğine inanarak ve bu uğurda uygulanacak şiddetin meşruluğunu bilerek koyulmalı yola! Bilinmelidir ki sosyalizm, her türlü eşitsizlik ve sömürünün kalkacağı bir düzen olarak feminizme açıktır. Ve her türlü eşitsizliğin ortadan kalkacağı bir toplum tahayyülü, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin de ortadan kalkacağı anlamını barındırır. Ancak bu, sosyalizmin kendiliğinden bu eşitsizliği ortadan kaldıracığı algısını oluşturmamalı, feminizme olan ihtiyaç bu noktada vurgulanmalı. Sosyalizme giden yolda verilen feminist mücadelede nihai olarak ataerki ve kapitalizmi yok etmek için emek harcansa da, somut talepleri isteyerek yürünmelidir yolda. Sığınma evleri, tecavüz kriz merkezleri, yaşlı bakım yerleri, ücretsiz kreşler, eğitim müfredatlarının toplumsal cinsiyet eşitliği temelinde hazırlanması ve yasal düzenlemeler, uğruna mücadele edilmesi gereken, kadının sistem içi yükünü hafifletecek taleplerdir. Ancak ataerki kapitalizm yıkılmadan kadınların kurtuluşa ulaşması mümkün olamayacaktır. Unutulmamalıdır ki feminizm sosyalizmsiz, sosyalizm de feminizmsiz oldukça başka bir dünya hayali her gün biraz daha uzaklaşacaktır.

(1)Münür Rahvancıoğlu, Kıbrıslı Türk Devrimci Hareketi (HALK-DER), Kalkedon Yayınları, 2009

(2)Kolektif, "Postmodern Feminizm", Argasdi Sayı 28

Görünmeyen Emek

Pınar Piro
pinar_piro@hotmail.com

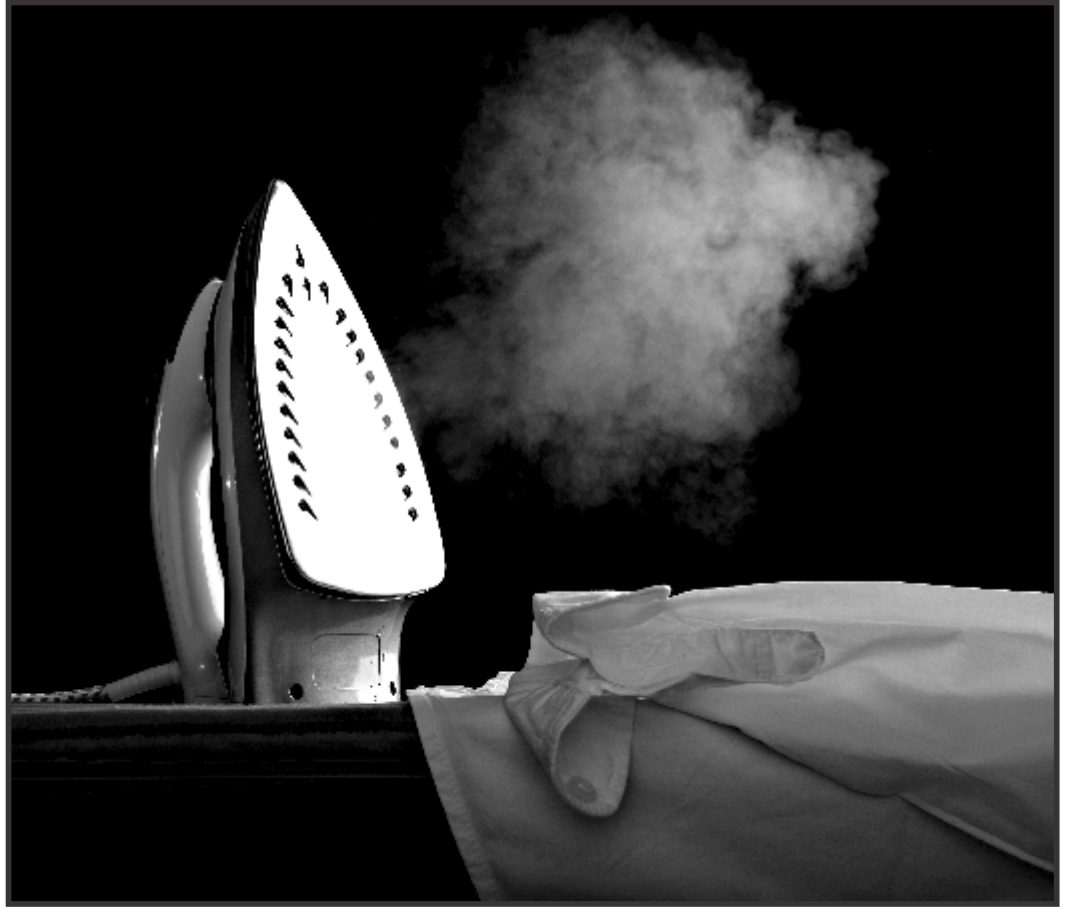
İnsanlar, fiziksel ve biyolojik olarak birbirlerinden farklı özellikler taşıyorlar. Kadın ve erkek kavramları, insanları biyolojik olarak birbirinden ayıran "biyolojik cinsiyet" durumlarını açıklıyor. Tarihsel süreç içerisinde gelişen toplumsal algı ve beklentiler söz konusu olduğu zaman, bu iki cinse yüklenen roller farklılaşıyor. Tarihsel/toplumsal olarak yaratılan bu olguya ise "toplumsal cinsiyet" deniyor. İşte bu iki cins arasındaki eşitsizliğe dayalı ilişkileri anlamamızın temeli, tarih boyunca toplum içerisinde, kadına ve erkeğe yüklenen toplumsal cinsiyet rollerini kavramakta; yaratılan kadınlık ve erkeklik durumlarının ataerki tarafından şekillendirildiğini bilince çıkarmakta yatmaktadır.

Kadına ev içinde biçilen rollerin tarihi çok daha önceye dayansa da kapitalizmle birlikte ev ile iş yeri arasındaki sınır keskinleşiyor. Erkekler dış dünyaya daha çok açılırken, kadınlara uygun görülen "ev kadını" sıfatı pekişiyor. Çalışma yaşamına dahil olan kadınlarsa çifte bir sömürüye maruz kalıyorlar.

Görünmeyen emeği basitçe açıklamak için...

Kıbrıs'ta kadınların durumunun çok da kötü olmadığına, eşitlikçi bir anlayış olduğuna, kadınların iş hayatı ve sosyal yaşamda aktif olduklarına dair kurulan cümleler; safsatadan öteye geçememekte, gerçeklerin üzerini kapatmaya hizmet etmektedir. Toplum genelinde, cinsiyetçi bir işbölümü gözle görülür şekilde yaşanmaktadır. Erkeğin görevi; dışarıda çalışmak, eve para getirmek ve aile geçimini sağlamaktır. Kadın ise temizlik, yemek ve ütü yapmak, çocuk doğurmak, çocuklarla ilgilenip bakımlarını yapmak, kocasının gönlünü hoş tutmak gibi faaliyetleri gerçekleştirmekten sorumludur. Bütün bunlar doğal görevler olarak görülüyor, normalleştiriliyor. Yaratılan bu doğallık kisvesinden ötürü de kadınların ev içinde harcadıkları emeğin maddi bir getirisi olmuyor, kadınlar herhangi bir sosyal güvenceye tabi tutulmuyor. Tüm bu sebeplerle kadınların ev içinde harcadıkları duygusal, fiziksel ve zihinsel emek görünmez oluyor.

Ev emekçisi kadınların herhangi bir sosyal güvenceye sahip olmaması, ekonomik yük ve çeşitli sağlık sorunlarına yol açabiliyor. Camı silerken pencereden düşen ya da herhangi bir temizlik ilacından zehirlenen kadının hastane masraflarını karşılamak yine kendisine düşüyor. Bazense kadın, yıllarca yaptığı ağır ev işi sonucu oluşan ortopedik sıkıntıları yoksulluktan dolayı gözardı

ediyor, bu da kalıcı hasarlara sebep oluyor.

Yemek, temizlik, ütü, çocuk ve yaşlıların bakımı gibi işleri kadınların üstlenmesiyle, erkekler tazelenerek yeni iş gününe dinlenmiş bir şekilde başlıyor, yeniden çalışabilir duruma geliyor. Buna yeniden üretim deniyor. "Ailenin reisi" olarak erkek, çalışıp para kazanmanın verdiği gurur(!) ve yorgunlukla kendine düşen görevi tamamladığını düşünerek kadının bu emeğinden sonuna kadar faydalanıyor. Toplumsal cinsiyet rollerinin kadına yüklediği "ev kadını sorumlulukları", onu eve kapatıp sosyal yaşamdan da uzaklaştırıyor. Çünkü bu işlerin yerine getirilmesi yaşamla iç içe geçmiştir. Boş zaman-çalışma zamanı ayrımı olmadığı gibi başlangıç ve bitiş saatleri de yoktur. Karşılıksız mesai hep devam eder! Kadınlara yüklenen annelik rolünün kutsallaşması ile de yapılan herşeye sevgi katılır(!); bir annenin görevi spordan da, sanatsal etkinliklerden de örgütlenmekten de önemlidir ve önce gelir! Emekliliğe gelince, kadın dediğiniz ölene kadar yemek ve temizlik yapıp kocasına ve çocuklarına bakar! Bunun da emekliliği olmaz!

Ekonomik bağımsızlık isteniyorsa...

Herhangi bir gelir getirici faaliyette bulunamayan ev emekçisi kadınlar, kocalarının onlara verdiği para ile ihtiyaçlarını giderebiliyorlar. Hatta çoğu zaman bu parayı yine evleri ve çocukları için harcıyorlar. Bazı kadınlarsa evlerinde parça başı işler yapıyorlar. Yani "kadınlık görevlerinden" zaman kalıyorsa, evde

örgü/dikiş gibi işler yapıp, ürettikleri ürün başına ücret alıyorlar. Evin işlerinden azade olamasalar da, sosyal güvencesizlik sıkıntısı devam etse de; az da olsa bir gelir elde etmeleri kadınların özgüvenini artırıyor.

Ev dışında herhangi bir işte çalışan kadınların ev içi rollerinden sıyrılabilirdiğini düşünmek büyük bir yanılgı olur. Gün boyunca yaptığı işten yorulan, belki de sırf kadın olduğu için işyerinde gördüğü muamelelerden dolayı ruhsal çöküntü yaşayan kadın, evine döndüğü zaman yine büyük bir sömürü tablosu ile karşı karşıya kalır. Yemek bekleyen çocuklar, temizlenmeyi bekleyen bir ev, ilgi görmeyi bekleyen bir koca acımasızca ona bakmaktadır.

Görünmeyen emeğin en can yakıcı sonucuna değinelim bir kez daha ve son bulana dek...

Kadınlık rolleri öylesine doğallaştırılıyor ki, evdekilerden birinin herhangi bir ihtiyacı kadın tarafından yeterince karşılanmadığında kadın aşağılanıp cezalandırılabilir. Mesele, dayak ve cinayete kadar ilerleyebiliyor. Ve tabii aile içinde yaşanan şiddet de, kol kırılır yen içinde kalır mentalitesi ile görünmez oluyor. Yaşanan cinayetlerin gerçek sebeplerinin üzeri örtülmeye çalışılıyor.

Kadını dört duvar arasında köleleştiren, kadını erkeğin vesayetine tabi kılarak şiddet ve ölüm gibi durumlarla yüzyüze kalmasını sağlayan bu zihniyetin, örgütlü bir çabayla sorgulanması ve sorgulanması, kadın özgürleşmesinin önemli adımlarından biri olacaktır.

Feminizm Ve Ekoloji Ama Nasıl?

Nazen Şansal
nazen_sansal@yahoo.com

Kadın ve doğa ilişkisi; üretim, yeniden üretim ve bölüşümün toplumsal cinsiyet bağlamında örgütlenmesine bakarak incelenmelidir. Mücadelenin feminist cephesinde, toplumsal cinsiyet kavramı ve cinslerarası işbölümü sorunu üzerinde yoğunlaşılırken; yeşil cephesinde, doğa ve insan ilişkisi incelenmeli ve doğanın az sayıda insanın mülkiyeti haline getirilmesine karşı çıkılmalıdır. (Berna Kurt, Ekofeminizm, Feminisite)

İkinci Paylaşım Savaşı sonrasında yaşanan endüstrileşme, kirlenme, hızlı nüfus artışı, yüksek yıkım kapasitesine sahip silahların kullanılması ve nükleer araştırmaların verdiği zararlar gibi sebeplerle çevre ve ekoloji mücadelesi yükselişe geçti. Aynı dönemde feminist hareket, batı ülkelerinde yasal hakların pek çoğunu elde etmiş, ahlaki ve toplumsal eşitlik talebiyle mücadelesini sürdürmekteydi.

Ekofeminizm, 70'lerin sonlarında yeşil hareket ve feminist hareketin etkileşimiyle ortaya çıktı ve doğanın sömürüsü ile kadının ezilmişliğini ilişkilendirerek sorgulamaya, ortak bir zeminden hareketle her ikisiyle de mücadele etmeye başladı.

Dünyanın çeşitli coğrafyalarındaki ekofeminist aktivistler, doğrudan eylem veya pasif direniş gibi yöntemlerle mücadeleler vermiş ve kazanımlar elde etmişlerdir. 1974'te Hindistan'daki Reni köyünde yaşayan kadınlar, ormanların kesilmesini önlemek amacıyla ağaçlara sarıldılar. Chipko (kucaklama) hareketi, bölge kadınları arasında hızla yayıldı ve ormanlar kurtarıldı. Kadınların doğa ile yakınlığını simgeleyen bu eylem için ekofeminist kuramcı ve eylemci Vandana Shiva, önemli bir ayrıma dikkat çekmektedir: Söz konusu hareket, kadınların doğa ile tinsel birliğinden ya da çevre sorunlarına karşı bilincinden ziyade beslenme, ısınma gibi yaşamsal gereksinimlerinin ağaçlara bağımlı olmasından kaynaklanmaktadır. Batıda ekofeminizm hareketini canlandıran bir örnek de 1981'de, İngiltere'de yaşanmıştır.

NATO'nun kararı uyarınca nükleer başlıklı Cruise füzelerinin Greenham Common Üssü'nde konuşlandırılacağı haberi üzerine, bir grup kadın üssün ana girişinin önünde çadır kurup bir barış kampı oluşturdu. Üsse girerek kendilerini tel örgülere zincirlemek, üssü çevreleyen telleri kesmek ve tankların girmesini engellemek için yolları kazmak gibi eylemler gerçekleştirdiler. 10 yıl kadar üssün çevresinde yaşayan kadınlar 1991'de amaçlarına ulaştılar, nükleer füzeler ABD'ye

geri dönmek zorunda kaldı. Türkiye'de Bergama köylülerinin direnişinde ve son yıllarda HES'lere karşı verilen mücadelede hep ön saflarda yer alan, komşusundan başka bir yere gitmeye bile çekinirken küresel şirketlerin karşısına dikilen kadınlar, ismi konsun veya konmasın, ekofeminist bir geleneğin yaratılmasında başrolü oynamaktaydı.

Tüm bu pratiklerin bazı ortak yönleri olmakla birlikte 90'ların başından itibaren ekofeminizmin farklı yorumları da ortaya çıkmıştır. Liberal ekofeministler, yasal düzenlemelerle insan-doğa arasındaki ilişkilerin reformcu görüş çerçevesinde düzeltilebileceğini vurgularken, kültürel (biyolojik temelli) ekofeminizm, kadını doğayla özdeşleştirmekte, doğurma-besleme yetisini yüceltmekte ve "yeryüzü temelli bir bilinç" yaratmayı hedeflemektedir. Ekofeminizmin farklı bir yorumu da kadın ve doğa ilişkisini, toplumsal düzeyde yaratılan ve bundan dolayı toplumsal düzeyde çözülecek bir ilişki olarak gören toplumsal ekofeminizmdir.

Sosyalist ekofeminizm (ekososyalist feminizm) ise sorunun maddi temellerini esas alarak üretim tarzıyla ilişkisini kurar. Erkek

insanların toplumsal ve ekonomik açıdan eşit olarak yaşama haklarını savunmaktadır. Dolayısıyla sosyalist ekofeminist kuram, feministtir, yeşildir ve sosyalisttir.

Ekososyalist feminizm, kadınların doğayla kurduğu maddi ve kültürel ilişkiden ve ekolojik talanın en çok kadınları etkilemesi gerçeğinden beslenir. Kadınların toprakla, tohumla, suyla, iklimle ilgili önceki kuşaklardan da devralmış oldukları bilgileri vardır. Şimdilerde şehir yaşamında ihtiyaç kalmadığı zannedilen ve modern bilim tarafından da marjinalleştirilen bu bilgi, aslında doğa ile insanın uyumlu birlikteliğinin göstergesidir. Öte yandan, ormansızlaşma, iklim değişikliği gibi çevre sorunları sonucu, sosyal statülerinin ve toplumsal rollerinin aşağılığı nedeniyle; yangın, sel, kuraklık, hastalık ya da gıda kıtlığı durumlarından, kadınlar, çok daha ağır etkilenmektedir. Women's Environmental Network'ün (WEN) bir raporuna göre iklimsel felaketler sonucu, yılda dört bin beş yüz erkek ve on binden fazla kadın ölüyor. Doğal felaketlerle göç eden mültecilerin %80'ini kadınlar oluşturuyor. Yani kadın-doğa ilişkisinin romantik yorumunun ötesinde acı bir gerçekliği de söz konusu.

Gelişmekte olan ülkelerde Dünya Bankası projelerinin, bizim coğrafyamızda ise TC'nin bilinçli olarak uyguladığı üretimden koparma gibi sosyo-ekonomik politikaların sonucu, tüm toplum ve özellikle kadınlar emeklerinden yabancılaşmakta ve son tahlilde yoksullaşmaktadır. Ülkemizde doğaya, toprağa ve üretime dayalı ekonomi neredeyse ortadan kaldırılmış olduğundan, petrol dolum tesisi, Karpaz Milli Parkı'nı talan ederek gerçekleştirilen yol çalışması, bölge kadınlarından güçlü bir itirazla karşılaşmamaktadır. Ancak böylesi doğa düşmanı projeler er ya da geç kadın düşmanı bir hale bürünecektir.

Ekososyalist feminizm, tek bir tahakküm biçimini merkezi sayıp tüm diğerlerini bu biçimin,

"esas" olan tahakküm biçiminin ortadan kaldırılmasıyla kendiliğinden "sönümleneceği" şeklindeki bir yanılgıya düşmemelidir. Bu indirgemeci bir yaklaşım olacağı gibi kültürün rolünü yeterince vurgulamak, siyasal ve ekonomik koşullar değiştiği halde tahakkümün devam etmesini açıklamayı sağlayan kültürdeki derin baskı yapılarını ortaya çıkarmak için de gereklidir.

Cinsiyet ayrımcılığının olmayacağı, kadının da doğanın da sömürülmeceği, biyolojik ve kültürel özelliklerin toplumsal işbölümünde adaletsizliğe değil toplumsal menfaate dönüştürüleceği, insanın -kendisinin de bir parçası olduğunu unuttuğu- doğa ile tahakküm yerine uyumlu bir birliktelik ilişkisi kuracağı bir dünya mümkündür. Böyle bir dünya için feminizmin, ekososyalist bir sıfatla pekiştirilmesi, bütünleştirilmesi kaçınılmazdır.

Kaynaklar:

Val Plumwood, *Feminizm ve Doğaya Hükmetmek*, Metis, 2004

Berna Kurt, *Ekofeminizm, Feminisite*, 2001
Esra Üzel, *Feminizm ve Doğayla Ekseninde Ekofeminizm*, Yüksek Lisans Tezi, 2006

egemenliğinin/patriyarkanın, hem doğayı hem de kadınları sömüren somut bir mekanizma olmasının yanı sıra cinsiyetçilik ve ekolojik sömürü, üretim tarzıyla, yani kapitalizmle ilişkilidir. Bu, kapitalizm öncesinde ve reel sosyalizm deneyiminde kadınların ve doğanın ezme-ezilme ilişkisinden tümüyle azade olduğu anlamına gelmez. Ancak bu sömürü biçimleri, kapitalizmde; yeni, başka ve organik bir biçim almış durumdadır. Bu nedenle, anti-kapitalist bir ufuk taşıyan feminizmin, patriyarka ile olduğu kadar doğanın sömürülmesi ile de bağlantısı olmalıdır. Ayrıca ekososyalist feminizm, gerek sosyalist gerekse yeşil hareketlerin peşinde oldukları alternatif dünyanın, yine bir "erkek" dünyası olmaması için, mücadelede kadınların yer almasını özellikle vurgular. Sosyalist ekofeminizm düşüncesinin başta gelen temsilcilerinden Mary Mellor, kadınların yaşamın sürekliliğini sağlayan işlevlerini tanımakta ve erkek egemen yıkıcı kurumlara dikkat çekmektedir. Ayrıca insan ihtiyaçları ile yerleşim bunları karşılama kapasitesi arasında yeni bir denge kurulmasını, tüm

"Tesadüf Değil Erkek Şiddeti!"

Cemre Mor
cemre.mor@gmail.com

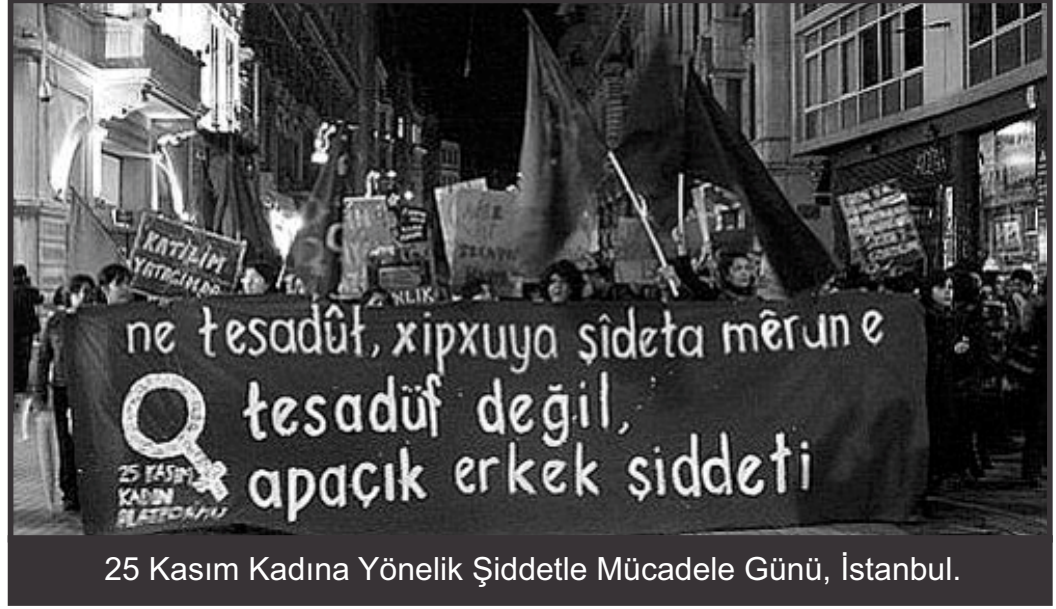
2005'te yapılan bir araştırmaya katılan kadınların yüzde 73'ü hakaret, tehdit edilme, küçümseme gibi psikolojik şiddete maruz kaldığını, yüzde 64'ü ise en az birkaç defa vurma, tokat, itme gibi fiziksel şiddete maruz kaldığını söyledi. Her 5 kadından biri kocasından en az 1 kez tokat yediğini belirtirken, her 10 kadından biri yumruk ve tekme gibi ağır şiddete uğradığını, her 20 kadından biri ise kocası tarafından sopa ve kemer gibi aletlerle şiddete maruz kaldığını aktardı. Kadınların yüzde 4'ü hayatları boyunca en az bir defa tecavüze uğradığını, bunlardan yüzde 19.7'si kocası, yüzde 6.9'u bir aile üyesi tarafından tecavüze uğradığını belirtti.(1)

Veriler, "Kıbrıs'ta kadına yönelik şiddet yoktur!" hikayesini yalanlamaya yeterli. Üstelik düşünün ki bu kadınlardan biri komşunuz, diğeri iş arkadaşınız, ve belki birgün siz olabilirsiniz... Erkek şiddeti teorilere, konferanslara, eylemlere konu olacak kadar politik, ve o kadar özel, kişisel... Fakat bu asla, isyanımızı birlikte haykırmanın tek yolumuz olduğunu unutturmamalı bize...

Cinsel Şiddet

Sahip olan ve hükmeden erkeğin, cinselliği saldırı aracı olarak kullanmasıdır cinsel şiddet... Tecavüze uğrayanlara sokağa çıktıkları için "gerizekalı" diyen hükümet yetkililerinin(2), medyanın ve genel öğretinin aksine, cinsel şiddet sadece gece geç saatte, karanlık sokaklarda, yabancı ve hasta adamlar tarafından değil, sevgili, koca, arkadaş, öğretmen, doktor, baba ve diğer yakınımızda olan, tanıdık erkeklerce de gerçekleştirilebilir. Ayrıca, lezbiyen kadınların, ve bazen gey erkeklerin, heteroseksüel (karşı cinsle) ilişkiye girerse "düzeleceği" niyetiyle gerçekleştirilen tecavüzlere de rastlanır. "Düzeltici tecavüz" adıyla anılan bu saldırılar, cinsel şiddetin toplumsal cinsiyet rolleri ve eril tahakkümün korunması için ne denli bir kontrol aracı olduğunun göstergesidir.

Cinsel şiddete uğrayan kişi çoğu zaman toplumsal tepkiden, aile baskısından veya saldırganın tehditlerinden korkarak sessiz kalır; tecavüzün fiziksel ve psikolojik etkileriyle yalnız başına başa çıkmaya çalışır. Daha az kadının seçtiği yol ise, cinsel suç mağdurlarına nasıl yaklaşılabileceğiyle ilgili eğitilmemiş, alaycı ve eril kolluk kuvvetlerine başvurmakla başlayan, psikolojik travmanın hafızasına ve ifadelerine etkisini hiçe sayan, kadını saldırgandan daha fazla sorgulayan adalet sistemi ve duyarsız medya ile devam eden zorlu bir sürece girişmektir. Belki tecavüzcüsünü azıcık da olsa hapse atabilir ama, bir travma da sistem yüzünden yaşar...

25 Kasım Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Günü, İstanbul.

Medya

Kadın cinayeti, taciz, tecavüz ve darp haberleri medya patronları tarafından reyting aracı olarak görülmektedir. Kadın cinayeti haberlerini "aşk cinayeti" olarak resmeden medya, namus ve cezalandırmayı meşrulaştırmaktadır.(3) Özellikle tecavüz haberlerinde, bir yandan baş harfler, yer ve yaş gibi detaylar verilerek gizemli bir hikaye kurgulayıp magazin haberi yapılırken, diğer yandan kadının kimliğinin teşhir edilmesi konusunda duyarsız kalınmaktadır.(4) Bu tarz haberlerde verilen ayrıntılar, hikayeleştirme, kullanılan flu resimlerle erotize etme ve bu yolla cinsel saldırının pornografikleştirilmesi kar elde etme amaçlıdır.

Kadını cinsel obje ve sahip olunabilecek bir meta olarak kurgulayan porno sektörü de şiddet kültürünün önemli çarklarından birini oluşturur. Böylece şiddet, medya aracılığıyla özendirilir, doğallaştırılır, olağanlaştırılır.

Mücadele

Kadına yönelik şiddet, yolda yürürken başımıza düşen saksı değil! Herhangi bir yerden, herhangi bir cinsin başına gelen rastgele bir olay değil. Kadın olduğumuz (veya heteroseksüel erkek olmadığımız) için, devletin suç ortaklığında olan erkek tarafından sistematik olarak gerçekleştirilen bir durumdur. Kadına yönelik erkek şiddeti "özel" değil politiktir. Erkek şiddetinin kökeninde, kapitalizmle kol kola yürüyen ataerki yatar. Aileci ve cezalandırıcı hükümet politikaları veya sistem içi reformist talepler şiddetin temelini sarsmayacak, kadın için özgürlük ve eşitlik demek olmayacaktır. Yine de, kadınların yaşamlarının hemen şimdi bir adım öne atılması için çabalarla da mümkünse, bazı taleplerin reddedilmemesi ve sistemi yok etmenin bir parçası kabul edilmesi gerekir. Bu yüzden hemen şimdi, tecavüzü önleyici, tecavüze uğrayan kadını koruyan yasal düzenlemeler ve varolan yasa

maddelerinde netlik talep edilmelidir.(5) Yargı ve polis hizmetiçi eğitimlerle bilinçlendirilmelidir. Tecavüz kriz merkezleri, acil telefon hattı ve sığınma evlerinin kurulması için baskı yapılmalıdır.(6) Devlete bu yönde sorumluluklar yükleyen, imzalanmış bulunan uluslararası sözleşmeler yasalaştırılmalıdır.

Vurgulamak gerek, Kıbrıs'ın kuzeyinde, devletin kurduğu bir sığınma evi bulunmamaktadır. Varolan tek sığınma evi yaklaşık iki yıldır Lefkoşa'da, bir vakıf tarafından özel bağışlar, gönüllü çalışanlar ve özel güvenlik şirketi korumasıyla, yalnızca 8 yatak kapasitesi ve kısıtlı imkanlarla yürütülmektedir.(7) 2012 yılında toplam 37 kadının kaldığı sığınma evi, devlet tarafından ihmal edilen acil ihtiyaçların dayanışmayla karşılanması açısından olumlu bir örnektir. Fakat bu çabalar bize devletin üzerinde sığınma evleri için baskı kurmayı unutturmamalıdır.

Özgürlük yıkık bir duvarın çatlaklarını sıvama görevini üstlenerek değil, duvarı yıkarak kazanılır. Devletin yasal şiddetiyle insanları kontrol altında tutması gibi, erkek şiddeti de ataerkinin, kadını kontrol altında tutması ve ezen-ezilen ilişkisinin devamı için en büyük silahıdır. Mücadelemiz, bu yapısal düşünülerek kurgulanmalıdır. Erkek şiddetinin son bulması, her türlü sömürü ve tahakküm ilişkisinin yok edilmesi ve ataerkinin ortadan kaldırılmasıyla mümkündür.

(1)Çakıcı, vd. "Kuzey Kıbrıs'ta Kadına Yönelik Şiddet", KTRSD, 2007.

(2)Kolektif, Feministiz, "Hepimiz 'Gerizekalıyız', Hepimiz Sokaktayız", Argasdi, sayı 23, 2011.

(3)Kolektif, Feministiz, "Aşk Cinayeti Değil Erkek Şiddeti", Argasdi, sayı 18, 2010.

(4)Kolektif, Feministiz, "Tecavüz Haberleri Nasıl Yapılmalı?", Argasdi, sayı 24, 2011.

(5)Kolektif, Feministiz, "Tecavüze Son!", Argasdi, Sayı 27, 2012.

(6)Başak Önel, "Toplumsal Cinsiyet Temelli Şiddet", Argasdi, sayı 17, 2010.

(7)2012 Raporu, srovkibris.org.

Dilde Cinsiyetçilik ve Feminist Mücadele

Mustafa Keleşzade
mustafa-keleszade@hotmail.com

Feminist mücadele toplumumuzda yeni yeni yükselmeye ve şekillenmeye başlıyor. Bu durumun en belirgin örneğini 8 Martları inceleyerek görebiliriz. Geçmişte ülkemizde 8 Martlarda kadınlara çiçekler verilip “günleri” kutlanır; panayırılar düzenlenirdi ya da 8 Mart, salon içi toplantılarda konferans ve film gösterimleriyle sınırlı kalırdı. Ancak 2010 yılında, Baraka'nın çağrısıyla, 8 Mart sokağa taşınmış ve artık 8 Martlarda daha fazla kadın evlerden çıkarak taleplerini haykırmakta.

Toplumumuzda önceleri daha fazla kesimce normal kabul edilen devlet eliyle gece kulüplerinde kadın satılmasına karşı, artık “Pezevenk Devlet İstemiyoruz” şiarı yükseltilebiliyor ve daha da önemlisi toplumsal destek alabiliyor. İş yerinde tacize uğrayan, evde dayak yiyen kadınlar; artık feminist örgütlerle temasa geçecek ve ses çıkaracak cesareti bulabilmekte. Bunun yanında kadın sığınma evi gibi talepler daha geniş kitlelerle dillendirilebiliyor.

Feminist mücadele şekillenirken, toplumumuzda karşılaştığı en büyük sorunlardan biri cinsiyetçi düşünce yapısı ve cinsiyetçi dil olarak kendini gösteriyor. Bir bakan çıkıp gece kulüpleriyle ilgili “Neyi kapatacam yahu, kırk bin asker kırk bin de öğrenci var, beni mi halletsinler?” diyebiliyor ve bu, bir kısım insanın tebessümleri ve kahkahalarıyla karşılanabiliyor.

Cinsiyetçi Düşünce Yapısı

Bin yıllardır erkeğin üstünlüğü fikriyatı üzerinden şekillenen pratiklerin sonucudur cinsiyetçi düşünce yapısı. Tarihin ilk demokrasi örneği olarak anılan antik Yunan'da, kadınlar oy verme hakkından yoksundu. Kadınlar ve köleler vatandaş sayılmıyorlardı. Sonraki tüm tarihsel dönemlerde de kadın erkeğin bir malı olarak görüldü. Sanayileşme ile birlikte kadınlar işçileşmeye başladı. Ancak kapitalizm koşullarında, kadınlar ev dışında daha çok vakit geçirmeye başlasa da erkek egemen algıda herhangi bir değişiklik olmadı. Kadının yeri ev olmaktan öteye gitmedi; kadın erkeğin malı olmaktan kurtulamadı. Çeşitli mücadeleler sonucu bazı haklar kazanılsa da uzun süre kadınlara siyasal hakları verilmemiş, çalışma hayatında kadınlara erkeklerden daha az ücretler ödenmiştir. Kadınların ucuz iş gücü olması her daim kapitalizmin işine gelmiştir. Bugün ise kadınlar, ev dışında çalışsalar da, malesef toplumsal rollerinden sıyrılamamış; karşılıksız bir şekilde ve sosyal güvenceden yoksun, ev işlerini yapmak, çocuklara bakmak ve kocasını yeni iş günü için hazırlamak zorunluluğu ile karşı karşıyadır.

Kadının bu durumunun normal sayılması; tarih boyunca ataerkinin hakim olduğu toplumsal ilişkilerle şekillenmiş, cinsiyetçi düşünce yapısı ile ilişkilidir. Cinsiyetçi

düşünce yapısı ise dildeki cinsiyetçilikle beslenerek kendisini yeniden üretmektedir. Deyimler, cinsiyetçidir: “Adam gibi olmak”, “kadın gibi kıvırtmamak” gerekir. “Kızını dövmeven baba dizini döver”. Kadının “hanım hanımcık” olması beklenir. Küfürlerin ise neredeyse tamamı erkeğin üstünlüğü üzerinden kurulur. Deyimler ve küfürler kadınların toplumsal olarak “aşağılığını” pekiştiren bir şekildedir. Günlük hayatta kullandığımız kelimelerde de bu durum kendisini gösterir. “Erkek olmak” söylenmesi gurur verici bir durumken, “kadın” kelimesinin kullanılması bile toplum tarafından kaba atfedilmekte, kibarlaştırma ihtiyacı duyularak kadınlara “bayan” diye hitap edilmektedir. “Bayan” kelimesi, söyleyenin ağızına biber sürülecek tabu kelime değildir. Doğal olmayan ve üzerinde düşünülmesi gereken ise yapılan nezaketin hangi ayıbı örttüğüdür. “Kadın'ın, ağıza alınamayacak, kirletilmiş, cinsellikle özdeşleştirilen uygunsuz bir kavram olarak görülmesinde yatıyor sorun.”(1)

Bunlarla birlikte, “bilimadamı” gibi tanımlarla belli alanların salt “erkek işi” olduğu fikri de pekiştiriliyor. Kısacası, cinsiyetçi dilin kullanımı erkekte olması beklenen üstünlük algısını beslerken, kadının ise aşağı bir konuma tabi kılınmasını sağlıyor.

Cinsiyetçi dilin ortadan kalkmasının yegane koşulu ataerkinin ortadan kaldırılmasıdır. Ataerki sistem, cinsiyetçi düşünce yapısını, cinsiyetçi düşünce yapısı ise cinsiyetçi dili şekillendirmektedir. Ve cinsiyetçi bir dil kullanıyor olmamız, cinsiyetçi bir toplumda yaşadığımızı göstermektedir. Fakat bu durum cinsiyetçi dilin kullanımının kabul edilebilir olduğu anlamına gelmez. Cinsiyetçi bir dil, cinsiyetçiliğin toplumsal hegemonyasının devamına hizmet eder. Bu sebeple, sistemle mücadele içerisindeki kişilerin,

cinsiyetçi dili yeniden üretmemeleri gerekir. Günümüzde medya ve toplumsal figürler, toplumu şekillendirmede büyük bir etkiye sahiptir. Beğenilen bir köşe yazarının, toplumca kabul gören bir siyasetçinin ya da sanatçının, dili ve söyledikleri algımızı ve konuşmamızı şekillendirmede etkili olmaktadır. Bu sebeple, medyanın ve toplumsal figürlerin takibi, onların kullandığı cinsiyetçi dile yönelik yapılacak eleştiri ve eylemler cinsiyetçiliğe karşı mücadelede öneme sahiptir.

Tüm bunlara rağmen kullanılan dilin toplumsal hayatın devamlılığının önemli bir parçası olduğu da mücadelede es geçilmemesi gereken bir konudur. Günümüzde, özellikle postmodern feministler, kullanılan dil/söylem üzerine fazlaca odaklanmaktadır. Bunun bir sonucu olarak, dil, bir iletişim aracı olma özelliğini yitirme tehlikesi yaşayabilir. Bu algıya sahip kişilerse halktan uzaklaşarak, insanlara kendilerini anlatamaz duruma gelirler. Yine bu kişilerin dil üzerine gereğinden fazla odaklanmaları adeta dil polisliğine, cinsiyetçi kelime zabıtalığına koyulmalarına sebep olur ki; bu da feminist mücadelenin insanlara itici duyulmasına hizmet eder.

Bugün kapitalizm ve ataerki pek mutlu bir birliktelik içerisinde dirler. Yani kapitalizm ve ataerki karşılıklı olarak birbirlerini beslerler. Kapitalizmin ataerki sistemden, yapısal çıkarları vardır. Dolayısıyla, kitle iletişim araçlarının sermayenin elinde olması; ataerki zihniyetin yeniden ve yeniden üretilmesine, hayata empoze edilmesine neden olur. Bundan dolayıdır ki hem dildeki cinsiyetçiliğin hem de genel anlamda cinsiyetçiliğin ortadan kaldırılmasının yolu, ataerkiye ve kapitalizme karşı verilecek bütünlüklü bir mücadeleden geçmektedir.

(1) Kolektif, Feministiz, Argasdi, Sayı 27

Gece Kulüpleri Kapatılsın!

Zişan Cürcani
zishan_curcani@yahoo.com

"...kadın ki acının asi cambazı/dikenli teller üzerinde/dirimle ölüm arasında gerili/yırtık hevesleri diğer kasıklarında/içinden geçer kezzaplı gecelerin/yaslayarak başını umudun omzuna/kirli banknotlar işgal eder/hoyrat coğrafyasını şehvetin" Serkan Engin

Uygulanan insanlık dışı muameleyi kapatmaya yetmiyor; neon ışıklarla, rengârenk bezenmiş gece kulüplerinin duvarları... Sıkışmışlığın, kimsesizliğin, çaresizliğin pençesinde günbegün ölmekte olan seks işçisi kadınlar var coğrafyamızda! Adeta elleri ayakları bağlanarak, bir beton yığınının içinde köleleştirilen kadınların sessiz çığlıkları kopmakta hergün yanı başımızda... Sesleri çıkamasa da öyle bir çığlık ki bu, hapsedildikleri duvarları aşarak yüzümüze çarpmakta, işlenen cinayetlerin ölüm haberleriyle! Sesleri çıkamasa da bu kadınların hangi koşullar altında çalıştıkları, ülkemize hangi şartlar altında getirildikleri ve nasıl köleleştirildikleri bir sır değil.

Kıbrıs'ın kuzeyinde, gece kulüplerinde çalıştırılan kadınların büyük bir kısmı, çeşitli vaatler ve kandırmalarla "insan ticareti" yoluyla getirilmektedir. İnsan ticareti derken bahsedilen bir mal gibi alınıp satılmadığı, "yaşayan mal" ihracıdır. Sanayileşen dünyada insanları nasıl daha fazla sömüreceğinin yollarını geliştiren kapitalist sistem, özellikle yoksul ülkelerdeki insanların çaresizliklerinden faydalanarak insanları zorla çalıştırmakta, bedenlerini metalaştırmakta hatta organlarının satılmasına değin her türlü tahakkümü uygulama hakkını kendinde görmekte. Ataerkil kapitalist sistemin baş mağdurları olan kadınlar da bedenlerine ve emeklerine el koyulması şeklinde sistemden nasibini alıyorlar. İnsan ticareti mağduru olan bu kadınlar, çeşitli şekillerde borçlandırılmakta (yol, yemek, kalacak yer masrafları) ve bu borçlar aracılığıyla malesef istenildiği şekilde istismar edilmektedir.

Seks işçisi kadınların şiddet görmeleri,

dört duvar arasına hapsedilerek hareket özgürlüklerinin kısıtlanması, öldürülmeleri, başka gece kulüplerine veya yurtdışındaki genelevlere devredilmeleri kölelik değil de nedir? Devletin tüm bunlara göz yumması pezevenklik değil de nedir?

Sadece şiddete maruz kalmalarıyla, alınıp-satılabilirliğiyle sınırlı kalmıyor bu insanlık dışı muamele. Devlet pasaportlarına el koyarak sıkışmışlıklarını destekliyor. Yasa üzerinde konsomatrislik yapıyor gibi göstererek köleliğin üzerini örtmeye çalışıyor, kadınların güvencesiz çalışma koşullarında, şiddete maruz kalmalarını da görmezden geliyor. Devlet yalnızca aldığı vergilerle ve cinsel yolla bulaşan hastalıklarla ilgilenip, kontrol altında tuttuğu kadınların fiziksel ya da psikolojik şiddet görmeleriyle ilgilenmiyor. Üzerine sağlık bakanı, "neyi kapatacam yahu, kırk bin asker kırk bin de öğrenci var, beni mi halletsinler?" şeklindeki açıklamaları, ilgisizliklerini, seks kölesi kadınların dışlanmışlıklarını ve yapılan insanlık dışı muameleyi meşrulaştırmaya çalışıyor.

"Zaten bilerek geliyorlar, üstelik bu kadar göçmen işçi, asker ve öğrencinin bulunduğu ülkemizde gece kulüplerinin varlığı zarurî" gibi söylemler; uygulanan istismara, yanı başımızda gerçekleşen tecavüzlere, işlenen cinayetlere kulak tıkamaktan başka bir şeye hizmet etmeyen, hastalıklı bir zihniyetin ürünüdür.

Kadınların, uygulanan sömürüye karşı haklarını arama yolunda da sesleri kısılıyor. Kilit altında tutulan kadınların dillerini bile bilmedikleri bu ülkede haklarını aramaları mümkün değilken, toplumdaki izole edilmiş olmaları sömürmelerini pekiştiriyor.

Daha iyi yaşama koşullarının, temel

insan haklarının sağlanmasının, her alanda özgürleşmenin hayalini kurarak mücadele ederken, mevcut yasaların da eksikliğinin farkındayız. Bu nedenle çok değil daha birkaç ay önce seks köleliğine dur demek ve öldürülen iki seks işçisi kadının ölümlerinin hesabını sormak için Lefkoşa sokaklarındaydık, bu konuda duyarlı birçok örgütle birlikte... Seks işçilerini köleleştiren koşullara karşı örgütlenme haklarının savunulması, çalışma koşullarının iyileştirilmesi ve kadınların temel insan haklarından yararlanmaları için yasal düzenlemelerin yapılması taleplerimizi yükseltirken; diğer yandan da bu mağduriyetin ve mücadelenin esas öznelerinin seslerini çıkaramayacak koşullarda olduklarını göstermek istedik eylemimizde.

Açıktır ki, insan tacirleri tarafından borçlandırılan, sağlıksız koşullar altında, güvencesiz, uzun saatler boyunca çalıştırılan, istemedikleri halde cinsel ilişkiye zorlanan kadınlar, kölelik koşullarında çalıştırılmaktadırlar. Dolayısıyla; kadınların pasaportlarına ve seyahat belgelerine el koyarak, gece kulüplerinden vergi alarak ve gerekli yasal düzenlemeleri yapmayarak devletin alenen desteklediği bu kölelik ve sömürünün son bulması için, gece kulüplerinin derhal kapatılması gerektiğini savunuyoruz. Ahlaki bir temelden değil bu meseleye yaklaşımımız, gerçeğin tesbitiyle, ezilmenin son bulması için çabamız...

Kölelik şartlarında yaşamaya zorlanan, sessiz çığlıkları hapsedildikleri duvarları aşan kadınlara tıkamayalım kulaklarımızı! Daha özgür yarınlar için; yanı başımızda, kendi coğrafyamızda yaşanan bu insanlık dışı muamelelerin son bulması için gece kulüplerinin kapatılmasını birlikte savunalım!

Feminizm(ler)

Münür Rahvancıoğlu
munur.rahvancioglu@gmail.com

Konu feminizm olunca rahatlıkla görülebilen iki yaklaşım vardır: Feminizmi reddeden, duymak dahi istemeyen yaklaşım ile feminizm dışında bir şey duymak, düşünmek istemeyen yaklaşım.

Bu iki yaklaşım, ilk bakışta birbirine zıt, birbiri ile çatışır gibi de görünse aslında belirli bir karşılıklılığa sahiptirler. En temel ortak noktaları ise, "ya-ya da"cı durağan düşünme yöntemleri, mutlaklıkları ve diyalektikten yoksun olmalarıdır. Oysa, hem sosyalizmi hem de feminizmi benimseyen ve bu benimseyişini mutlak kategorilerle yaşama geçirmeyen diyalektik bir algısından da söz edebilmek mümkündür. Ne yazık ki düşman kardeşler, böyle bir şeyin olabirliğini kabul etmemekte ısrar etmektedirler...

Geleneksel Sol

Feminizmi reddeden, duymak dahi istemeyen yaklaşım içerisinde; halk içerisinde var olan yanlış bir algıya dayalı olarak feminizmi "kadın üstünlüğü savunusu" sananlardan, geleneksel solun diyalektikten nasibini almamış, köşeli algısına dayalı olarak "kargadan başka kuş, işçiden başka özne tanımamacıları"na kadar bir çok kesim vardır... Halkın birçok kesiminin feminizmi yanlış bir şekilde "kadın üstünlüğü veya erkek düşmanlığı" olarak algılaması, herhangi bir art niyete dayalı olmayan, doğrudan doğruya ataerkil hegemonya ile ilişkili bir olgudur. Ataerkil hegemonyanın geriletilmesi oranında bu gerçeğe dayalı olmayan algı da değiştirilebilir. Diğer yandan geleneksel solun feminizm reddiyesi felsefi bir temele sahiptir.

Geleneksel solun mutlakçı ve diyalektikten yoksun yaklaşımı sadece feminizm konusu için geçerli değilse de, konu feminizm olunca çok net bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Geleneksel sola göre, feminizm; marksizm düşmanı, işçileri kadın-erkek diye bölen, sınıf temelli bir mücadeleyi reddeden, pratik politikanın uzağında, akademik ve salt kadınlara hitap eden bir burjuva akımıdır. Karşı-devrimcidir, zararlıdır. Tek ve mutlak doğruların tamamı marksizm'de zaten vardır; bunun ekoloji, özgürlükçülük, feminizm gibi ek tanımlara, yaklaşımlara, ağırlık noktalarına ihtiyacı yoktur. Marksizm zaten kadın-erkek eşitliğini savunur. Marksizm zaten ekolojisttir. Marksizm zaten özgürlük demektir. Marksizm dururken bir de bunlardan söz etmek, marksizme hakarettir! Bu arkadaşlara göre; feminizmi benimseyen herkes burjuva bir temelden marksizme küfür etmektedir, marksizmde zaten var olan bir şeyi, yokmuş gibi sunmakta, böylece kapitalistlere hizmet etmektedir. Bu yüzden kendilerine anti-feminist diyenlere dahi rastlamak mümkündür. Sosyalist Feminizm gibi, cinsiyet ve sınıf ayrımlarının her ikisini de merkeze alan bir düşünme metodunu benimseyen herhangi bir akımın var olması

bu anlayışa göre mümkün değildir. İçerisinde feminizm geçen her görüş, sonuçta burjuva feminizmdir ve reddedilmelidir. Ya feministsinizdir ya da marksistsinizdir. Bu ikisinin arası yoktur...

Postmodern Feminizm

Feminizm dışında bir şey duymak istemeyen yaklaşım da kendi içinde birçok farklı renge sahiptir. Dil temelli bir mücadeleyi kendine rehber edineninden, eğitsel-akademik süreçlerde uzmanlaşanlarına; erkeklerin mücadelenin dışında tutulmasını savunanından, "erkeklik-kadınlık" tartışmaları aracılığı ile erkeklerin de feministleşebileceğini düşünenine kadar onlarca farklı ağırlık noktaları bu akım içinde barınmaktadır. Ancak bu yaklaşımın da tüm bu çeşitliliğine rağmen geleneksel sol ile ciddi ortak noktaları vardır.

Bu yaklaşıma göre, marksizm; cinsiyet körü, işçileri salt erkekler olarak algılayan ve kadınları ikinci plana iten, cinsiyet temelli bir mücadele perspektifinden yoksun ve salt erkek işçilere hitap eden bir 19. yy kalıntısıdır. Ataerkindir, erildir! Bütün marksistler, tek ve mutlak doğruların marksizm'de zaten var olduğunu düşünürler ve kadın-erkek eşitliği için verilecek mücadeleyi devrimden sonraya ertelerler. Bütün marksistler, kadınları devrim için verilecek mücadelede erkeklerin yanında yedek güç olarak görmekte ve aslında ataerkiye hizmet etmektedir. Bu yüzden kendilerine anti-marksist diyenlerine dahi rastlamak mümkündür. Sosyalist Feminizm gibi, cinsiyet ve sınıf ayrımlarının her ikisini de merkeze alan bir düşünme metodunu benimseyen herhangi bir akımın var olması bu anlayışa göre mümkün değildir. İçerisinde sosyalizm geçen her görüş, sonuçta ataerkindir ve reddedilmelidir. Ya feministsinizdir ya da marksistsinizdir. Bu ikisinin arası yoktur...

Bu görüşler çoğu zaman açıklıkla ifade edilmese de, birçok pratik faaliyette kendini gösterir. Ortak bir bildiride, bir eylemin pankartında, kullanılacak sloganlarda veya bir toplantının örgütlenmesi sırasında mutlakçı feminizm anlayışı görünür olacaktır. Somut olgulara ilişkin fikir ayrılıkları ya görmezden gelinir ya da görünür olduğu anda eril olmakla, ataerkil olmakla, feminist olmamakla yargılanarak dışlanır. Bu arkadaşlara göre, feministlerin zaten aynı fikirde olması, kadınların kendi aralarında tartışmaması, fikir ayrılığı içinde olmaması, birbirlerini sadece onaylaması gerekir.

Oysa farklı sosyalizm algıları olabileceği gibi, farklı feminizm algıları da olabilir. Cinsiyet temelli ayrımcılıkla mücadelenin farklı boyutlarını önemseyen benzer ideolojilere sahip bireyler kadar, farklı ideolojilere sahip ama cinsiyet temelli baskıları kendine dert etmiş kişilerin de olması mümkündür. Bu kişilerin farklılıklarına odaklanıp yollarını tamamen ayırması ne kadar yanlışsa, ortak olduğu varsayılan noktalar dışında kimliklerinin

diğer asli unsurlarından arınmalarını beklemek de o kadar hatalıdır.

Mutlakçılar Elele

Bu iki monolitik görüşün en belirgin olarak kendini gösterdiği son "tartışma", ülkemizdeki gece kulüpleri ile ilgili tartışma olmuştur. Bir yanda gece kulüplerinin kapatılmasını savunan daha çok ahlaki kriterler çerçevesinde konuşan geleneksel sol, diğer yanda da gece kulüplerinin kapatılması talebini sadece ahlakçı bir temelden kavrayarak reddeden ve buralarda çalıştırılan kadınların örgütlenmesini savunan mutlakçı feminizm...

Sosyalist feministlerin, hem gece kulüplerinde çalıştırılan kadınlara sosyal güvenlik ve örgütlenme özgürlüğü talep edip hem de gece kulüpleri kapatılсын sloganını yükseltmesi her iki kesim için de kabul edilmez bir fikri mecraya işaret ediverdi. Geleneksel solcular örgütlenme özgürlüğü ve sosyal güvence taleplerini içeren her yaklaşımın, ülkemizde yaşanan köleliği meşrulaştırdığını ilan ederek, sosyalist feministleri burjuva yaklaşımın parçası olarak tanımladı. Zaten aynı kişilere göre "sosyalist feminizm diye bir şey yok"tu. Kişi ya feministti ya da sosyalist, "bu ikisinin arası yoktu". Postmodern feministler de benzer bir yaklaşımla, gece kulüplerinin kapatılmasını savunmanın ahlakçı olduğunu ilan ettiler. Hem kapatmayı hem örgütlenmeyi savunmak mümkün değildi. Sosyalist feministler birini tercih etmediler. Bu tercihi yapmadıkları oranda da gerçek(!) feministlerin onları geleneksel sol saflarına fırlatma hakları vardı... Böylece mutlakçı yaklaşım konusunda ortak olan iki kesim birbirini karşılıklı olarak onaylıyordu: Ya birinden ya da diğerinden olunacaktı...

Hem sosyalizmi hem de feminizmi benimseyen, hem cinsiyete hem de sınıfa dair tahlillerde bulunarak ülkesini anlamaya çalışan sosyalist feministler açısından mesele bu birbirinin onaylayıcısı iki düşman kardeşten olur almak meselesi değildir elbette. Onlar, kendi tahlillerini yaparak, ortaklaştıkları her fikri, pratik meselede birlikte iş yapabilen, sağlıklı tartışmalarda fikirlerini sunabilen bir yolun izini sürüyorlar. Ve ne marksizmi ne de feminizmi, hem marksizmi hem de feminizmi istiyorlar. Sosyalist feminizmi kurguluyorlar...

LGBT ve Sol Hareket

Hasan Yıkıcı
hasan_ykc@yahoo.com

Ülkemizde son yıllarda feminist hareket; kendisini inşa etmeye yönelik ciddi ve yerinde adımlar atmasına rağmen LGBT haklarını ön plana çıkaran ve bu alanda örgütlenen yapıların kendisini ifade edememesi ve varlıklarını ileriye taşıyamaması söz konusu. Hatta çoğu zaman LGBT bireylerle ilgili mevzularda kendilerinin özne olduğu bir örgütlenmeden ziyade başka feminist örgütler ya da feminizme ve LGBT haklarına duyarlı yapılar ön plana çıkmakta, açıklama yapmaktadır. Aynı zamanda lezbiyen, gay, biseksüel ve trans bireylerin kendilerini özgürce ifade etmesi, örgütlenmesi ve varılması; kısacası temel hak ve özgürlükleri hususlarında da kapsamlı bir tartışma yaşanmış değildir bugüne kadar.

Öte yandan pek çok sol örgüt ve hareketin de LGBT hakları konusunda karnesi kırmızı çarpılarla doludur. Sistemin dayattığı ama bu dayatmayla da sınırlı kalmayarak gelenek ve toplumsal alışkanlıklarla beslenen ve yayılan homofobi ve heteroseksizm; sadece sıradan insanların algılarını işgal etmemektedir. LGBT bireylere karşı; sistem ile hesaplaşma iddiasında bulunan sol içinde de azımsanamayacak kadar önyargı, homofobi ve heteroseksist bir bakış açısı mevcuttur.

Görünür olmasa da ülkemizde çok sayıda eşcinsel bulunduğu bir gerçek. Bunlardan çok azı toplumsal baskıyla yüzleşme ve kendisini özgürce ifade etme iradesini sergileyebilmekte. Pek çoğu ise toplumsal, ailevi baskılara boyun eğerek "kaçak" bir yaşam sürdürmektedirler. Yaşanılan baskı sadece ahlaki ve manevi mekanizmalarla örgütlenmiş bir baskı değil, hukuki anlamda da eşcinseller ve eşcinsel ilişki "sapkınlık" olarak ve "doğaya aykırı" ilan edilerek baskı yoğunlaştırılmaktadır.

Günlük hayatı örgütleyen sosyal ilişkiler; ahlaki, manevi ve hukuki unsurların tamamı LGBT bireylere karşı konumlandığı için toplum tarafından dışlanmayla karşı karşıya varlıklarını devam ettirmek zorunda kalmaktadırlar.

Cinsellik politik bir meseledir

Homofobiye karşı mücadele kuşkusuz öncelikli olarak LGBT bireylerin örgütleyeceği ve bayrağını yükseleceği bir mücadeledir. Homofobinin varlığı zaten cinselliğin politik bir alan olduğunun göstergesidir. Cinsel yönelimi gerekeç gösterilerek toplumdan dışlanan, ötekileştirilen, manevi ve fiziki şiddete maruz kalan, baskı gören ve ezilen kesimlerin öz örgütlülüğü ve mücadelesi toplumsal cinsiyet eşitliği mücadelesinin olmazsa olmaz bir parçasıdır. Yaşanan ezilme veya ötekileştirilme durumunun bizzat bu ezilme ve ötekileştirilmeye maruz kalan öznelerin öz örgütlenmeleri ile mücadele başlatmasını gerektirir. Bu anlamda

LGBT bireylerin öz örgütlenmeleri gelişmelidir. Ülkemizde LGBT haklarını savunan "Quir Kıbrıs" gibi bir örgütün varlığı önemlidir. Fakat sadece varılması değil aynı zamanda da doğru araçlarla varlığını hissettirecek eylemlilikler içine girmesi gerekmektedir.

Öte yandan rahatlıkla söylenebilir ki homofobiye karşı mücadele ne toplumsal özgürleşme mücadelesinden ne de toplumsal özgürleşme mücadelesi homofobiye karşı mücadeleden ayrı tutulabilir.

Dolayısıyla LGBT hareketinin sadece feminist hareketle değil aynı zamanda anti-kapitalist temelde bir toplumsal özgürleşme hedefini önüne koyan devrimci sol hareketle de ortak hareket etmesi gerekmektedir. Bu noktada solun; geleneksel stalinist ve ortodoks akımlardan kendisine "miras kalan" homofobi sorunu ile yüzleşmesi elzemdir. Toplumsal muhalefette ve solda farklı biçimleri ile ortaya çıkan homofobi; yeri geldiğinde LGBT hakları mücadelesinde bile sistemin etkisinde oluşan farklı cinsel kimliklerin hiyerarşisi biçiminde kendini göstermektedir. Ataeril sistemden kaynaklanarak birçok sol harekete bulaşan bu tür yaklaşımların deşifre edilmesi ve ortadan kaldırılması için mücadelenin aktif bir şekilde devam etmesi gerekmektedir. Devrimci solun gelenekçi kesimlerinin homofobi veya heteroseksizm konularında sınıfta kaldığını söylemekten de çekinmemek lazımdır. Bugün belli sol kesimlerin kendi içlerinde homofobi ve heteroseksizm ile yüzleşmeleri ve aşma iradesi sergiliyor olmaları anlamlı bir olumluluktur. Fakat gerek toplumsal alışkanlıklar gerekse de sistemin pompaladığı iki cinsiyet merkezli heteroseksist algı ve homofobinin solun genelinde aşıldığını söylemek doğru değildir.

Sol bugün tüm ezilen ve sömürülen kesimlerle birlikte her türlü cinsiyet

ayrımcılığı ile hem kendi içinde hem de sisteme karşı mücadele eden bir zeminde olmalıdır. Anti-kapitalist toplumsal bir özgürleşmeden bahseden devrimciler aynı zamanda LGBT bireylerin de dillendirdiği özgürlüğü ve hakları dillendirmelidir.

Aksi taktirde özgürleşme, kurtuluş uğruna mücadele ettiğimiz "başka bir dünya" hayal olmaktan öteye geçemeyecek, hep bir tarafı eksik kalmış bir mücadele perspektifi çizmiş olacak.

Kimliğe sıkışmak veya kurtuluş ufku

LGBT hareketinin salt bir kimlik politikası olarak kurgulanmaması gerekir. Postmodern akımların; devrimci bir alternatif önermeyen, salt kimlikli varlık üzerine kurulacak öğretisi kaygan bir zemindir. Malesef günümüzde birçok kesim postmodern akımların etkisi altındadır. Fakat LGBT hareketini salt bir kimlik politikasına indirgemek heteroseksist/homofobik/ataeril sistemi kökten değiştirme niyetinden de uzaklaştırır.

Fakat "başka bir dünya" hayali kapitalizme karşı mücadele hem emek mücadelesini hem ekoloji mücadelesini, hem kadın mücadelesini hem de LGBT hakları mücadelesini içine alıp büyük ve bütünlüklü bir hareket yaratmalıdır.

LGBT hareketinin, eşcinsellerin mücadelelerini diğer ezilen ve sömürülen kesimlerden yabancılaştırmaması; emek, hak ve sınıf hareketleriyle ortaklaştırması iki açıdan elzemdir. Bunlardan ilki solun homofobiyle hesaplaşması ve aşması; diğeri ise toptan bir özgürleşmenin temel taşlarının yerine oturması içindir.

Alan mücadelelerinin kesişmesi ve bu temelde ortak bir mücadele örülmesi emek, ekoloji, feminizm ve LGBT hareketlerinin; yeni bir kurucu devrimci siyasetin ilham verici temel dayanaklarını oluşturacaktır. Bu anlamda LGBT bireylerin özgürlüğü tüm ezilenlerin; tüm ezilenlerin özgürlüğü de LGBT bireylerin özgürleşmesinden geçecektir.

Baraka'dan KISA KISA

Hazırlayan: Pınar Piro

Baraka, 1 Mayıs İşçi Sınıfı'nın Birlik Mücadele ve Dayanışma gününde, her yıl olduğu gibi yine "Bağımsız Kıbrıs! Bütün Halklar Kardeşler" sloganıyla sokaklarda olacak. Alanlarda buluşmak için web sitemizi takip edebilirsiniz.

Baraka Okuma-Tartışma Grubu Terry Eagleton'un "İDEOLOJİ" isimli kitabını okumayı bitirdi. Grup, bir sonraki kitap olarak, Howard Selsam'ın İzdüşüm Yayınları'ndan çıkan "DİN, BİLİM ve FELSEFE" isimli kitabını okumaya başladı. İlerici, devrimci toplumsal eylemlerin temelini oluşturabilecek tartışmalar yapmak, felsefi düşüncelerimizin toplumsal temelini incelemek isteyen herkesi, çarşamba akşamları kültür merkezimize bekliyoruz.

Sol Anahtarı albüm çalışmalarının yanı sıra Baraka Tiyatro Ekibi'nin sahneleyeceği "Ödenmeyecek Ödemiyoruz" oyununa canlı müzikleriyle eşlik ediyor, Baraka Film Atölyesi belgeselleri için beste yapmaya, üretmeye devam ediyor.

Baraka Film Atölyesi hazırladığı kısa filmler, eylem fragmanları haricinde Kıbrıs'taki emekçilerle ilgili bir belgesel çalışmasına da devam etmektedir. Mayıs ayı sonunda hazırladığı belgeselin gösterimini yapmayı planlamaktadır.

Her Cuma 19:00da dernek lokalimizde toplanıp hem ülke gündemini hem de kendimizi değerlendirmeye devam ediyoruz. Toplantılarımız katılmak herkese açıktır.

Kütüphanemiz ve VCD/DVD arşivimiz yeniden düzenlendi. Birçok alanda seçenek sunan kütüphane ve arşivimizden yararlanabilmek için, sizi lokalimize bekliyoruz.

Cumartesi günleri saat 8:00 ile 13:00 saatleri arasında açık olan lokalimiz, güneşin ısıtmaya başladığı güzel bir bahçe ile siz dostları sohbet bekliyor.

Baraka ile ilgili tüm bilgilere www.baraka.cc adresinden ulaşabilir, videolarımızı www.youtube.com/user/barakakulturmerkezi adresinden takip edebilirsiniz.

Baraka ile ilgili tüm bilgilere www.baraka.cc adresinden ulaşabilir, videolarımızı www.youtube.com/user/barakakulturmerkezi adresinden takip edebilirsiniz.

Kıbrıs'tan Devrimci Selamlar

Türkiye'nin ilerici örgütlerinden; HDK, Halkevleri, TKP, ÖDP ve Devrimci 78'liler Federasyonu, Samsun'da linç girişimleri ile karşı karşıya kaldı. Baraka, saldırının gerçekleştirildiği 18 Şubat günü bir bildiri yayınlayıp, TC Elçiliği önünde bir eylem gerçekleştirerek bu faşist saldırıyı kınadı.

Enternasyonal Dayanışma

Baraka Kültür Merkezi, 19 Ocak günü Devrimci Komünist Birlik ve Barikat ile birlikte, AB Proje Destek Ofisi'nin karşısında ortak bir basın açıklaması yaptı. Başta Yunanistan'daki anti-faşist hareket ve Avrupa genelinde krize karşı mücadele eden halklarla dayanışma amaçlı bir bildiri okundu. Bildiride; "Yaşananlar, AB'nin bir sermaye

birlikteliği olduğunun ve bizzat uygulanan politikalarla da halkların ve işçi sınıfının haklarını geriletmeye, gasp etmeye odaklandığının göstergesidir. Bu kavga dünyanın her yerinde yükselerek sürecek ve kurtuluşa doğru büyüyecektir" denildi.

Viva Chavez

Baraka'da mart ayının ilk haftasında, Venezüella ve Bolivarcı Devrim'in lideri Hugo Chavez'in ölümünün hemen ardından, anısına bir film gösterimi yapıldı. 2002'de Chavez'e yönelik ABD merkezli darbeyi konu alan "Devrim Televizyondan Yayınlanmayacak" isimli belgesel, örgütlü halkın her zaman kazanacağını bir kez daha derinden hissettirdi.

Taşıma Su Eylemi

Türkiye'den adımıza su getirme projesinin ilk çalışmaları, 7 Mart 2011'de Anamur'da başlamıştı. Bu projenin gerçekleşmesiyle Anamur'da barajın bulunduğu bölgedeki köyler sular altında kaldı, binlerce insan yaşadıkları yerden göç etmek zorunda kaldı, ekolojik dengeler hiçe sayıldı. "Asrın Projesi" olarak gösterilen ve Kıbrıs'ın, Türkiye'ye tarım ve gıda alanlarından da bağlanmasıyla,

OrtaDoğu'ya açılması amacıyla güden bu proje halkın değil egemenlerin çıkarına hizmet edecektir. Baraka Kültür Merkezi, projenin temellerinin atılmasının ikinci yıl dönümü olan 7 Mart'ta TC Elçiliği önünde yaptığı basın açıklaması ve sembolik su taşıma eylemi ile yaşananları protesto etti.

Ödenmeyecek Ödemiyoruz

Baraka Tiyatro Ekibi yoğun bir çalışma döneminin ardından sahneye çıkmaya hazır. Ekip, Dario Fo'nun yazıp Fisun Demirel'in çevirdiği "Ödenmeyecek Ödemiyoruz" isimli komedi oyununu Kıbrıs'a uyarlayıp güncelledi. Nisan ayı boyunca her salı ve cumartesi Arabahmet Kültürüvi'nde sergilenecek oyunun biletlerine Baraka Kültür Merkezi, Khora Kitap Cafe ve 0542 857 27 09 no'lu telefondan ulaşabilirsiniz.

Pezevenk

Ülkemizde, seks kölesi olarak ve kimlik belgelerine polis tarafından konulan kadınların yaşadığı cinsiyet, ekonomik ve fiziksel şiddet, gücüne çıkmaya devam ediyor. Gece kilitli yaşananlar; devletin gereken yasaları düzenlemeleri yapmaması, mahkemelerdeki adil kararlar verilmemesi, devlet tarafından ortak olup yardım ve yataklık etmesi pekiştirilirken, toplumun önemini bu insanlık suçuna karşı yeterince çıkarmamaktadır. Seks kölesi olarak çalıştırılan iki kadının hayatları kaybetmesinden sonra aralarında diyen pek çok örgüt bir eylem gerçekleştirdi. Kulüplerinde çalışan kadınların

Başka

şey yapmadığı da gözlemlendi. Yerde basın bildirimlerini okudu. YKP'nin açtığı "Valilik Elini Burdan Sürüklemekten Çekinmedi. Bu O İnkisafı'nın Çağrısı ile Başbakanın Katliamının Durdurulması İçin E

Ücret

Yılın ilk filmi olarak, aşk ve dostluk hikayesi üzerinden, göçmenlik ve ayrımcılığı işleyen "Mississippi Masala" filmini izleyen Baraka, Türkiye'de 12 Eylül Darbesi'nin yaşananlara mizahi bir üslupla "Bu Son Olsun" adlı filmi izledi. Nisan ayında ise Dünya Emekçi Kadınlar Özel gösterimi yaparak "Şiddet Ötesine Yolculuk", "Avcılar, Arabacı Kadınlar" ve "Gündelikçi" isimli kısa film izlendi. Nisan ayında düzenlenen gösterimlerinden dolayı izle-ta-aktifliği bir sonraki ayda gösterilen Mayıs filmi olarak "Körlük" isimli belirlendi. José Saramago'nun romanından uyarlanmış, bir kerem salgının konu alan filmi ücretsiz olarak izlemek üzere 4 Mayıs Cumartesi Baraka'da buluşuyoruz.

K Devlet İstemiyoruz

çalıştırılan
ından el
sel,
n yüzüne
üplerinde
asal
kemelerde
etin bu suçta
tmesi ile
li bir kısmı da
nce ses
arak
nı

da Baraka'dan aktivistlerin de bulunduğu,"Seks Köleliğine Dur De"
gerçekleştirdiler. Eylemde ülkemizdeki insan ticaretine ve gece
yaşadığı insan hakları ihlallerine dikkat çekildi

a Karpaz Yok

Karpaz Milli Parkı, üzerine oynanan oyunlar devam ediyor. Elektriğin gitmesiyle başlayan ekolojik talan her geçen gün artıyor. 28 Ocak'ta, birçok örgüt biraraya gelerek, Karpaz Milli Parkı'na gidip, doğa katliamını olduğu yerde protesto etmek amacıyla harekete geçti. Ancak eylem yerine gelmeden, egemenler tarafından kışkırtılan bölge halkından bazı insanların yol kesme girişimiyle karşılaşıldı. Bu sırada polisin de, yolu açmak veya linç girişimlerine müdahalede bulunmak konusunda hiçbir

Ardından bölge halkının dağılması ile yol açıldı ve eylemciler belirlenen ar. Ancak bu kez de, linç girişimine müdahale etmeyen polis teşkilatı, numuzdan "Çek" yazılı pankartı almak için eylemcileri yerlerde olayların ardından, 31 Ocak günü "Karpaz Milli Parkı'nı Koruyalım kanlık önünde bir eylem daha gerçekleştirilerek, Karpaz'daki doğa ylemlerin devam edeceği açıklandı.

tsiz Sinema

ostluk
ve ırk
pi
şubatta
ardından
yaklaşan
Mart
lar Günü
in
ncılar,
erinde üç
iyatronun
rtiş
rilecek.
li film
ayını isimli
ntteki körlük
z olarak
esi akşamı

Refah Değil Katliam

Meclise getirilen "Hayvan Refah Yasa Tasarısı"nı Baraka aktivistlerinin ve hayvan hakları savunucularının protesto etmesiyle birlikte tekrar ele alınan yasanın özünde önemli bir değişiklik yapılmadı. Baraka Kültür Merkezi, konuyla ilgili olarak 8 Ocak günü, Meclis önünde bir basın açıklaması daha yaptı ve Meclis Genel Kurulu'nda görüşülecek olan yasanın "Hayvan Hakları Evrensel Beyannamesi"ne aykırı hususların giderilmesi gerektiğini vurguladı. Cumhurbaşkanlığından geri dönen yasa, mart ayında ötenaziye izin veren maddenin kaldırılmasıyla meclisten geçti. Ancak hayvan deney ve yarışlarına ilişkin maddelerde değişiklik yapılmadı. Bunun üzerine Baraka, yaptığı basın açıklamasıyla, eylemlerle belirli kazanımlar olduğunu vurgulayarak hayvan hakları için mücadeleye devam edeceğini bildirdi.

Suat Günsel'e Tepki

Ülkemizin sermayedarlarından Suat Günsel, Derviş Eroğlu'na bir mektup yazarak ülkenin içinde bulunduğu durumdan rahatsız olduğunu belirtmiş ve mektubunda Eroğlu'nu harekete geçmeye çağırıştı. Bu çağırısına da bir tehdit ekleyerek, Türkiye'deki en yüksek otoritenin bu durumdan rahatsız olduğuna vurgu yapmış, bir nevi olağanüstü bir hal ilanı talep etmişti. Baraka kültür merkezi de 22 Ocakta yayınladığı basın bildirisine bu zihniyeti kınayarak, Suat Günsel gibi kişilerin, ülkemizin özgürleşmesinin önünde engel olduğunu bir kez daha dile getirdi.

Mühürleri Kırma

Baraka'nın Lefkoşa Türk Belediyesi seçimlerinde, solun ve emek güçlerinin ortak hareket etmesi yönündeki çabaları, sol partilerin ayrılıklarını bir kenara bırakamayıp uzun vadeli olmayan çıkarlar peşine düşmeleri sonucunda başarısız oldu. Mücadelenin burada bitmemesi gerektiğini düşünen Baraka Kültür Merkezi, mart ayında, Merter Refikoğlu'nu bağımsız meclis üyesi adayı olarak gösterdiğini açıkladı. Ayrıca Lefkoşa halkını belediyeyi iflas noktasına getiren sağ partilere

karşı sol başkan adaylarına oy vermeye çağırıldı. Ankara'nın politikalarına karşı ses çıkarmak isteyen Lefkoşalılar, seçim sisteminin bizi mahkum ettiği mühürleri kırmaya davet ediyoruz.

Emekçi Kadınlar Her Yerde

Geçtiğimiz yıllarda olduğu gibi, bu yıl da 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nde, hayatın her alanında ikinci planda bırakılan, ezilen kadınlar ve toplumsal cinsiyet eşitliği talebimizi yükseltmek için hep birlikte sokaklardaydık. Elçilik çemberi önünde okunan basın bildirisinin ardından, bayraklarımız, dövizlerimiz ve özgürlüğü haykıran sloganlarımızla Dereboyu'na yürüdük. Ancak biliyoruz ki, kadınların insanca yaşama hakları için sadece 8 Martlarda değil, hergün gücümüz yettiğince mücadele etmeye devam etmeliyiz. Özgürlük için hep birlikte sokaklarda olacağız.

13 Haziran 1381: Wat Tyler öncülüğündeki köylü isyancılar Londra'yı basarak hükümet binalarını ateşe verdi, hapishaneleri boşalttı ve zenginlerle yargıçların kafalarını uçurdu.

21 Haziran 1633: Galileo Galilei, Engizisyon Mahkemesi'nde dünyanın döndüğüne ilişkin tezini inkara zorlandı.

19 Nisan 1775: Amerikan Bağımsızlık Savaşı başladı.

2 Haziran 1793: Fransa'da Jakobenler iktidarı ele geçirdi

24 Haziran 1821: Simon Bolivar Yeni Kolombiya Cumhuriyeti'ni ilan etti.

18 Mayıs 1872: Bertrand Russel doğdu.

5 Haziran 1883: Karl Marx öldü.

1 Mayıs 1889: II. Enternasyonal, 1 Mayıs'ın, işçilerin "uluslararası birlik, mücadele ve dayanışma günü" olmasını kararlaştırdı.

22 Haziran 1898: Alman yazar Erich Maria Remarque doğdu.

28 Mayıs 1913: Osmanlı'da ilk feminist örgüt sayılabilecek Teali-i Nisvan kuruldu

28 Haziran 1914: 1. Paylaşım Savaşı başladı.

10 Nisan 1919: Meksikalı devrimci Emiliano Zapata öldürüldü.

28 Haziran 1919: 1. Paylaşım Savaşı'na sona erdiren Versailles Anlaşması imzalandı.

3 Haziran 1924: Franz Kafka öldü.

14 Haziran 1928: Ernesto Che Guevara doğdu.

4 Mayıs 1929: Britanya tarihinin ilk genel grevi başladı.

20 Haziran 1933: Clara Zetkin öldü.

17 Haziran 1936: Yönetmen Ken Loach doğdu.

18 Haziran 1936: Rus yazar Maksim Gorki öldü.

19 Nisan 1943: Nazilere karşı, Varşova Gettosu Ayaklanması başladı

28 Nisan 1945: Partizanlar Mussolini'yi kurşuna dizdi.

26 Haziran 1945: Birleşmiş Milletler kuruldu.

4 Nisan 1949: NATO kuruldu.

8 Haziran 1949: FBI tarafından hazırlanan bir raporla birlikte ABD'de komünist avı başlatıldı.

9 Nisan 1952: Bolivya'da sosyal devrim. Madenler ve büyük araziler kamulaştırıldı.

7 Mayıs 1954: Fransız sömürge kuvvetleri, General Nguyen Giap'ın Vietnamlı devrimcileri tarafından Dien Bien Phu'da yenilgiye uğratıldı.

16 Haziran 1958: 1956 Macar ayaklanmasının lideri Imre Nagy idam edildi.

16 Nisan 1961: CIA Domuzlar Körfezi'nde Küba'ya saldırdı.

3 Haziran 1963: Nazım Hikmet öldü

2 Haziran 1964: Filistin Kurtuluş Örgütü kuruldu.

16 Mayıs 1966: Çin'de Kültür Devrimi başladı.

21 Nisan 1967: Yunanistan'da Albaylar Cuntası oldu.

4 Nisan 1968: ABD'li Martin Luther King öldürüldü.

17 Mayıs 1971: THKP-C 1 no'lu bildirisini yayınladı.

31 Mayıs 1971: Sinan Cemgil, Alparslan Özdoğan ve Kadir Manga Nurhak Dağı'nda katledildiler.

1 Haziran 1971: THKP-C'ye düzenlenen operasyonda Hüseyin Cevahir öldürüldü. Mahir Çayan ağır yaralı olarak yakalandı.

6 Mayıs 1972: Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan, Hüseyin İnan idam edildi.

25 Nisan 1974: Portekiz'de Karanfil Devrimi gerçekleştirildi.

9 Mayıs 1974: Almanya'da, Kızıl Ordu Fraksiyonu liderlerinden Ulrike cezaevindeki hücrelerinde ölü "bulundu".

17 Mayıs: Dünya Sağlık Örgütü eşcinselliğin hastalık olmadığını ilan etti. Homofobiye Karşı Mücadele Günü.

1 Mayıs 1977: Türkiye'de "Kanlı 1 Mayıs". Faşist saldırı sonucu 37 kişi öldürüldü.

19 Haziran 1979: Nikaragua'da Sandinista devrimi.

4 Mayıs 1985: Dev-yol'cu Fatsa Belediye Başkanı Fikri Sönmez, cezaevinde öldü.

23 Haziran 1987: 12 Eylül'de kapatılan Halkevleri mahkeme kararıyla açıldı.

15 Mayıs 1988: SSCB Afganistan'dan ayrılmaya başladı.

11 Nisan 2002: Venezuela'da başkan Hugo Chavez'e karşı askerî darbe başarısızlıkla sonuçlandı.

1 Mayıs 2009: Ezilenlerin Tiyatrosu'nun kuramcısı Augusto Boal öldü.

20 Haziran 1933: Clara Zetkin öldü.

Clara Zetkin ve 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü

Celal Özkızan
celalozkizan@yahoo.com

Etrafınıza baktığınızda, savaş karşıtı olduğunuzu söyleyen ama savaşların en önemli kaynaklarından olan kapitalist sistem ve emperyalist yayılcı saldırganlık politikaları ile hiçbir derdi olmayan pek çok kişi görebilirsiniz; etrafınıza baktığınızda, kadının kurtuluşundan ve özgürleşmesinden söz eden ama kadını esir eden en önemli bağlardan olan sömürücü ve baskıcı kapitalist yapıdan, neoliberal politikardan söz etmeyen feministleri görebilirsiniz; yine etrafınıza baktığınızda, emekçi insanların özgürleşmesinin önündeki engelin sadece kapitalizm olduğundan söz eden ama emekçi kadının sadece kapitalizm tarafından değil erkek egemen toplum ve dünya tarafından da esir edildiğini bilmeyen/bilmek istemeyen sosyalistleri de görebilirsiniz. İşte Clara Zetkin, hem savaş ve faşizm karşıtı olan, hem kadının kurtuluşu mücadelesinin bir parçası olan, hem de kapitalizmi ve emperyalizmi yıkıp sosyalizmi kurmak için mücadele eden bir kadın olarak karşımıza çıkar ve bize ezilenlerin kurtuluşunun, kendilerini ezmekte olan şeylerin hepsine birden karşı gelerek ve onları alt ederek gerçekleştirilebileceğini hatırlatır.

1857 Almanya doğumlu devrimci bir sosyalist olan Clara Zetkin'in hayatına baktığımızda, çok boyutlu bir mücadeleyi görürüz. Zetkin, içinde yakın arkadaşı Rosa Luxemburg'un da bulunduğu devrimcilerle, 1. Paylaşım Savaşı öncesinde ve sırasında gerek savaş karşıtı harekette bulunmuş, gerek kendi ülkesi olan Almanya'nın egemenlerinin dayattığı -ve bazı sol partilerin de kabul ettiği- Burgfrieden politikasına karşı çıkmıştır. Bu politikaya göre, örneğin muhalefet, hükümeti savaş konusunda eleştirmeyecek ve bu politikayı kabul eden bazı sendikalar da savaş döneminde grev yapmayacaklardır. "Vatanseverlik" adı altında sadece egemenlerin değil bazı solcuların da desteklediği bu politikalara karşı içinde Clara Zetkin'in de bulunduğu devrimciler, enternasyonalist bir tavır takınmış, egemenlerin faydalandığı ama ezilenlerin cephelerde öldüğü bir savaşı reddedip, Burgfrieden politikasına karşı çıkmışlardır. Zetkin savaş bittikten sonra ülkesindeki sosyalist mücadelede yerini almaya devam etmiş, Reichstag'da (Almanya meclisi) Nazi zihniyetine ve Nazilere karşı mücadele edilmesi gerektiğini dile getirmiştir.

8 Mart 1857 tarihinde, ABD'nin New York kentindeki bir tekstil fabrikasında, on binlerce dokuma işçisi, daha iyi çalışma koşulları için greve çıkarlar. Polis bunun üzerine işçilere saldırır, işçileri fabrikaya kilitlet ve fabrikada çıkan yangında tam 129 kadın işçi hayatını kaybeder. Kaybedilen bu hayatlar, kazanılacak olan yeni bir hayatın habercisi kılınsın diye, Clara Zetkin, 26-27 Ağustos 1910 tarihlerinde Danimarka'nın Kopenhag kentinde yapılan 2. Enternasyonal'e bağlı

kadınlar toplantısında, bu yangın vesilesiyle resmi bir uluslararası kadınlar günü ilan edilmesini önerir ve öneri kabul edilir.

Clara Zetkin'in kadının özgürleşme ve kurtuluş mücadelesine kattığı sadece bununla sınırlı kalmaz elbette. Zetkin, kadınların oy hakkı ve fırsat eşitliği gibi konularda da mücadelesini sürdürmüştür. 1889 yılında Fransa'daki bir kongrede Berlinli kadın işçileri temsilen yaptığı konuşmada şunları söyler: "Bir işçi nasıl ki bir kapitalist tarafından boyunduruk altına alınıyorsa, kadına da aynısını kocası yapmaktadır."(1) Bunun yanında bir diğer unutulmaması gereken nokta, Zetkin'in kadın mücadelesine bakış açısıdır. Zetkin, kadın işçilerin oy hakkı mücadelesinin tartışıldığı bir toplantıda, bazı diğer delegeler ile birlikte "kadın işçilerin oy hakkı mücadelesinin sınıf mücadelesinden ayrı bir dava olarak ele alınamayacağı ve bu alanda verilecek her türlü tavizle, herhangi bir ilkesel sapmanın, tüm işçi sınıfı davasına zarar verecek bir taviz olduğunu"(2) dile getiren bir önergayı sunar. Bu da bizlere Zetkin'in mücadeleye nasıl bütünsel baktığını gösteren en iyi örneklerden biridir ve bundan ders çıkarılması gerekir.

Zetkin "Mussolini faşizminin, devrimi gerçekleştiremeyen İtalyan işçi sınıfına kesilmiş bir ceza olduğunu söylemişti."(3) İşte bizler de Kıbrıslı Türk halkı olarak bugün, kendi devrimimizi gerçekleştiremememizin cezasını çok daha kötü deneyimler ile çekebileceğimizin bilinci ile mücadeleyi sonuna kadar yükseltmeliyiz.

- (1) Hatice Eroğlu Akdoğan, 8 Mart'ta sesimizi Clara Zetkin'e ulaştırmak, Sendika.org
- (2) Çiğdem Çıdamlı, Bir ayrışma ve bütünleşme öyküsü : 8 Mart, 2.Enternasyonal ve Sosyalist Kadın Hareketi, Sendika.org
- (3) Foti Benlisoy: Yunan seçimleri: Sosyalizm ile barbarlık arasında, Sendika.org

Haziran 1981; Kıbrıs'ın Bağımsızlık Yolu isimli gazetesinin 13. ve son sayısı yayınlandı

Kıbrıs'ın Bağımsızlık Yolu

Burak Kurtcebe
burak_roque_91@hotmail.com

On üç sayı yayınlanan Bağımsızlık Yolu, Mehmet Asi ve çevresinin çabalarıyla çıkarılan bir sosyalist gazetedir. İlk sayısı 6 Ağustos 1979 tarihli olan bu gazete, Halk-Der'in doğrudan bir yayın organı olmamakla birlikte, politik bir çizgi olarak Halk-Der'in mirasını sahiplenmiştir. "Dört-altı sayfa, A3 formatında ve genel olarak aylık ve iki aylık periyotlarla yayınlanır."(1)

Mehmet Asi ve arkadaşları Halk-Der'in belli bir noktada tıkanıp ve mücadelenin bir ileri safhasında devrimci bir parti oluşturulması gerekliliği tespitini yapmış, ayrıca parti oluşurken yaşanacak geçiş sürecinin ve oluşacak parti kadrolarının Bağımsızlık Yolu isimli sosyalist bir gazetede bu süreci tamamlamalarının doğru olacağını savunmuşlardır.

Peki Bağımsızlık Yolu iki yıl içerisindeki yayın hayatında neleri öne çıkardı? İlk olarak Bağımsızlık Yolu, birinci sayısında yukarıda bahsettiğimiz savunuları ışığında "sosyalist bir gazetenin görevlerini, sosyalist bir gazetenin diğer teorik dergi ve kitaplara göre daha geniş yığınlarla ulaşan bir propaganda imkanı sunduğu tespitini yapmış, işçi ve emekçilerin sosyalist bir yayından yoksun olması nedeniyle öncü işçiler arasındaki kişilerin ideolojik-teorik mücadeleye katılmamalarını sağladığı açıklanarak, Kıbrıs'taki gerçekleri ortaya koymak için"(2) yayın hayatına başladığını belirtmiştir. Gazete birinci sayısında ayrıca "Neden Bağımsız Kıbrıs Bütün Halklar Kardeşdir Diyoruz" isimli yazıyla da "Kıbrıs'ın bağımsız olmadığı ve bağımsızlığa giden yolun Kıbrıs halklarının kardeşliği ve birlikte mücadelesi ile aşılabileceğini"(3) öne çıkarmıştır.

11 Eylül 1979'daki ikinci sayısında "Bağımsız Türk Devleti'ne" HAYIR başlıklı manşet yazıda "Kıbrıs Türk Devleti'nin Taksimden başka bir şey olmadığı savunulmaktadır."(4) Gazete daha sonraki sayılarında, hayat pahalılığı ve zamlar üzerinde halkların ekonomik darboğazını yansıtmış, 1 Mayıs'ta talep olarak, Kıbrıs'ın NATO ve İngiliz Üsleri'nden arınmasını, Bağımsız Türk Devleti'nin reddini, grev ve toplu iş sözleşme yasalarının hemen geçirilmesini, ayrıca kadın emekçiler üzerinde uygulanan sömürüye son verilmesini, kadınların eşit işe karşılık eşit ücret almaları gerektiğini talep edip, Türkiye'den adaya getirilen tescilli faşistlerin adadan atılmasını istemekteydi.(5) Tabi ki dışta ve Kıbrıs'ta o dönemde yaşananlar Kıbrıs'taki devrimci kanadı etkilemekteydi. Türkiye'deki 12 Eylül Darbesi, Halk-Der örgütlülüğüne de zarar vermiş, "Bağımsızlık Yolu ekibi de parti çalışmalarını askıya alıp, bir süre daha hareketi devam ettirmeyi kararlaştırmıştır".(6)

Halk-Der içerisindeki hatırı sayılır orandaki bir grup o dönem TKP içerisine girmiş, daha az sayıdaki Mehmet Asi ve çevresi ise Halk-Der'in ve devrimci pratiğin devamından yana bir tavır göstermiştir. "Açıktır ki ne Halk-Der'in kapatılması ve topyekün TKP'de çalışma yapılması gibi ortak karar ne de bir ekibin TKP içinde, bir ekibin dışarıda faaliyet yürütmesi gibi bir görev paylaşımı mevcut değildi."(7)

Bağımsızlık Yolu, TKP'ye katılma durumuna kesin bir karşı duruş içinde olsa da, seçimlerde TKP'yi işaret etmiş, "düzenin kokuşmuşluğunun teşhirini parlamentodan yapacak güce sahip olunmadığını, fakat boykotun koşullarının olmadığı her dönemde de seçimlere katılmak gerektiğini belirtmiştir."(8)

Bağımsızlık Yolu; Kıbrıslı Türk devrimci hareketinin yakın tarihine ışık tutan, o dönemdeki sol içi tartışmaları ve bir döneme damga vurmuş Halk-Der'in bilgilerine ve arşivine ulaşma anlamında da önem teşkil etmiş bir gazetedir.

(1)Münür Rahvancıoğlu-Kıbrıslı Türk Devrimci Hareketi (HALK-DER) (s.198)

(2)Kıbrıs'ın Bağımsızlık Yolu- Sosyalist Bir Gazetenin Görevleri, 6 Ağustos 1979

(3)Kıbrıs'ın Bağımsızlık Yolu-Neden Bağımsız Kıbrıs Bütün Halklar Kardeşdir Diyoruz? 6 Ağustos 1979

(4)Kıbrıs'ın Bağımsızlık Yolu-Bağımsız Türk Devletine Hayır, 11 Eylül 1979

(5)Kıbrıs'ın Bağımsızlık Yolu-Taleplerimiz, Nisan 1980

(6)www.asikultur.org

(7)Münür Rahvancıoğlu-Kıbrıslı Türk Devrimci Hareketi (HALK-DER) s.202

(8)Kıbrıs'ın Bağımsızlık Yolu-Seçimlerde Tavrımız Nedir? Haziran 1981

4 Haziran 1878: Kıbrıs İngilizlere kiralandı.

14 Nisan 1941: AKEL kuruldu.

17 Mayıs 1948: Kıbrıslı Türk ve Kıbrıslı Elen işçilerin CMC'de ortak olarak sürdürdükleri 125 günlük grev sona erdi.

19 Mayıs 1948: Kıbrıs Türk İşçi Birlikleri Kurumu'nun günlük yayını EMEKÇİ yayınlanmaya başladı. Sahibi Ahmet Sadi Erkurt olan gazete, milliyetçi çevrelerden büyük tepkiler aldı.

17 Haziran 1954: AKEL Türk Bürosu kuruldu.

1 Nisan 1955:Faşist EOKA (Kıbrıs Savaşçıları Ulusal Örgütü) silahlı mücadeleye başladı.

26 Nisan 1956: TEK üyesi 23 Türk tutuklandı. Aynı gün Lefkoşa'da sokağa çıkma yasağı ilan edildi ve İngiliz Sömürge İdaresi şehri dikenli tellerle ikiye böldü.

1 Mayıs 1958: Kıbrıslı Türk ve Kıbrıslı Elen işçilerin son ortak 1 Mayıs'ı.

1 Mayıs 1958: TEK, faşistler tarafından basıldı. Eşyalar Lefkoşa'da Hisaraltı'nda yakıldı.

22 Mayıs 1958: PEO Türk Şubesi Başkanı Ahmet Sadi ve eşine başarısız süikast girişimi gerçekleşti.

24 Mayıs 1958: İnkılapçı Gazetesi Yazı İşleri Müdürü ve TEK yöneticisi Fazıl Önder faşistler tarafından öldürüldü.

29 Mayıs 1958: TEK yöneticisi Ahmet Yahya faşistler tarafından öldürüldü.

5 Haziran 1958: İnşaat İşçileri Sendikası Yönetim Kurulu üyesi Hasan Ali'ye faşistler tarafından süikast girişimi gerçekleştirildi.

7 Haziran 1958: Lefkoşa'daki Türk Haberler Merkezi binasına bombalı saldırı gerçekleşti. Denktaş, saldırının siyasi tansiyonu yükseltmek maksadı ile "milliyetçiler" tarafından yapıldığını 1984 yılında itiraf etti.

12 Haziran 1958: Gönyeli'de İngiliz provakasyonu. 9 Kıbrıslı Elen, Türkler tarafından öldürüldü.

16 Haziran 1958: İlk ayrı Türk Belediyesi Lefkoşa'da kuruldu. Yasal düzenleme sonradan İngiliz Sömürge İdaresi tarafından yapıldı.

30 Haziran 1958: Leymosun'lu berber Ahmet İbrahim Elenlerle ilişkisini kesmediği için faşistler tarafından öldürüldü.

22 Nisan 1962: Avukat Ayhan Hikmet ve Muzafer Gürkan faşistler tarafından öldürüldü.

11 Nisan 1965: Sendikacı yazar Derviş Ali Kavazoğlu, yoldaşı Kostas Mişaulis ile bir pusuda öldürüldü.

21 Nisan 1971: Geçici Kıbrıs Türk Yönetimi, Kıbrıs Türk Yönetimi oldu.

4 Nisan 1975: Daha sonra DEV-İŞ'e bağlanacak olan Emek-İş kuruldu

19 Mayıs 1979: Denktaş ve Kiprianu Doruk Anlaşması imzalandı.

1 Mayıs 1980: Halk-Der'in "Bağımsız Kıbrıs Bütün Halklar Kardeşdir" sloganından rahatsız olan CTP revizyonizmi, 1 Mayıs alanına barikat kurdu. İki grup arasında çatışma yaşandı. Sonuçta Halk-Der sloganlarını atarak alana girdi.

Haziran 1981: Bağımsızlık Yolu isimli gazetesinin 13. ve son sayısı yayınlandı.

5 Mayıs 1985: kktc Anayasa oylaması yapıldı. Anayasa %70 "evet"le kabul edildi.

11 Nisan 1988: Kıbrıs Halk-Der kuruldu.

Mayıs 1988: "Seçenek Oluşturma Mücadelesinde Özgürlük" Bildirgesi yayınlandı

6 Mayıs 1990: TC Kurumlarının seçimlere müdahaleleri sonucu CTP ve TKP meclisi boykot etti.

3 Nisan 1992: BM Genel Sekreteri Gali, Fikirler Dizisini ortaya attı.

Nisan 1996: DAÜ'de başarısız bir ders ve kantin boykotu düzenlendi.

Haziran 1996: Bağımsız Gençlik Platformu tarafından çıkarılan ÇATI dergisinin ilk sayısı yayınlandı.

23 Nisan 2003: Sınır kapıları açıldı.

kütüp-ha!-ne?

ben okudum, pek hazettim

Ali Şahin
aiossemeon@hotmail.com

"Yalnızca öyle olduğunu söylediği için kimse solcu olmaz, bu gerekli dönüşümlere ve yapılara ulaşmak için yaptıklarından dolayı solcu olur. Birinin solcu olmasının yolu budur."
Beatriz Stolowicz

Başta Latin Amerika olmak üzere tüm dünya devrimcileri için büyük üzüntü yaratan Chavez'in ölümünün ardından Venezüella'da yaşanan deneyim, bu deneyimin geleceği ve bu deneyimin özellikle Latin Amerika'da yarattığı etki tüm dünyada daha yoğun bir şekilde tartışılmaya başlandı. İşte bu yoğun tartışma döneminde merak edilen konulara cevap veren bir kitap Marta Harnecker'in "21. Yüzyıl Sosyalizmi ve Latin Amerika" isimli çalışması. Latin Amerika'da 90'lardan itibaren yaşanmaya başlanan ve Sovyetler Birliği'nin dağılması sonucu sol adına tüm dünyada oluşan olumsuz havayı yavaş yavaş dağıtmayı başaran hükümet değişikliklerine dair bilgi aktarımıyla başlayan kitap, 21. Yüzyıl Sosyalizmi kavramının ortaya çıktığı koşullar hakkında da bir ön bilgi veriyor. 1998'de Chavez'in Venezüella'da seçimleri kazanmasıyla başlayan sol ve merkez sol hükümetler dalgası Latin Amerika ülkeleri arasındaki dayanışmayı arttırdı ve onurlu bir yalnızlığı yaşayan Küba'ya da bir pansuman oldu. Ancak bu dalga, içinde süreç ilerledikçe Venezüella gibi kapitalizme karşı radikalleşen ülkeler barındırırken sola yakınlığı hala olsa da kapitalizme göz kırpan Brezilya gibi örnekler de barındırıyor. Süreç içinde geri adımlarla birlikte gözle görülür bir ilerleme sağlayan Chavez'in, 2005 yılında dillendirdiği sosyalizmden başka alternatif olmadığı ve bildiğimizden farklı olarak 21. Yüzyıl Sosyalizmi'nin keşfedilmesinin gerekliliği söylemi 21. yüzyılda hala daha "tek yol devrim" diyenlerin duygularına tercüman oluyordu. Marta Harnecker bu kitabıyla Latin Amerika'da yaşanan birçok yeni gelişme ve tartışmayı gündemimize almamız için bizlere sunuyor. Sosyalizmin insanlığın ihtiyaçlarını karşılamak için yegane alternatif olduğunu vurgulayan yazar, ancak bu

21. Yüzyıl Sosyalizmi ve Latin Amerika

alternatif olabileceği durumunun geçmişte yaşanan reel sosyalist deneyimlerin ve devrimci mücadelelerin devrimci bir eleştirisine bağlı olduğuna dikkat çekiyor. Parti çıkarlarını halkın çıkarlarının önüne koyan ve bu anlayışın bir devamı olarak parti ve örgütlerin halk tarafından denetlenmesinin önünü tıkayan, devrimci mücadeleyi halka "mutlak doğruları" taşıyan, "öğreten" yüce bilgiler konumuna indirgeyen ve bu şekilde de bürokrasinin önünü açan vb. gibi geçmiş yanlışları kitapta sık sık eleştiren Harnecker, Chavez'in ölümünün ardından da yaşanan "Venezüella sosyalist mi değil mi?" tartışmalarına, ortaya koyduğu yaklaşımla önceden cevap verircesine sosyalizmi ve mücadele sürecini mutlaklaştıran mekanik sosyalistlere ders niteliğinde yanıtlar veriyor. Sosyalizmin yaratılmasını bir biçime mahkum eden şabloncu anlayışlara karşı her ülkenin kendi özgün koşullarının o ülkenin sosyalizm mücadelesini de belirleyeceğini vurgulayarak bugüne ışık tutar nitelikte. Kitlelerin ideolojik dönüşümü için onlara -reel deneyimlerin aksine- bir şey dayatmanın değil onları surece katmanın öneminden bahsediyor. Harnecker, 21. Yüzyıl Sosyalizmi anlayışının gelişmesinde "ezilenlerin kurtuluşu ancak kendi eserleri olabilir" diyen Brezilya'lı eğitimci Paulo Freire'nin özellikle güney ve orta Amerika kesiminde yarattığı katkının önemine de değiniyor. Kitabımız; yalnızca eskinin tekrarı peşinde olan solculara değil aynı zamanda geçmiş eleştiren fakat "mükemmel sosyalizmi" teoriye

21. YÜZYIL SOSYALİZMİ VE LATİN AMERİKA

Marta Harnecker

John Bellamy Foster'in önsözünde

KAL KEDİR

hapsedenlere de atıfta bulunarak sosyalizmin pratik içerisinde kitlelerle birlikte yeniden inşa edilmesi gerektiğini yeniden hatırlatmakta. Bu yaklaşım, bugün yaşanan siyasi yozlaşmaya karşı devrimcilerin alternatif bir karşılık verebilmesinde en güçlü silahlardan biri. Yukarıda yaptığımız alıntıda da görüldüğü gibi, kişinin solculuğu ve devrimcileşmesi ancak bu şekilde olacaktır. Aksi takdirde siyaset, sermaye yanlısı kesimler ve kendine solcu diyen fakat özünde vaaz vermektense öteye gitmeyen kişiler arasında sıkışıp kalacaktır. Solun; toplumsal muhalefetin ihtiyaçlarını karşılayabilmesi, kendi ihtiyaçlarını karşılayabilmesine bağlıdır. Ancak, ne sosyalizmi savunmak için geçmişe takılıp kalan ne de geçmişin hatalarından dolayı kazanımları görmezden gelerek sosyalizmi reddeden post modern siyasetlerin solun ihtiyaçlarına cevap veremiyorlar. Çok ince ve akıcı diliyle okuması kolay olan Harnecker'in kitabı, bu anlamda solun ihtiyaçlarına cevap vermek için önemli bir araç.

Modern Zamanlar ya da Cesaret ve Umut

Hasan Gaburdi
hasan_gaburdi@yahoo.com

Modern Zamanlar filmi, 1936 yılında ABD'de çekilmiştir. Filmin yapımcısı, senaryo yazarı, yönetmeni ve başrol oyuncusu Charles Chaplin'dir. Film, teknoloji ile insanların doğal hayata yabancılaşmasını ve makineleşmesini işler.

O zamanlarda sesli film teknolojisi gelişmesine rağmen Chaplin, makineleşmeye ve teknolojinin gelişmesine; karşı tavır olarak, bu filmi sessiz çekmiştir. Filmde sadece teknolojiyi temsil eden şeylerden sesler duyulmaktaydı. Filmde, 1930'lu yıllarda hüküm süren Büyük Ekonomik Buhran sırasında makineleşmenin de etkisi ile bozulan ekonomik ve toplumsal koşullar, artan işsizlik sorunu dile getirilmiştir.

İstediği gibi yaşayamayan insanların, sadece toplumun onlara yüklediği sorumlulukları yerine getirmeye çalışan, makineleşmiş toplumun, makineleşmiş insanını anlatan bir filmidir. Genel olarak bu filmde modernleşmenin olumsuz yanları gösterilmeye çalışılmıştır. Sınıf bilincinin gerekliliğini öne çıkaran film; sermayenin emekçiyi sömürmesini, sermayenin ve devletin aynı tarafta oluşunu açık bir şekilde göstermektedir. Filmde makineleşmeden dolayı, işçilerin hüner yönünün ortadan kaldırılması ile nasıl "gereksizleştirdiği" ve fakirleştirilmiş halkın kötü durumuna dikkat çekilmiştir.

İnsanı bir üretim aracı olarak gören ve insanların isteklerinin üretim performansı karşısında önemsiz olduğu ve tek

amacın daha çok üretim olduğu kapitalist toplumda, sanayileşmeyle birlikte insanların yavaş yavaş makineleşmesi anlatılmıştır.

Filmde, Chaplin suçsuz yere hapse girer ve dışarıda oluşturulan sömürü sisteminden dolayı içeriden çıkmak istemez. Bu da bize dönemin koşullarını anlatmada iyi bir örnektir. Köleleşmeye ve makineleşmeye adeta bir başkaldırı filmi olarak da nitelendirebileceğimiz Modern Zamanlar, bir Charles Chaplin başyapıtı olarak değerlendirilebilir.

Filmin en önemli sahnelerinden bir

tanesi, daha çok para isteyen iş sahiplerinin yani patronların; işleri daha hızlı yaptırılmaları için işçilere "yemek makinesi" almayı planlamasıdır. Patronların, işçilerini "köle" olarak gördüklerini ve işçilerin adeta bir köle gibi çalışmaya zorlandıklarını anlatan sistem eleştirisi bir sahnedir.

Sermayenin seri üretim amacıyla işçi sınıfı üzerindeki ağır hegemonyası, bu baskıdan akli dengesini kaybetmeye yaklaşan kişinin sistemi tiye alması, akabinde mutluluğu aramaya koyulması filmin ekseninde kahramanımızın devam eden yaşam savaşını anlatmaktadır.

Charles Chaplin, sistemi tiye alan, yer yer ağır eleştiriler getiren sinema anlayışı ile ABD egemenlerinin dikkatini çekmiş uzun süre polis tarafından takibe alınmıştır. En önemli filmlerinden biri olan Büyük Diktatör filmiyle Nazi Almanyası'nı çok sert biçimde eleştirmiştir ve o dönem ABD'nin resmi olarak Almanya ile hala barış içinde olması filminden dolayı ABD'de Chaplin'e karşı karalama kampanyası başlatılmasına neden olmuştur. Chaplin bu filmde komünizm propagandası yaptığı iddiasıyla Hollywood'tan da dışlanır. Ayrıca filmin gösterimi Almanya ve İtalya'da yasaklanmıştır.

Charles Chaplin; Modern Zamanlar'ın sonunda kapitalizme bir gönderme yapmıştır. İnsan gücünün makinelerden daha üstün olduğunu, insanlığın makineler karşısında bir umudu olduğunu, makinelerde bulunmayan şeylerin insanlarda bulunduğunu bunun da cesaret ve umut olduğunu göstermiştir.

Güzelyurt Gelişim: "Söz Sırası Benim"

İsmail Özüçar
smile_ozucar@hotmail.com

"Bir küçük kırlangıçtı sevda, büyüdü gökçe düşler büyüterek yuvasında. Bir avuç göğü yok uçacak, ivercenken coşkusu kanadında". Bu sözler, Kıbrıs müziğine çok önemli katkıları bulunan, yılların grubu Güzelyurt Gelişim'in yeni çıkan albümüne de adını veren Feriha Altıok'un kaleminden bestelenen "Kırlangıç" adlı şarkıya ait. Kimler yok ki albümde: Mustafa Tozakı, Sibel Tozakı, Hasip Akgürgen, İzlem Akansel, Halil Akansel, Ezgi Akgürgen. Albümde Neriman Cahit'ten, Mehmet Levent'e, Aysen Dağlı'dan Bülent Fevzioğlu'na çok önemli yazarların sözleri de bestelenmiş. Biz de Güzelyurt Gelişim'den İzlem Akansel, Halil Akansel, Hasip Akgürgen ve Mustafa Tozakı'yla biraz sohbet ettik.

Güzelyurt Gelişim nasıl kuruldu?

Hasip: Öncesinde Gazi Set maceramız var. Ben öğretmenliğe başladım 81'de. 81'de da Gazi Set grubuna girdim Cemal Özgürsel ve Kazım Özalp'nan beraber. Aygün da o zaman Gazi Set'in davulcusuydu. Sonrasında Halil katıldı ve Gazi Set'nan maceramıza başladık. 83'te bir terslik oldu ve yollarımızı ayırmak zorunda kaldık. Halil, ben, Aygün. Üçümüz bir tarafa, Kazım'nan Cemal gitti başka tarafa. Onlar başka eleman buldu biz da başka eleman bulduk. O zaman Mustafa'yı da aldık grubumuza. Ve Güzelyurt Gelişim böylece adını atmış oldu.

Halil: Feridun da vardı. Gazi Set'ten ayrılmadan başlıyordı bizimnan söylesin. Hatta o zaman Gazi Set'teyken bir kaset çıkardık. Solistti Feridun. O zaman CD yoktu. Garaj kaydı; tam garaj kaydı. İlk koşullarda bir kayıt yaptık. Beste çok azdı. Daha çok düzenleme vardı onda. Feridun da bizimle ayrıldı ama dedik ki;

"Bizler de gitarımız olmasa üretemezdik. Bence gerekli imkan olduktan sonra herkes üretebilir. Üretememek diye bir şey yoktur. Ekonomi için konuşacaksak; e elinden oyuncağını alırlarsa üretemezsin tabi ki. Ya da senin buna ihtiyacın yok zaten denilirse, her açığını başkası kapatırsa... Sonra da Kıbrıslı Türkler üretemez oldu."

basgitaracı olmadan olmaz bu iş. Napalım ne edelim bir zaman ben çaldım biraz basgitarı ama olmazdı. Sonra dediler böyle bir adam var. Mustafa'yı tarif ettiler yani bize. O dönemleri çok hatırlamam. Mustafa aslında basgitaracı değildi ama zorlaya zorlaya basgitaracı çıkarttık.

Mustafa: Bana da dediler Hasip ve bizim Halil bir grup gurdular, başçı ararlar. Çalarımın dediler bana. Dedim çalarım. Bizde yok yok. Dedim çalarım ama geleceğim da ta öğreniyim gitar çalacağım ha? E şimdi gurular bir facebook grupcuğu. Sorarlar işte bilmem ne çalacak birini ararık. İlanla basgitaracı ararlar. Günübirlik iş yaparlar. **Hasip:** Grup kurmak böyle bir şey değil ama. Birbirini tanıyacan, kafa dengi olacaksınız. Bizim grupta örneğin aileden insanlar var.

Gazi Set'ten ne zaman ayrıldınız? Sonrasında neler yaşandı?

Halil: 84'te ayrıldık. Gendi gendimize alet hırdavat da bulduk. Çalışmalara başladık. Sonra da başladık düşün yapmaya. 84'de da adımızı ne goyalım dedik. Gazi Set 84 goyduk adını biz da. Gazi Set bu kadar ünlendi biz da faydalanalım bu isimden dedik. Yaftayı da goduk arkamıza çaldığımız düşünlerde. E bu defa sorun çıktı obirleriyan. Dedik napalım. Sonra düşündük biz Güzelyurt'ta yaparık bu işi. E o zaman da İstanbul Gelişim vardı. Biz da dedik Güzelyurt Gelişim olsun o zaman. Ordan esinlendik. Bir sene ya geçti ya

geçmedi. Bizim ilk albümü yaptık. O da ilginçtir. Albüm yapmak için önce beste yapmak lazım. Şimdi dururken türküleri bilmem neleri düzenleyerek yapaman. Besten da olması lazım. Bestecilerden biri benim, biri da Mustafa'dır. Sonra dedik ma nedir yahu bu beste yapmak. Niçin biz da yapamayalım ama? İşte alacan eline gitarı. Mırıldanacan, çalacan. Beste da yaptık birkaç tane. Sonra hep beraber düzenledik. E oldu bu iş yahu dedik.

Arkası geldi artık. Hocaya dedik şiiir bul. Şiir bulduk. Manilerden da goyduk. Mustafa'nın zaten üniversite zamanında besteleri vardı. Nazım Hikmet'ten bilmem nerden... Kıbrıs türkülerinden da düzenledik. Becerebildiğimiz kadar yaptık bir şeyler. 85'te ilk albümü çıkardık; adı "Vasiyet"ti. İkinci çıkarttığımızın adı "Gelmesen de Olur"du. Bir yıl sonra; 86'da çıkardık onu da. 88'de da "Sevgiliye"yi çıkardık. 89'da da "Yok Edin" diye bir albüm daha yaptık. 4 albüm çıkardık.

Mustafa: En popüler olan ve daha sonraları da o şekliyle benimsenen parça "Mağusa Limanı"dır. Aslında bu parçanın orijinali 9/8'lidir. Ama biz en çok benimsenen şekliyle; 4/4'lük ağıt olarak düzenledik. Öyle de kullanıyor birçok kişi bu parçayı.

Hasip: 89'dan sonra albüm yok. Bir şey üretemedik.

Halil: Şimdi bir şey üretmedik ama çok çalıştık. Çok sesli olsun. Güzel düzenleme olsun. Şimdi düşünlerde çalardık ama konserdeymiş gibi çıkıp çalardık. İş ola çalmazdık. Bunu yapmak için antrenmanlı olurduk her zaman. Ha 89'dan sonra oldu. Benim gendi teşhisim odur ki çalıştığımız başka yerler da olması sıkıntı yarattı ve uğraşamadık daha fazla. Bizim için hobiydi. Para da kazanırdık.

Hasip: Ama tabi üretim da vardı. Sadece hobi değildi ya da para kazanma. Şu an da baktığımızda barda falan çalanlar da para kazanmıyor mu? Üreterek mi kazanıyor? Hayır. Ha yadırgamam ama bunu ben...

Mustafa: Yöre halkı da bilirdi ki biz bir düşünce çıkacağımızda kendi parçalarımızı da çalardık. On beşten aşağı değildi kendi parçalarımız ki düşünlerde çalardık. 87-88'lerdi. Parçaların tüm partiyonlarını hazırlıydık. Gönderirdik TRT'ye o zaman. İki parça geçmedi. Onlardan biri da Nazım Hikmet'in bir parçasıydı. Sansürden geçemedi. "Şehir Akşam ve Sen" parçasıydı. TRT 2, bizi iki kere çağırıldı gidip çalalım orada diye. Biletlerimizi keserdi, gider çalardık.

Hasip: 87'de Akdeniz Müzik Yarışması'na katıldık. Oradan ünlendiydik biraz, pazar günleri için de değişik bir şeyler arardı TRT. Bizi istediler. "Sevgiliye" şarkısıyla katıldık. BRT'de birinci geldiği bizim şarkı diye katılabildik TRT'deki yarışmaya. Her ülkeden bir kişi vardı jüride. Bizden Erdiç Gündüz'dü.

Halil: Şimdikiileri görürüm da otururlar, yatırlar çalarken; biz hep ayakta çalardık. Oturmak dinleyene saygısızlıktı. 89'dan 94'e çalmaya devam ettik ama bir şey üretmedik. Düşünlerde çaldık sadece. 94'te tamamen başka işlerin yoğunluğundan dolayı bıraktık

ve grubu dağıttık.

Hasip: Lokomotif olan Halil'di. O uzaklaşınca koştuk ipler.

Halil: Tüm aletleri bıraktık bizim davulcuya, Aygün'e.

94'ten bugüne nasıl geldiniz?

Halil: 94'ten 2002'ye kadar bir şey yapmadık. 2002'de Lefke'de bir konsere çağırıldılar bizi. Hatta o zaman Feridun da hala bizimleydi. Sağa sola sorduk, yani bizim gruba. Çünkü o kadar zaman girdi araya. E biz dedik çalışma ister bu iş. Herkes tamam dedi. Yaptık çalışmayı. O zaman İzlem'i de götürdük. Feridun Hoca'nın canı sıkıldı İzlem'in de olmasına, tek solist kendi olmak isterdi. Katılmadı bu konsere. Ha tabi sonra gene araya zaman girdi. 2010 yazında bir mekanda otururduk. Hasan Zilci diye bir arkadaş var. Yahu dedi o kadar grup var tekrar albüm yapan. Örneğin Sıla 4. Siz niye toparlanmazsınız tekrardan? Bir konser yapın bir şey yapın. Canlanın biraz. E ben da telefon açtım Hasip'e sordum. Feridun'u da aradık yani. Ama kendince mazeretleri vardı. Katılmadı. E üretimde payı olamadığı için yer alamadı. Aradık bir de Sedat diye bir davulcu arkadaş. Çalıştık işte biz. Narnia ile anlaştık. Reklamı da yaptık. 3 kişi biz eskilerden. Mustafa, Hasip ve ben. Bir de davulda Sedat. Çıktık bir anılar konseri yaptık. Narnia'yı doldurduk. E biz de tekrardan canlandı böylece. Tekrar bir heyecan düştü içimize. E hep düşünürdük biz zaten kızlarımızı da sokalım bu işin içine. Hepsini müzisyen zaten, piyano dersi vs... Ben ve Hasip'in ve Mustafa'nın kızları da müzisyendi. Onları da kattık bu işin içine. E dedik ki napalım. Yeni albüm çıkartmaya karar verdik. 3 eskilerden biz yer aldık albümde. Kızlarımızdan da ikisini ikna ettik ama Mustafa'nın kızını ikna edemedik. Onun da kızı yerine hanımı katıldı. Başladığımızda albüme elimizde bu kadar parça yoktu. 3-4 tane vardı. Kayıt yapılırken bu arada beste işleri de hızlandı. Ve Kırlangıç çıktı. Güzel bir şey yaptık diye inanırık. Ama tabi millet ne deyecek o önemli.

Albüm hakkında neler söyleyebilirsiniz?
Hasip: Bir zamanlar albümlerde insanlar kendileri çalarlardı. Ama şimdi artık öyle değil. Basgitarada örneğin; albümü yaptığımız Gazi Stüdyosu'nun sahibi Kazım da yardımcı oldu. Oytun Ergan da çaldı. Erkan Erzurumlu ve Örgüç Volkan da çaldı bize albümde. Başka müzisyenlerden de yardım aldık ve sanırım çok da iyi ettik.

Halil: Klavyeleri de Hüseyin Kırmızı çaldı. Şarkıların düzenlenmesinde de katkısı var. Yanlışlarımızı düzeltti. Bundan sonraki albümlerde de götüreceğim bestemi deyeceyim ki eti benim kemiği benim. Nesdersan yap. Nasıl istersen düzenle. Sonra ben da söyleyem gitsin. Daha kaliteli olur o zaman. Sonuçta biz üretirik bunları. Biz müzisyen değiliz. Ben elektrik mühendisiyim, Hasip İngilizce öğretmeni, Mustafa veterinerdir. Biz müzik okumadık. Ama okuyanlardan daha fazla iş yaptık üretim bakımından. Korkarlar yahu beste

yapsınlar. Biz da çok güzel beste yaptığımızı söylemeyik ama yap ve paylaş yani.

Kıbrıslı Türk halkı üretemiyor deniliyor. Siz üreten insanlar olarak ne cevap verirsiniz buna?

Halil: Bunu söyleyenler sanat için söylemez. Ordaki üretememe durumu sanatla ilgili değil.

Hasip: Ama şöyle söyleyim. Bizler de gitarımız olmasa üretemezdik. Bence gerekli imkan olduktan sonra herkes üretebilir. Üretememek diye bir şey yoktur. Ekonomi için konuşacaksak; e elinden oyuncağını alırlarsa üretemezsin tabi ki. Ya da senin

çıkardıydılar; şarkı radyoda her çalındığında. Ama sözlere bir şey yoktu. Ve o yasanın uygulanması için çalıştılar. Bir tek BRT ve Kıbrıs FM kabul etti. İki sene boyunca çaldıkları için bu şarkıları müzisyene ücret ödediler. Ufak bir miktarlık yani. Göstermelik yani. Kimin ne kadar bestesi varsa ona bir miktar çek çıkarırlardı bize. Sonra sürmedi. Yürümedi. Telif hakları yasası var ama uygulama yok. E şu an örgütlü da değil müzisyen.

Hasip: Şimdi bizim esas işimiz müzik değil. Müzik emekçisi değiliz biz. Başka işimiz da var. Esas işi müzik olanlar örgütlenip bir şey yapmalı aslında. Bizim tuzumuz kuru.

İzlem: Bir dönem örneğin belediye müzik okuyan gençleri aldıydı bünyesine. Çok güzel bir hareketti o ama çözüm değil yani. Kesin çözüm değil asla bu. Devlet tarafından yapılabilecek şeyler

var. Baskı uygulanması lazım örgütlenerek. Bu ülkenin bir senfoni orkestrası yok. Niye yok? Hiç mi klasik müzikle uğraşan müzisyen yok bu ülkede? Şimdi diyelim ki bir müzisyen 40 yaşına kadar belli yerlerde çıktı ve çaldı. Kaç yaşına kadar devam edebilir. Sigortası yok, emekliliği yok. O yaştan sonra ne yapacak?

Nedir bu grubun tarzı? Protest diyebileceğimiz besteleriniz var mı albümünüzde?

Hasip: Biz özgün müzik yaparık. Tarz olarak Ezginin Günlüğü ve Yeni Türkü'den etkilendiydik. Protest şarkılarımız var tabi. "Kararlıyız", "Söz Sırası Benim" protest parçalarımızdır. Şiir bestelenebilir formattaysa, protest olunca daha çok severik yaparken. 80'li dönemlerde daha çok özenirdik protest şarkı yapmaya. "Yok Edin" mesela; "silahları yok edin" söylemi vardı orda. Arabesk istemedik asla. Bir şey söylemesini istedik hep ya da kültürel türküler. Nazım Hikmet, Feriha Altıok şiirlerini bol bol besteledik biz.

Hasip: Protest şarkıları her yerde çalamazdık mesela. Bu şarkıları konserlerimizde yapardık. Rahatsızlık duyanlar olurdu.

Dışarıdan bir şey beklersek, işimiz zor zaten. En azından kendi kendimizin değerini bilelim.

buna ihtiyacın yok zaten denilirse, her açığını başkası kapatırsa... Sonra da Kıbrıslı Türkler üretemez oldu.

İzlem: Üretemek yoktur da insanlarda umutsuzluk var. Üretince ne olacak ki derler. Ama ben çok çalışkan ve kabiliyetli insanlar olduğumuzu düşünürüm. Yetenekliyik aslında. Bir sürü insanın bir şeye yeteneği var ama onun da ya fırsatı yok ya bir şey yapsa değeri bilinmeyecek diye düşünür. Paylaşılamayacağını düşünür yeterince insanlar. Dönüp dolaşip gendi gendimiznan paylaşacak diye düşünür ve umutsuzluk getirir bu. Dışarıdan bir şey beklersek, işimiz zor zaten. En azından kendi kendimizin değerini bilelim.

Bu ülkede birçok meslek örgütlüdür. Müzik emekçileri de örgütlenilse neler değiştirdi müzisyenler için?

Hasip: Daha önce denendi. Dernek kuruldu.
Halil: Örneği var, 90'lı yılların başında. Hatta elebaşlarından biri de Mustafa Tozakı'ydı. O zaman bastırıldılar bayağı ve telif hakları yasasını geçirdiler meclisten. Hatta hükümette CTP vardı. Talat eğitim bakanıydı o zaman. Şimdiki adı da MÜDER'dir sanırım. Ama tabi şimdi adı var sadece hem bir da başkanı, ama gendi yok. Her şarkı için ücret ödenmesi lazım diye yasa

“Öğretmenin toplumsal cinsiyet konusunda duyarlı olması, duyarlı insanların yetişmesi demektir bizim için”

Zekiye Şentürkler
zekiyesenturkler@hotmail.com

Bu sayımızda KTÖS Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Komitesi'nin aktif üyelerinden Semen Saygun ile sendikada kadınların daha da görünür kılınması, eşitlik, insanca yaşama hakları ve ataerki ile mücadele etmek için yürüttükleri çalışmalar üzerine konuştuk. Bu örnek teşkil eden aktivitelerini bizlerle paylaştığı için kendisine çok teşekkür ediyoruz.

KTÖS Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Komitesi nasıl kuruldu? Amaçlarını kısaca anlatabilir misiniz?

KTÖS, eski ve köklü bir sendikadır. Geçmişine baktığımız zaman kuruluşunda da eylemlerinde de kadın üyelerinin aktif bir şekilde görev aldıklarını görebilirsiniz. Bugün KTÖS'ün üyelerinin yüzde 68'i kadındır. Ancak yazık ki bu oran yönetim kadrolarına yansımıyor. Başta kadın üyelerimiz olmak üzere üyelerimizin toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda farkındalıklarını artırmak istedik. Tabii bir de bunun eğitime yansımalarını düşündük. Öğretmenin toplumsal cinsiyet konusunda duyarlı olması, duyarlı insanların yetişmesi demektir bizim için. Komitemiz yaklaşık iki yıl önce bu düşünceyle kuruldu. Yani amacımız üyelerimizin toplumsal cinsiyet eşitliği ile ilgili farkındalıklarını artırırken, özellikle kadın üyelerimizin yönetim kadrolarında da görev talep etmelerini sağlamaktır.

Bu komite sendika içerisinde nasıl karşılandı?

Sendikaların erkek egemen bir yapısı vardır. Bunu değiştirip dönüştürmek kolay değildir. Kadınların, LGBT bireylerin sorunları çoğu için ikincildir ve önemsizdir. Bu düşüncede olanlar için her zaman daha önemli sorunlar vardır ve o sorunlar bekleyemez. Genel olarak mücadelenin bütün söylemleri eril bir söylem içindedir. Neoliberal saldırılar düşünüldüğünde bunun böyle olması yadırganamaz. Kadın emekçiler için de bu sendika kültüründe kendimize yol açmamız gerekiyordu. Komite kurulurken kendi aramızda tartışmalar yaptık. Yönetim kadromuzun neredeyse tamamı böyle bir komitenin kurulması konusunda hemfikir. Farklı düşünen arkadaşlarla da ortaklaştığımız pek çok nokta vardı. Sonuçta böyle bir komitenin sendikanın örgütlenmesine katkı koyacağını biliyorduk.

Yaptığınız çalışmalardan, eylemlerden, aktivitelerinizden ve ileriye yönelik planlarınızdan söz edebilir misiniz?

Bu komiteden önce de KTÖS'de Kadın Komitesi vardı. O yıllarda kadın üyelerin sendikada rahatça zaman geçirebilmeleri için bir çocuk odası da vardı. Çocuklarımızı orada oynamaları için bırakıp çalışmalarımızı yapabiliyorduk. Tabii ki sendika binasının toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı bir görünüm kazanması bizim için çok önemli. Bu konudaki görüşlerimizi sık sık yönetimde seslendiriyoruz. Ama özellikle Radyo Mayıs'ın sendika binası içine gelmesinden sonra bina konusunda yetersiz kaldık. Böyle bir oyun odası dışında, komite için de bir oda

talebimiz her zaman var. Binayı yeniden düzenleyebilirsek belki bu düşüncemizi de gerçekleştirebiliriz. Bu ve benzeri taleplerin gerçekleşmesi ancak bizlerin oralarda yerimizi almasıyla gerçekleşir. Sendika yönetimlerinden çekildiğimiz sürece talepler de görünmez olur. İşte bu nedenle kadınların sendika yönetimlerinde yer almaları, eşitlikçi ve demokratik yönetim için çok önemlidir.

Amaçlara ulaşmak için dayanışma içinde çalışmayı da çok önemsiyoruz. Kendi aramızda ilişkilerimiz oldukça güçlü, çok iyi bir dayanışma içinde çalışıyoruz. Herkes aldığı görevleri titizlikle yerine getiriyor. Bu disiplinli çalışma bizim pek çok çalışmayı kısa bir zaman dilimine sığdırmamızı sağladı.

İki yıl kadar önce çalışmalarımıza kendi kendimizi eğiterek başladık. Yaz tatilinde bile her hafta toplanarak yasalarda kadını konuştuk, inceledik. Bu konuda avukatlardan bize sunum yapmalarını istedik ve donanımımızı artırdık. Daha sonra bir kısmımız Kadının İnsan Hakları Derneği'nin çalışmalarını takip etti. Yanı başımızda bizimle dayanışmaya her zaman istekli olan Eğitim-Sen vardı. Bizi kendi Kadın Eğitimcileri Programları'na kattılar. Bu eğitimin; dördü teorik, biri uygulama olmak üzere beş evresi vardı. Bu beş evreyi bir yılda tamamladık. Eğitim-Sen'e her gidişimiz bizim için büyük bir tecrübeydi. Oraya eğitime gelen arkadaşlarla paylaşımlarımız bize çok şey kattı diyebilirim. Biz de kendimizi onlara anlattık, tanıttık. Oldukça verimli bir süreçti. Sertifikalarımızı aldık. Artık KTÖS'ün on tane toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimcisi var. Bunun için Eğitim-Sen Kadın Sekreterliği'ne ve tüm Eğitim-Sen yönetim kadrosuna, üyelerine çok şey borçluyuz. Bize çok şey kattılar.

Komitemiz bir yandan kendini eğitmeye çaba gösterirken diğer yandan da süreci yakından takip etti ve değiştirip, dönüştürmek için de çaba harcadı. 8 Mart Organizasyon Komitesi'nin çalışmalarına katkı koymaya başladık. 25 Kasım, 8 Mart gibi tarihler bu komitenin kurulmasıyla daha

çok önemsenmeye başlandı. Aldığımız eğitimlerden yararlanarak, ilkökul kitaplarımızdaki cinsiyetçi unsurları taradık ve bir rapor hazırladık. Ayrıca Lefkoşa Merkez'de bulunan 3 ilkökulda çocukların iş ve meslek seçimlerinde toplumsal cinsiyet etkisini ortaya koyacak bir araştırma yaptık. Bütün bunların sonuçlarını Güzelyurt, Mağusa, Lefkoşa, Öğretmen Akademisi ve Erenköy'de öğretmenlerle ve öğretmen adaylarıyla paylaştık. Onlara toplumsal cinsiyet ile ilgili temel bir sunum da hazırlayıp sunduk. Öğretmene ve topluma ulaşmak için elimizin altında bir radyomuz vardır. Bunu da değerlendirerek ara ara spotlar hazırlayıp mesajlar verdik. Arkadaşlarımız "Cinsiyetsiz Eğitim" diye bir radyo programını hazırlayıp sunmaya başladılar. Gece Kulüpleri'nde çalışırken öldürülen iki kadının ardından bu konuda da söz söyleyemesi gerektiğini düşünüyorduk. Bu konuya duyarlı diğer örgütlere de çağrı yaparak "Seks Köleliğine Dur De" eylemini gerçekleştirdik. Bu eylem çok ses getiren bir eylem oldu. Bu konudaki duyarlılık iyice artmıştı ki ardından 14 Şubat'ta "Bir Milyon Kadın Ayaklanıyor" eylemine de katkı koyduk.

Farkındalığı artırmak için örgüt içinde de küçük ama toplumsal cinsiyet eşitliğini vurgulayıcı değişiklikler, etkinlikler yaptık ve hala çalışmalarımız devam ediyor. Öğretmene toplumsal cinsiyet eşitliğini ve "Mobbing" i anlatan el kitapçıkları hazırlamayı düşünüyoruz. Bu çalışmanın bir kısmı hazırlandı. Geniş bir sunum da hazırlayıp okulları gezmeyi planlıyoruz. Gönyeli İlkokulu'nda bu sunumun ilkini gerçekleştirdik. Bunun yanında öğretmen adayları için bir çalışma hazırlamayı planlıyoruz.

Komitemizin çok yol aldığına inanıyorum ama daha yürüyecek çok yolumuz var. İnanıyorum ki bu çalışmalarımızın sonuçları alındıkça örgütümüz de daha bir güçlü, demokratik ve katılımcı bir örgüt olacak. Biçimsel anlamda değil; gerçek anlamda eşitlik politikalarının uygulanmasıyla gerçekleşecektir.

Geçmişten Günümüze Masallar

Şifa Alçıcıoğlu
sifa_alcicioglu@yahoo.com

Çocukken, elektrik kesintileri olduğu akşamları çok severdim. Genellikle bir saat süren o sihirli anlarda annemden “Drimo” ve “Üç Turunçlar” masalını anlatmasını ister, bitirince tekrardan anlatmasını isterdim. Kırmaz yeniden yeniden anlatırdı bana. Aniden parlayan lambanın ışığıyla evde bir bayram havası yaşanır, sihir kaybolur, herkes aptal kutusuna bakmaya devam ederdi. Bense sihirin bozulmasına üzülür ama annemin anlattığı masalların bende bıraktığı etkiyle rahat bir uyku uyurdum.

Bazen de nenemden masal anlatmasını ister, ondan da “İki Kız Kardeşin Hikayesi”ni dinlerdim. (bkz. İki Kız Gardaşın Meseli) Masalın belli bir adı yok ancak vermeye çalıştığı ders, genel bir masal özelliği; kötülük yapanın her zaman kaybetmesi ve iyilik yapanın mutlaka kazanmasıydı. Bunun yanı sıra masallarda, kahramanların dev-dev anasının gibi yaratıklarla savaşması, uçması, insan eti yenmesi gibi öğeler bulunurdu. Geçmişte insanların hayal güçleriyle doğru orantılı biçimde şekillenen masallar, genellikle “bir varmış, bir yokmuş” ya da “evvel zaman içinde galbur saman içinde, deve tellal iken, pire berber iken, ben anamın beşiğini tıngır mıngır salları iken” bazen de “evvel zaman içinde galbur saman içinde, cinler cirir atardı eski hamam içinde” sözleriyle başlar, “gökten üç elma düştü biri (masalda anlatılan kahramanların başına), biri anlatana, biri de dinleyene” veya “ben da bıraktım da geldim” (ki size anlatayım) şeklinde sonlandırılırdı.

Masallar tüm dünya kültürlerinde olduğu gibi ülkemizde de önemli bir yere sahiptir. Özellikle yaşlı kadınlar tarafından benimsenen ve anlatılan bu hikayeler büyük-küçük demeden herkesin ilgisini çekmekteydi. Masal söyleyen bu kadınlara “masalcı kadın- masalcı aba” denir, bu kadınlar geceleyin uyumak üzere olan çocuklara masal anlatırdı ve masal anlattığı evin sahibi tarafından ağırlandı. Teknoloji çağının bizleri televizyonlara, bilgisayarlara hapsedtiği günümüzün aksine, masallar birlikte paylaşmanın, sosyalleşmenin de bir aracıydı. 1960 öncesinde, köylerde kadınlar buluşup yaz akşamlarında birbirlerine masallar anlatırlar, bir yandan da işlerini yaparlardı. Eski köy kahvehanelerinde de halk hikayeleri ve masalları anlatıldığı da söylenmektedir.

Son yıllarda Kıbrıs kültürünün bir parçası olan masallar hakkında yapılan araştırmalar, yazılan yazılar ve derlenen masallar olması sevindirici bir gelişmedir. Derlenen masalların birçoğunun Kıbrıs ağızlı kullanılarak kitaplara geçmesi de bir olumluluktur. Aynı masalların dilden dile dolaşırken farklılıklara uğraması, her

bölgede farklı anlatılması kültürümüzün dildeki zenginliğine de bir vurgudur.

Kıbrıs'ta Masal değil “mesel” anlatırdı yaşlılarımız. Kendi büyüklerinden duydukları masalları kendi çocuklarına, torunlarına aktararak sözlü kültürümüzü bugüne kadar taşımayı başardı birçoğu. Bugünden yarınlara taşımak da bizlere ödev olsun...

İki Kız Gardaşın Meseli

Bir varmış, bir yokmuş. İki kız gardaş varmış. Biri zengin, biri fukaraymış. Fukara olan, zengin yanında işlermiş. Çocuklarına yemek getirirmiş. Zengin olanın çocukları zayıf, fukara olanın çocukları daha besliymiş. Zengin kızgardaş, “çocuklarına ne yediring sen?” diye sormuş. Fukara olan “senin verdiğin yemegleri yediririm. Eteğimden silkelediğim unların da biddacığ yapar yediririm” demiş. Ertesi gün evden çıkarken eteğindeki unları silkeledip yollamış eve kızgardaşını. Daha ertesi gün, hiç yemek vermemiş. Çocuklar aç kalmış. Eve giderkane, dereden çakıl gomuş eteğine, gitmiş eve gomuş tencereye. “Anne acıkıdık” demiş çocuklar. “aha pakla godum tencereye bişsin da yeyesiniz” demiş anaları. Çocuklar sormuş kadın da aha şimdi bişecek deye deye uyutmuş çocuklarını.

Ondan sonra bir ihtiyaç gelmiş kapıya, demiş “Allah rızası için yeycek varsa ver be gızım”. Kadın: “Dayı, çocuklarımı da gandırdım da uyuttum. Tencereye daş kodum da pakladır diye gandırdım” demiş. Yaşlı adam “yörü gızım bak da pakladır” demiş. Kadın: “daşdır dayı ben getirdim dereden” demiş. Adam gidip bakmasını söylemiş tekrardan, kadın bakar hey biri pakla bu gadar tencerede (eliyle gösterdi).

Gör bir tabak getirir. Yaşlı adam “A gızım git birez de yağ getir” demiş. Kadın: “Ah kocam öleli küpün dibine sıçan düşse başı yarılır, hiç yağ yoktur evde” demiş. Yaşlı adam: “Git bak gızım da vardır” der. Kadın gider bakar küpten yağ daşar. Gör getirir. Adam bu sefer sirke ister, kadın gene yoktur der. Gider bakar ondan da var getirir. Yaşlı adam ekmek da getir demiş. Kadın, dabaca (ekmek konulan yer) boştur demiş. Kadın gider bakar ondan da var. Ta ekmeği alsın gelsin, gaybolmuş ihtiyar. O saat galdırmış çocuklarını yedirmiş, içirmiş bir güzel. Kadın eyilik yapmış, eyilik bulmuş. Ben da bıragdım da geldim.

Basdelli

Bir varmış, bir yoğmuş. Bir gocagarcık varmış. Süpüre süpüre bir onluk bulmuş. Ne alayım acaba demiş. Fıstığa versem gabiği çıkar, üzüm alsam sapı çıkar, o zaman basdelli alayım demiş. Basdelli almış, gitmiş eve. Basdelliyi un küpünün içine gomuş. Anahdarı da kedinin boynuna asmış. Yolda giderkan çocukları görmüş. “Be çocuklar, sakın gidip küpün içindeki basdelliyi yemeyin ha bana” demiş. Gocagarı gaçar, çocuklar girer eve. Anahdarı alırlar, açarlar kapıyı, basdelliyi alırlar küpün içinden, yerler. Yerine da pislerler. Gene asarlar anahdarı kedinin boynuna gaçarlar. Gelir gocagarı evine. Açar kapıyı basdelliyi alsın. Elini küpe uzadınca eli bulaşır. Gider duvara silsin, eline çiviler batar, yere oturmuş gazık batmış gendine, yukarı bakmış horoz sıçmış ağzına...

Not: Bizleri kırmayıp aklında kaldığı masalları aktaran nenem Şifa Sofu'ya (83) çok teşekkürler...

Sizce Bu Sorunlar Önemsiz Mi?

Aysu Diren
ay-su_diren@hotmail.com

Parasız eğitim hakkımız!

Biz devlet liselerinde okuyan öğrencilerin sorunu olan zorunlu para toplanması konusuna değinmek istiyorum. Devlet okullarında, bakanlığın sürekli mazreti olan bütçe yetersizliğinden dolayı öğrencilerden, okulun ihtiyaçlarını karşılamak ve bizlere daha iyi eğitim verebilmek için bir miktar para toplanması gerektiği söyleniyor. Nasıl olur da bir eğitim bakanlığının, eğitim yeri olan okullara ayırdığı bütçe yetersiz olur? Bakanlık, okuduğumuz "devlet" okuluna katkıda bulunup öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılayamayacaksa eğitim bakanlığına gerek yok demektir. Gerek olmadığını söylüyorum çünkü; zaten ülkemizde sistemden kaynaklı bir çok sorun var ve bu sorunları ele aldığımızda hiçbir devlet kurumu bu sorunları çözmek için bir çaba göstermiyor. Benim okuduğum lisede de "zorunlu" bir miktar para toplanıyor. Gerekçesi ise daha önce söylediğim gibi bakanlığın bütçesinin yetersiz olması. Müdürümüz, okul idaremi ve öğretmenlerimiz için de bu çok olağan bir durum sayılıyor ki kimse sayın(!) bakanımıza hiçbir şey söylemiyor. Bizler okul ihtiyaçları için "zorunlu" toplanan bu parayı ödemek zorunda değiliz. Bakanlığın bütçesinin olmaması öğrencilerin devlet okulunda para ödeyeceği anlamına gelmiyor. Yasada da yazdığı gibi parasız eğitim

hakkımızdır. Bunu söylediğimizde ve parayı ödemediğimizde ise okul idaresi tarafından tavrımızın saçma olduğu ve ödememiz gerektiği söyleniyor. Ödememezsek bir senenin bizim için zor olacağı söyleniyor. Kısacası okul idaresi tarafından tehdit ediliyor ve baskı görüyoruz. Biz bu parayı ödemeyecek ve her türlü baskıya karşı hakkımızı savunacağız.

Kantin fiyatları öğrencileri zorluyor!

Bir çok lisede kantin fiyatlarının biz öğrenciler tarafından büyük bir sorun olduğunu gözlemlediğim için bu konuya da değinmek isterim. Bildiğiniz gibi liseli öğrencilerin bir çoğunun ihtiyaçları aileleri tarafından karşılanmaktadır. Her öğrencinin ailesinin maddi geliri aynı olmadığından öğrencinin aldığı aylık veya haftalık harçlık farklıdır. Düşük gelirli bir ailenin çocuğu için okuldaki kantinden yiyecek almak imkansız sayılabilir. Okul tarafından kiraya verilen kantin, özel olduğu için birçok şeyin fiyatı katlanmakta bu da maddi sıkıntılara yol açmaktadır. Bir devlet okulunda kantin fiyatlarının bu kadar yüksek olması bir çok ailenin ve öğrencinin zor durumda kalmasına sebep olur. Bu fiyatlar öğrenciler arasında bir sınıf ayrımı bile yaratabilir. Eğitim Bakanlığı her konuda olduğu gibi bu konuda

da denetlememekte ısrarcı görünüyor. Senenin başında zararlı olduğu gerekçesiyle cips, kola vb. yiyecekler ve içecekler yasaklandı. Bu yiyeceklerin zararlı olduğunu kabul edebilirim. Fakat bir sorunumuz var; o tarz yiyecekler kantinin en ucuz ve her bütçeden öğrencinin alabileceği yiyecekler olduğu için bu yenilik birçok öğrenciye sorun yarattı. Kantindeki yiyecek fiyatlarının pahalılığı yetmezmiş gibi bir ay öncesine kadar kantinde 50 kuruş olan su 1 lira oldu. Bunun gerekçesi ise şişe suya zam

gelmesidir. Zam geldi gelmesine de neden her suya aynı zamin gelmediğini anlamış değilim. Arkadaşımın okuduğu başka bir lisede su 50 kuruştan 75 kuruşa çıktı. Bir düşündüm de bizim okulumuzdaki su altın kaplama olabilir mi? Peki devletin dışında çalıştırılan özel kantinlerin ilgili kurumlarca denetlenmesi gerekmiyor mu?

Okul idaresinin gün geçtikçe artan baskıları

Bu kadar sorun öğrencilere yetmezmiş gibi bir de bitmek tükenmek bilmeyen idare baskısı her gün yeni bir boyut kazanıyor. Mesela en başta bahsettiğim para konusu ile ilgili bizimle konuşmayan öğretmenimiz kalmamıştır diye düşünüyorum. Cümleler her zaman şöyle başlıyor, "bu parayı vermek zorundasınız, vermezseniz..." ve bu şekilde devam ediyor. Sadece bu konuda değil daha birçok konuda öğrenciler; öğretmenleri, müdürü ve müdür muavinlerini her daim enselerinde hissediyorlar. Örnek vermem gerekirse her gün kıyafet kontrolü yapılır, kıyafet kuralları dışına çıkan öğrencinin ailesi aranır, okula çağrılır veya eve gönderilir. Hiç sorulmaz, "ailen gelebilecek mi?" diye. Onlara göre her zaman gelmek zorundadır. Eğer eve gitmeyecek olursa, öğrencinin o günkü cezası tüm gün eksik yazılmaktadır. Beyaz ayakkabı giydiği için eve gönderilen öğrencinin maddi durumu kötü olduğu için başka ayakkabı alamayacağı hiç düşünülmez. Çünkü idare katı olmalıdır. Her zaman yargılmalıdır. Bunlar gibi daha birçok sorun öğrencilerin peşindedir. Öğrencileri susturabilmek için ellerinden geleni yaparlar. Bana göre öğretmenler de öğrencileriyle birlikte bu sorunların giderilebilmesi için ellerinden geleni yapmalıdırlar. Fakat günümüzde öğretmenlerimizin bir çoğunun bu sorunlar için hiçbir şey yapmadığını düşünmekteyim. Bizler bu sorunları her alanda dile getirecek ve sistemin değişebilmesi için mücadele edeceğiz.

Trt Dizisi "Avrupa Avrupa"nın Kıbrıs Algısı

Gözde Gayde
ggayde@yahoo.com

Medya endüstrisi, ekonomik bir sektör olmasının çok ötesinde politik bir sektördür aslında. Şirketler ekonomik büyüme amacıyla değil, politikalarını ve üretimlerini tanıtmak amacıyla medya endüstrisine yatırımda bulunurlar. Medya endüstrisinin kar oranlarının diğer endüstri alanlarına göre oldukça az olduğunu düşündüğümüz zaman yatırımcıların neden bu kadar çok medya alanına ilgi gösterdikleri ortaya çıkar. Mustafa Sönmez de sıkça medyanın tamamen endüstriyel kar-zarar saiki ile değil politik-kültürel saiklerle varlık bulan bir sektör olduğunu vurgular.(1)

Türkiye'de AKP'nin iktidara geldiği dönemle beraber birçok sektörde olduğu gibi medya endüstrisi alanında da rekabetin arttığına ve AKP yandaşı yatırımcıların (yeşil sermayenin) medya sektöründe pay oranlarını artırmak için uğraş verdiklerine tanık olmaktayız. Bugün yandaş sermayenin elinde ATV, Kanal Türk, NTV, Star, Sabah, Zaman gibi yüksek izlenme ve okunma oranlarına sahip televizyon ve gazeteler var. Bu medya kuruluşlarının hepsi AKP'nin sözcülüğünü yapmakta ve muhalif konumda olan medya çalışanlarını da tasfiye etmektedir. Sadece özel sektör değil kuşkusuz kamu yayıncılığı yaptığı iddiasında olan devlet kurumu TRT de tamamen AKP'nin politikalarını onaylayan bir yapıya dönüşmüştür.

Haber programlarından dizilere kadar birçok alanda TRT, İslami/muhafazakâr simgeleri temsil eden içerikler oluşturmuştur. Amaçları kendi çizgileri doğrultusunda oluşturdukları muhafazakâr İslamcı bir geleneği toplumun geneline yaymak ve baskı unsuru olmaktadır.

Medya, iktidardan doğru nasılı bir ideolojinin yayıldığı ve iktidarın toplumdan nasıl bir düşünce yapısı oluşturmasını talep ettiğini gözler önüne serer. AKP'nin Kıbrıs'a dair uygulamaya koyduğu politikaların ne olduğunu ve AKP'nin Türkiye'de yaşayan halklardan nasıl bir Kıbrıs fikriyatı oluşturmalarını talep ettiğini bir televizyon dizisine bakarak da çok rahat analiz edebiliriz.

2011 tarihinden beridir TRT'de yayınlanan Avrupa Avrupa isimli dizi Türkiye'nin Kıbrıs politikalarına ve genel olarak Türkiye toplumunun Kıbrıs'a dair algısına önemli örnek oluşturan bir çalışmadır. 2 sezondur yayınlanmakta olan bu dizi komedi içeriğe sahiptir. Dizi, 31 Aralık 2011 tarihinde yani yılbaşı günü Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne girdiği varsayımı üzerinden konusunu işlemeye başlar. Dizi genel olarak Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne katılma sürecinin toplum üzerindeki etkilerini İstanbul'da bulunan Avrupa Apartmanı sakinleri üzerinden konu edinir. Avrupa Apartmanı'nda yaşayan sakinlerden biri de Kıbrıslı Türk ailedir.

Söz konusu apartmanda yaşayan Kıbrıslı

aileden Mehmet Ali apartmanın kapıcısı, Yeşim de apartmandaki evlere temizliğe giden gündelikçidir. Karı koca Türkiye'ye Mehmet Ali'nin Kıbrıs'taki kumar borcu nedeniyle kaçmak zorunda kalmıştır. Dizide Kıbrıslı ailenin özellikle Mehmet Ali karakteri üzerinde durulur. Mehmet Ali, para kazanmaya düşkün bir karakter olarak çizilir. Mehmet Ali çocukları olmasını AB'den para yardımı almak için istemektedir ya da apartmanda yaptığı her "küçük" iş için para istemektedir. Ayrıca Mehmet Ali, işleri birbirine karıştıran bir karakter olarak da gösterilmektedir. Kimi olaylarda apartman sakinleri veya eşi Mehmet Ali'yi azarlamaktadır. Kimi yerde apartman sakinlerinin tutumu aşağılama düzeyine inmektedir.

Karakterlerin tanıtımından sonra dizideki Kıbrıs ve Kıbrıslı Türk algısına bakmakta ve sorunları tartışmakta fayda var. Dizi Türkiye'nin resmi Kıbrıs politikalarıyla uyumlu bir biçimde bir söylem inşa etmektedir. Kıbrıs'ın Türkiye'nin yavruvatanı olduğu ve Türkiye'ye muhtaç olduğu söylemi karakterlerin muhtaçlığı üzerinden vurgulanmaktadır. AKP'nin Kıbrıs politikalarındaki "özgün" tutumu da dizide hissedilmektedir. AKP, ekonomik paketlerle Kıbrıs'ta özelleştirmeleri başlatmış ve emekçi kesimin, halkın haklarını, refahını budayacak politikaları UBP eliyle uygulamaya geçirmiştir. AKP, Kıbrıslı Türk halkını yoksullaştırıp, adayı iyice kendilerine bağımlı hale getirmek için uğraşmakta ve bu süreçte de halkın kimliğini, varlığını yok saymaktadır. Biz bu politik yaklaşımı dizide de karakterler üzerinden görmekteyiz. Kıbrıslı Türk aile yoksuldur ve Mehmet Ali karakteri sürekli para isteyen bir "beslemedir". Kuşkusuz dizide Kıbrıslı Türklerin üretimden koparıldığı Türkiye'ye bağımlı hale getirildiği olguları sorgulanmamaktadır. Ya

da Türkiye'nin kirli para aklamak için Kıbrıs'ta açtığı kumarhaneler ve ailelerin bu yüzden dağıldığı irdelenmemektedir. Türkiye'nin gözünde Kıbrıslı Türkler para isteyen, rahatlarına düşkün, kumarla araları iyi bir halktır.

Dizide ayrıca Türkiye'nin Mehmet Ali Talat'ı değil Rauf Denktaş'ı sevdiği vurgusu da yapılmaktadır. Kıbrıslı ailenin erkek çocuğu olacaktır. Mehmet Ali Talat mı Rauf Denktaş mı olsun diye apartmanda seçime gidilir. Seçimi liberal demokrat Mehmet Ali Talat değil, Türkiye'nin kontra gerilla örgütü misyoner önderi Rauf Denktaş kazanır.

Öte yandan dizide irite edici bazı tutumlar vardır. Mehmet Ali karakteri, muhafazakardır bir yönüyle. Çünkü; eşini erkek bir doktorun muayene etmesini istememektedir. Ayrıca Kıbrıslı bu aile Türk adet ve göreneklerini diğer aileler gibi yerine getirmektedir. Dizideki bu tutum, tam da AKP'nin sadece Türkiye'de değil Kıbrıs'ta da tahayyül ettiği muhafazakar İslami talepleri anımsatmaktadır.

Dizide göze çarpan bir nokta da Kıbrıs şivesinin kullanımıyla ilgilidir. Dizide Kıbrıs şivesi bir iletişim aracı olarak değil bir amaç olarak kullanılmaktadır. Amaçları ise izleyicileri güldürmektir. Dizideki bu yaklaşım izleyicileri güldürmekten de öte karakterlerle dalga geçen bir boyuta ulaşmıştır.

Özetle söylenecek olursa medya; iktidarların, sermayenin dili olmaktadır. Bugün TRT de iktidarın savunuculuğunu yapan bir kanaldır. Türkiye'nin Kıbrıs'a olan yaklaşımını ve AKP'nin Kıbrıs politikalarını değerlendirirken medyaya bakmak birçok konuda fikir edinmemizin yolunu açmaktadır.

(1)www.sendika.org , Mustafa Sönmez , Küresel Krizde Medya ve Yeniden Filler Savaşı

Gerçek Liderler ve Varoluş Mücadelesi

Aytunç Akrep
aytuncakrep94@gmail.com

Geçenlerde arkadaşlarla oturuyoruz, arkadaşın biri Atatürk'ün hayatının anlatıldığı ve milliyetçilik duygusunun çaktırmadan enjekte edildiği "Veda" filmini izlediğini ve çok duygulandığını söyledi ve ekledi; "İzleyip de etkilenmeyen bir insanın Türklüğünden şüphe ederim." Kafamda soru işaretleri vardı. En önemlisi, bir Kıbrıslı Türk nasıl Türkiye'nin liderini kendi lideri gibi görebilirdi? Neydi bunun sebebi? Nasıl bir etkilenme veya asimilasyondu bu? Ya da bu Kıbrıslı Türk arkadaşım Arif Hoca'nın, Özker Özgür'ün veya Kutlu Adalı'nın kim olduğunu biliyor muydu?

Bütün bir pasta düşünün; bu pastayı dilimlere ayırıp bölerek yemek mi daha kolaydır, yoksa olduğu gibi büsbütün ağızımıza atmak mı? En başından beri Kıbrıs'ı bir sömürge, askeri üs veya savaş gemisi olarak gören TC devleti, "anavatan-yavruvatan" ilişkisiyle Kıbrıslı Türklerin kimliklerini, kültürlerini, değerlerini ve inançlarını sorgulayıp durmuştur. Dahası burada memurlaştırılmış bir halk yaratarak TC'ye bağlı bir sistem oluşturmuştur.

TC, en başta Kıbrıslı Türk bir liderliğin oluşmasından çekindi. Bunu engellemeye çalıştı. Çoğu zaman da kendi liderliğini kendi tayin etti. Eğer Kıbrıslı Türkler kendi liderliğine sahip olursa, bağımsız bir Kıbrıs'tan da söz edebileceklerdi. Bu oluşumu engellemek için ilk önce kendi atadıkları liderleri bizim liderimizmiş gibi göstermeye çalıştılar.

Mustafa Kemal'in önderliğinde yapılan Kurtuluş Savaşı'nın kazanılmasından sonra 23 Temmuz 1923 tarihinde imzalanan Lozan Antlaşması'yla bağımsızlığı dünyaca tanınan Türkiye Cumhuriyeti, Lozan Antlaşması'nın 16., 20. ve 21. maddeleri gereğince Kıbrıs'ın Birleşik Krallık tarafından ilhakını kabul etmemiş miydi? Hatta isteyen Kıbrıslı Türklerin Anadolu'ya göçünü de teşvik etmemiş miydi? O zamanın Türkiye liderliği Mustafa Kemal önderliğinde Kıbrıslı Türk nüfusu hiç dikkate almadan böyle bir antlaşmayı onayladı, dahası 1950'li yıllara kadar da Kıbrıslı Türklerle resmi hiçbir temas kurmadı.

"Biz sizi 1974'de kurtardık. Bize olan borcunuzu böyle mi ödüyorsunuz?" diyen milliyetçi çizgideki kişiler Kıbrıslı Türklerin kendi iradelerinin önüne geçmek istemekte idiler.

2000'lere kadar Türkiye hükümetleri yeteri kadar "Türk" olmadığımızı düşünerek, her tepeye bayrak, her köye Atatürk büstü diktiler. Neredeyse bütün köylerin isimlerini değiştirdiler. Kıbrıslı Türkleri asimile etmeye çalıştılar. Çatoz Serdarlı, Ayharıda Ergenekon oldu. Digomo'yu Dikmen olarak değiştirdiler.

2000'den sonra başa gelen AKP hükümeti ise kalınan yerden devam etti

hem de fazlasıyla. Çağlayan Çocuk Bahçesi, Ankara Çağlayan Parkı oldu. Kermiya ise Metehan...

Kıbrıslı Türklerin yeterince "Müslüman" olmadığını düşünerek cami ve mescit sayısını artırdı. Dahası Külliye inşaatı, Kur'an kursları ve İlahiyat Koleji ile politikalarını tam hız devam ettiriyor.

Bizi bu kadar çok seven "Anavatan" TC'nin 1931'deki Dışişleri Bakanı Şükrü Saraçoğlu neden "Bizim Kıbrıs Sorunu gibi bir sorunumuz yoktur" demiş? Ya da neden 1950'lerin ilk yarısında Ankara'ya giden Kıbrıslı Türk ileri gelenlerini Birleşik Krallık yönetimini savununuz diyerek geri yollamış? Daha 5 yıl geçmeden Birleşik Krallık, Türkiye'yi Kıbrıs Cumhuriyeti antlaşmalarına nasıl dahil etti?

Yoksa Kıbrıslı Elenler, Kıbrıslı Türklerle karşı aşırı zulüm yaptığı için mi Türkiye Kıbrıs'a ilgi duymaya başladı? Dahası Kıbrıslı Elenler cami mi yakardı, ilginin sebebi bu muydu?

Emekli General Sabri Yirmibeşoğlu 23 Eylül 2010 tarihinde Habertürk muhabiri ile yaptığı görüşmede; "Eğer bir yerde halkın galeyana gelmesini bir mukavemet hareketi göstermesini arzu ederseniz sizin saygın değerlerinize düşmanın, karşı tarafın bir şey yaptığını, küçültücü hareket yaptığını gösterirseniz, halkı galeyana getirirsiniz. Özel Harp'te bir kural vardır; halkın mukavemetini artırmak için düşman yapmış gibi bazı değerlere sabotaj yapılır. Bir cami yakılır. Kıbrıs'ta cami yaktık biz. Cami yakılır mesela." diyerek Türkiye'nin Kıbrıs'a olan ilgisini mi anlatmaktadır? Bu bilgiye internet üzerinden de ulaşılması gayet kolaydır.

Buradan da anlaşılacağı gibi Türkiye'nin tarihinde hiçbir zaman Kıbrıslı Türkler önem arz etmemiştir. Türkiye'nin adamızdaki varlığının bizimle bir ilgisi olmadığı aşikardır, amacı da gayet açık ve bellidir; Türkiye, Kıbrıs sorununa Birleşik Krallık'ın desteği ile dahil olmuştur. 1974'te

ise NATO ordusu olarak ABD'nin Ortadoğu'daki çıkarları için askeri bir hareket içine girmiştir. Bugün de aynı görevi gayet başarılı bir şekilde yerine getirmektedir. "Sizi biz kurtardık" diyenler, konunun esası budur. TC, bütün kültürel değerlerimizi yakarak yıkarak kendi görevlerini sömürgeci emelleri ile birleştiren bir politika izlemektedir. Bizim gerçek halk liderlerimiz ise unutturulmaktadır. Şimdi, Özker Hoca'yı, Arif Hoca'yı kaç Kıbrıslı Türk bilecek, mücadelelerini sahiplenecek? Halkımız artık TC'de ne olursa aynıısının belli bir müddet sonra Kıbrıs'ta da olmasından bıktı. AKP hükümeti ve işbirlikçilerinin neo-liberal saldırıları 2000'den sonra Kıbrıslı Türklerin sırtında bir asker postası gibi sert bir şekilde hissedilmektedir. Gelen yasalar ve bundan sonra çıkarılacak yasalarda da görüleceği gibi amaçları sendikasılaştırma ve emeğin örgütsüzleştirilmesini sağlamaktır. Bu amaçlarını yerine getirmek için de daha önce Türkiye'de yaptıkları gibi burada da İlahiyat Kolejleriyle gericileştirmeye ve halkı bilinçsizleştirmeye çalışıyorlar. İnatla söylemeliyiz, AKP hükümeti Türkiye'de ne yapıyorsa, aynıısını burada da yapıyor. Türkiye'yi muhafazakarlaştırıyor, Kıbrıs'ın kuzeyini de muhafazakarlaştırmak istiyor, piyasalaştırıyor, özelleştirmek ve parsel parsel satmak istiyor. Bu noktada yapmamız gereken AKP hükümeti ve buradaki işbirlikçilerine karşı örgütlenmek, sokağa dökülmektir.

Anavatan-yavruvatan politikalarıyla dayatılan asimilasyonlardan, kültürel değerlerimizin, dinimizin, milliyetimizin sorgulanmasından bıktık usandık. Besleme edebiyatından hepimize gına geldi...

Artık yeter! Artık dur!
Hep bir ağızdan "Hade Ayşe, tatil bitti. Yavaş yavaş, tıpış tıpış mahalleye" diyelim.

lyricus

Hazırlayan:
Ali Şahin

Bir sabah sevgiyle uyandır beni
Acımın alnından öperek uyandır bir sabah beni
dışarıda güneşi ve baharı yağarken yağmur.
Yüreğimde bir müzikle uyandır beni
tüy parmaklarını ağrıyan yerlerimde gezdir.
Saçlarımdan zamanı geçirerek uyandır bir sabah.
Sen günün şiiri ol, ben şarkını besteleyeyim.
Sen narin bir nar fidanı gibi salın rüzgârda
ben yanında yaralı bir dize gibi durayım.
Aşk ve Şiirle barışan bir dünyaya uyandır bir sabah beni.

Fikret Demirağ

“Hayat İnsanı”

Her gün diğer günlerin aynı
Her gece, birbirinden başka
Şarap aynı şarap, kafa bir başka
Aynı yataktaki tecavüz başka

Her gece başka ter kokusu her gece
Sevgi üzerine söylenmez tek bir hece
Bir yanda haz fışkırır öbür yanda işkence
Bu emek, bu çile, bu dünya başka
Bu dünyada asla yer yoktur aşka

İsmail Boyraz

SORULAR

Durulmuş diyenler göklere,
durgun değil midir fırtına öncesi?

Sokaklara yanılmış diyenler,
yanıldığı görülmüş mü şafak vaktinin?

Umut yenildi ise demircilerin
dövdükleri nedir örslerde hâlâ?

Ya ilkyazda çatırdayan buzlara ne demeli,
Sözünü söyledi ise ırmaklar?

Kemal Özer

Gençlik ve Mücadele

Mustafa Batak
mustafabatak91@gmail.com

Bugün ülkemizdeki sorunlardan bahsedecek olursak, bu sorunları gençlerden ayrı düşünemeyiz. Çünkü bu sorunlar, toplumun geneline doğrudan nüfuz ederek, sosyal, kültürel ve ekonomik anlamda, toplumu etkileyebiliyor. Peki, bu sorunlar nelerdir? Bizim ülkemizdeki gençliğin yapısı nedir? Onları bütünlüklü bir şekilde sosyal ve kültürel anlamda bir arada tutamayıp, kendi yaşam alanlarından ve faaliyetlerinden uzak tutan şeyin sebepleri nelerdir?

Bu soruların cevaplarından önce ülkemizdeki gençliğin tanımını yapmak daha faydalı olacaktır. Ülkemizdeki gençlik profili sorgulamayan, etrafında bulunan siyasal, kültürel ve ekonomik alanlardaki değişimin farkında olmadan yaşayan, hatta hayata tutunmaya çalışmaktan uzak bir boyuttadır. Bu durum, yaşanan sorunların sebeplerinden biridir diyebiliriz. Verili durumun, sebeplerine inecek olursak, ilk olarak eğitim sistemini ele almamız gerekiyor. Yıllarca ilk ve orta öğretim okullarında okutulan şoven, milliyetçi ve bilimsel nitelikten uzak dersler, öğrencilerin bilinçli ve sorgular niteliğini kısıtlıyor. Yani, bilinçli, sorgulayan bireyler yerine tek tip insan profili ortaya çıkıyor. Diğer bir taraftan içerisinde yaşadığımız düzen, eşitlik, adalet ve demokrasi gibi kavramlardan çok uzakta duruyor. Üniversitelerde ise durum bir hayli karmaşık. Yüksek Öğrenim Kurumu'nun (YÖK) yeni yasası gereği "eğitimde reformlar" adı altında imzalanan Bologna Antlaşması uyarınca, yüksek öğretim; sermayenin ve iş gücü piyasasının açıklarının kapatılması hedeflenen bir eğitim planlaması içeriyor. Yani buna, halkın ihtiyaç potansiyeline dönük değil, sermayenin ihtiyacına dönük, ucuz ve kalifiye eleman yaratma antlaşması denilebilir.

Eğitim alanında bunlar yaşanırken, sosyal ortamlardaki ve de ticari alanlardaki tahribat da giderek artıyor. Bugün, iş yerlerinin daha küçük birimlere bölünmesi ve mekânsal olarak birbirlerinden koparılması, ülkemizdeki emek piyasasındaki rekabetin bir parçasıdır. İlk olarak dünya emek piyasasındaki yoğunlaşma, giderek artan çalışma saatleri, ödenmeyen ek mesailer ve en önemlisi kişiye özel çalışma saati ve ücretlerin yarattığı yıkım, zenginlerin servetine servet katıyor, fakirin daha çok fakirleşmesini sağlıyor.

Yaratılan bu ortamın merkezinde yer alan gençlerin sosyal alanları ve yaşam biçimlerinin özelleştirilmesi kaçınılmaz kılınıyor. Toplumsal dayanışma ve üretim eğiliminin giderek azaldığı bu ortam da, üretime katkı koyacak gençlerin önü tikanıyor ve bir anlamda boyun eğen, pasif insanlar topluluğu ortaya çıkıyor. Geline bu noktada kendine sosyal ortamlar yaratmaya çalışan insanlara, kaçınılmaz engeller konuluyor. Örneğin, müzik yapmak isteyen bir solistin, bugün iyi enstrüman çalması veya sesinin güzel olması onun bu alanda tutunması için yeterli değil. Çünkü ülkemizdeki ortam, onun mevcut yetileriyle değil, müziğini icra edeceği mekânlara kazandıracağı paranın önemini geçerli tutuyor. Kısaca bugün müzik yapmak isteyen insanlar, eğer gerekli popüler hüviyette değilse, müziğini icra edeceği ortamlarda, patronlar; onlara potansiyel kazanç olarak bakarak, insanları meta olarak görüyor. Ekonomik anlamda kendinde devam edebilme gücünü gören insanlar, bir şekilde devam ederek gerekli popüleriteyi kazanmaya çalışsa da, yaptığı işin güvencesizliği ve profesyonel anlamdaki götürüsü, müzisyenliği, hayatını idame edebileceği bir meslek olarak önüne koyamıyor. Peki, bizim ülkemizde müzikle uğraşan insanlar yok mu? Eğer var ise onlar nasıl müziğe devam edebiliyor? Bu sorunun yanıtı, kişilerin kendi öznal koşullarının yanında, sosyal, ekonomik ve yetenekleriyle de doğrudan alakalıdır. Ancak bu da yeterli değildir. Çünkü eğer eğitim aşaması içerisinde, müzikle de uğraşmak istiyorsak seçim yapmak durumuyla karşı karşıyayız. Çok sevdiğimiz ve icra

etmek istediğimiz müziğimiz mi? Yoksa sermayenin dayattığı, kalifiye eleman olabilmek için okumak mı?

Veya çalışıyor olduğumuzu düşünelim. Eğer hayata devam edebilmek istiyorsak, para kazanmalıyız. Tüketim kültürünün bir parçası olan, borçlandırılarak yaşama biçiminin toplumun geneline dayatılan bir durum olduğunu kabul edersek, yaşayabilmemiz için çalışmamız gerekiyor. Dolayısı ile bu tercihi bize dayatmış oluyor. Bu örnekler giderek çoğaltılabilir, hatta müzik eksenine bağlı kalmayarak, spor, tiyatro, dans vb. gibi alanlar için de aynı durumdan söz edebiliriz. Ancak bunlardan bahsetmek ne kadar önemli ise, bunları teşhir edip alternatifini oluşturmak da bir o kadar önemlidir. İlk olarak etrafımızdaki değişimlerin farkına varıp, sorgulayıp itiraz eden ve bu değişimlere refleks gösteren bireyler haline gelmek gerekiyor. Buna ilk adım olarak müzisyenler sendikasının neden olmadığı sorusu sorulabilir veya sporcuların bedenlerini ortaya koymalarına rağmen, haklarını alamamalarının nedenlerine vurgu yapılabilir. Atılacak her adım ve gösterilecek mücadele Kıbrıs'ın kuzeyinde yaşanan belirsizliği, güvencesizliği ve umutsuzluğu kırarak radikal hamleler olacaktır.

Artık şunu kabul etmeliyiz ki hoyrat ve mücadele ile dolu bir yol bizleri bekliyor. Tabi nasıl bir geleceğe varacağımızı izleyeceğimiz yol belirleyecek. Burada kaçınılmaz olan kendi yolumuzu çizip, o yoldan yürüyebilmektir. Bunu geciktirdiğimiz her gün hayatımız daha da zorlaşacaktır.

PARMAK İZİ

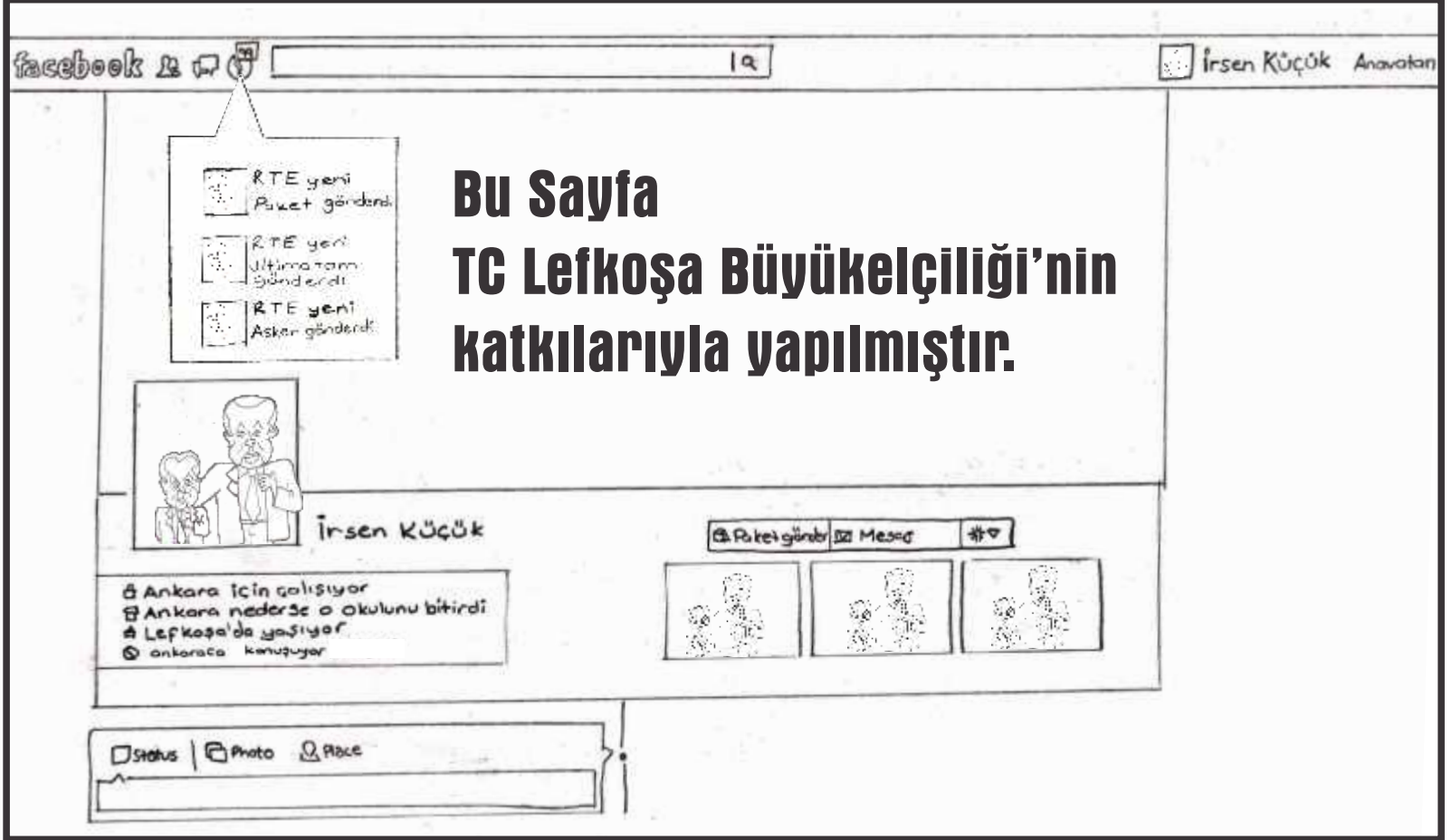
ÖMER TATLISU
otatlisu@gmail.com

Murphy Kanunu: Ne zaman bir şeyden vazgeçerseniz, vazgeçtiğiniz o şey size geri gelir.

MİZAH CİDDİ BİR İŞTİR!

İrsen Küçük UBP Genel Başkanlığına, TC Kıbrıs İşlerinden Sorumlu ve Başbakan Yardımcısı Beşir Atalay'ın desteği ile yeniden seçildi.

kktc Sağlık Bakanı Ertuğrul Hasipoğlu, kktc Kıbrıs Türk Tabipler Birliği'nde yaptığı konuşmada gece kulüpleri ile ilgili eski bir bakanın "Neyi kapatacağsın, 40 bin asker, 40 bin de öğrenci var, beni mi halletsinler?" dediğini iddia etti...

kktc cumhurbaşkanı Derviş Eroğlu, telefonlarının dinlendiğini ve TC yetkilisi Beşir Atalay'ın Kıbrısta gerçekleştirdiği konuşmalar üzerine açıklama yaparak; "KKTC'de ve Ankara'da bazı toplantılar yapıldığı, bazı şeyler söylendiği benim de kulağıma geliyor." dedi.

